รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัล โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โดย

บัวลักษณ์ เพชรงาม

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีงบประมาณ 2565

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัล โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชื่อผู้วิจัย : นางบัวลักษณ์ เพชรงาม

ปีที่ทำการวิจัย : 2564

.....

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย Pre- Experimental Designs แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนหลัง One Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ($\bar{\chi}$ = 17.02,S.D. = 1.25) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{\chi}$ = 12.45,S.D. = 2.39) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะการคิดเชิงระบบรวมทุกด้าน นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดี

ABSTRACT

Research Title : The Developing of Systems Thinking kills in Digital Classroom Management by using Problem Based Learning and STAD technique of Student the Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University

Author : Mrs. Bualak Petchngam

Year : 2021

.....

The objectives of this research were 1) to develop the Systems Thinking kills for Garde 9 of Student the Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University by using problem-based learning and STAD technique and 2) to compare learning achievement on the topic of dialogue play for Garde 9 of Student the Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University before and after instructed by using problem-based learning and STAD technique. The experimental Research were implemented One-Group Pretest-Posttest Designs was implemented. The sample of this study was obtained from a Purposive Sampling, totaling 27 students in semester 2, academic year 2021. The research instruments were the learning management plan and an achievement test. Data were analyzed with mean, standard deviation, and t-test dependent.

The research results found that:

1. The post-learning achievement on the topic of dialogue play for Garde 9 of Student the Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University by using problem-based learning and STAD technique was higher than per-learning achievement at .05 level of significance.

2. The Systems Thinking skills including all steps for Garde 9 of Student the Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University by using problem-based learning and STAD technique was at good level.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนผล ที่ช่วยถ่ายทอดแนวคิด วิธีการ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กอบัวแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่กรุณาให้ความสนับสนุน ให้แนวคิด กระตุ้นให้ตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพตนเอง พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการทดลอง

ขอขอบพระคุณคุณพ่อประสิทธิ์ นาคทรงแก้ว คุณแม่ทองล้วน นาคทรงแก้ว และคุณสามี พ.ต.ท.เจริญโรจน์ เพรชงาม ที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่วางรากฐานการศึกษา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยมาจนตราบจนทุกวันนี้

บัวลักษณ์ เพชรงาม

กรกฎาคม 2565

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		I
ABSTRACT		II
กิตติกรรมประกาศ		IV
สารบัญ		V
สารบัญตาราง		VII
สารบัญภาพ		VIII
บทที่ 1	**บทนำ**	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	1.3 สมมติฐานการวิจัย	7
	1.4 ขอบเขตการวิจัย	8
	1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	12
	2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	12
	2.2 การจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย	34
	2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)	35
	2.4 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (Student Teams – Achievement Division : STAD)	38
	2.5 ทักษะการคิดเชิงระบบ	40
	2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	2.7 กรอบแนวคิดงานวิจัย	51
บทที่ 3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	52
	3.1 แบบของการวิจัย	52

3.2 ประชากร 53
3.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 53
3.4 ขอบเขตของเนื้อหา 53
3.5 ตัวแปรที่ศึกษา 54
3.6 ระยะเวลาในการวิจัย 54
3.7 เครื่องมือวิจัย 55
3.8 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 55
3.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล 58
3.10 การวิเคราะห์ข้อมูล 58

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 59
4.1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD 60
4.2 ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค STAD 61

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 63
5.1 สรุปผลการวิจัย 63
5.2 อภิปรายผลการวิจัย 64
5.3 ข้อเสนอแนะ 68

บรรณานุกรม 70

ภาคผนวก 75
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ 75
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้ 77
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดแบบทดสอบวัดความสามารถ ด้านการเขียนสารคดีท้องถิ่นก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 158

ประวัติผู้เขียน 165

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. มาตรฐาน 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน	18
2. มาตรฐาน 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	22
3. มาตรฐาน 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์	25
4. มาตรฐาน 4.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ	27
5. มาตรฐาน 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	29
6. โครงสร้างการสอน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาภาษาไทย ท 23102	54
7. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD	61
8. ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD	62

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1. กรอบแนวคิดของการวิจัย 51

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาประเทศ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ระบุถึงความหมายของ “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมการเรียนรู้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้เท่าทันโลก และการพัฒนาคนในทุกด้าน และในมาตรา 24 ได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547) รวมถึงกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 4-5) ที่ระบุว่า โลกปัจจุบันและอนาคตเป็นโลกของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ทำให้การสื่อสารได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ความเจริญดังกล่าวล้วนมาจากการคิดของมนุษย์แทบทั้งสิ้น ดังนั้นการเตรียมคนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักติดตามข้อมูลข่าวสาร วิทยาการใหม่ ๆ รู้จักคิดเชิงระบบให้เหตุผล และแก้ปัญหาได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการศึกษา ที่จะต้องจัดเตรียมคนสำหรับสังคมในอนาคต โดยเฉพาะเด็กยุคใหม่จำเป็นต้องพัฒนาให้มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การตัดสินใจ และมีความสามารถเพื่อสร้างคุณภาพต่าง ๆ ให้มีในตัวตน

“ภาษาไทย” เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และ สืบสานให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) อีกทั้งเป็นศาสตร์ที่ช่วยเชื่อมโยงส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีได้ทรงปาฐกภาด้านการศึกษาไว้ดังนี้ (รัตนพินิจ นิทิศการศึกษา, 2542)

“...การศึกษาที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศนั้น ภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่มีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนจนมีความรู้ความสามารถพอที่จะดำรงชีวิตได้และเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อไป

ฉะนั้นต้องมีความสามารถ และเข้าใจในการภาษาไทยเป็นอย่างดี ได้ยินว่าคนเก่งภาษาไม่เก่งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คนเก่งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ไม่เก่งภาษา เท่าที่เห็นมาดูเหมือนจะไม่จริงที่เห็นหากไม่รู้ภาษาหรืออ่อนภาษาจะไม่ได้สักวิชา เพราะฟังไม่รู้เรื่อง สอนว่าอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง...”

นอกจากนี้จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลักในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในด้านการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง กล่าวคือ พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม เช่น เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการต่อยอดพัฒนาทักษะในทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2559 : 15)

จากการปฏิรูปการศึกษาของไทยในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ส่งผลให้คนไทยยุคใหม่มีคุณลักษณะ 1) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดเป็นระบบ คิดแยกแยะวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา

และมีความคิดสร้างสรรค์ 2) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 3) มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม และ4) มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.2553 : 11-12) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4)

การสอนคิดเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชากรมีคุณภาพสูง สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2541 : 4) ได้กล่าวว่า การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเป็นการค้นพบทางการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและในระบบกลุ่ม เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการปรับตัวของผู้เรียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เพราะว่าสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดจากครูนั้นอาจใช้การไม่ได้ แต่สำหรับการเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการคิดเป็นสิ่งที่ติดตัวผู้เรียนไปตลอดชีวิต อาทิ วิธีการคิด กระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการกล้าคิด กล้าทำ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ จะเปลี่ยนเป็นลักษณะนิสัยของผู้เรียนในการนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อ ๆ ไป เช่นเดียวกับที่ วัชรา เล่าเรียนดี (2555 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการคิดในยุคศตวรรษที่ 21 ว่าทักษะที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการคิดของบุคคลและทักษะชีวิต เพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน นอกจากนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2557 : 44) ได้กล่าวว่าเป้าหมายการศึกษาของไทยในปัจจุบันเน้นทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือก การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้น ถ้าผู้สอนใช้แนวคอนสตรัคติวิสต์ คือ การให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และการที่ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้ได้นั้นผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิด และกระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2549 : 30) อีกทั้งโลก

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิม ๆ มักจะใช้ไม่ได้ผล ความคิดขั้นสูงจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ทั้งในระดับโลก ระดับชาติระดับองค์กร ระดับสถาบันการศึกษาจนถึงระดับบุคคล เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกที่ต้องใช้ความคิด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2545: 32) ทั้งนี้การคิดขั้นสูงในฐานะกลไกพื้นฐานของการพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งที่จะต้องพิถีพิถันและจัดการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาศักยภาพในตัวบุคคลด้วยการมุ่งเสริมสร้างพลังความสามารถให้เจริญเติบโตอย่างเต็มขีดความสามารถ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2550: 1-2) และจะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ในที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 1-10)

เมื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ผ่านมายังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในปีการศึกษา 2562 - 2563 จากรายงานผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 72.38 และ 75.42 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ร้อยละ 80 รวมถึงความสามารถในการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชนหรือสมศ.) ในรอบ 3 ที่ผ่านมามาตรฐานที่ยังเป็นปัญหาของโรงเรียนคือมาตรฐานที่ 4 ผลการประเมินในด้านผู้เรียนในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถ ในการคิดในเชิงระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณาในภาพรวมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (ปรับค่าร้อยละเป็น 4 สเกลตามเกณฑ์) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ สมศ.อยู่ในระดับคุณภาพดี ถ้าหากพิจารณาเป็นรายด้านตามตัวบ่งชี้แล้วพบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีการคิดเชิงระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวมได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.64 อยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อศึกษาข้อมูลทางวิชาการ ทำให้พบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ดังที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ศึกษาผลการวิเคราะห์ค่าถดถอยในการประเมินคุณภาพ พบว่า วิชาภาษาไทยมีอัตราความก้าวหน้าค่อนข้างต่ำ ประมาณ ร้อยละ 1 ซึ่งไม่เป็นที่น่าพอใจ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2559) รวมถึงวัชรา เล่าเรียนดี (2555 : 1) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะการคิดหรือความสามารถในการคิดยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการประเมินมาตรฐานโรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดขั้นสูง (Higher order thinking) และทักษะการคิดแก้ปัญหายังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต้องให้ความสนใจมาก เพราะทักษะและความสามารถในการคิดจะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศชาติในทุกด้าน สอดคล้องกับนวลจิตต์ เชาวกีรติพงศ์. (2544: 113-114) กล่าวว่า คุณลักษณะกระตือรือร้น ใฝ่รู้เป็นคุณลักษณะที่

เอื้ออำนวยต่อการคิด และคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมที่จะคิดค้นหาคำตอบของสิ่งนั้น ๆ บนพื้นฐานของความมีเหตุผล ซึ่งคนที่มีลักษณะนิสัยกระตือรือร้นต่อสิ่งต่าง ๆ จะไวต่อการรับสิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิดความคิดที่หลากหลายเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างสมเหตุสมผล ดังนั้น ความใฝ่รู้จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการคิดเชิงระบบ รวมถึง สุวิทย์ มูลคำ. (2549: 137) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการคิดขั้นสูงคือการจัดระบบความรู้ การหาแบบแผนการพิสูจน์ และการประยุกต์ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงหน่วยย่อย ๆ ทั้งหลายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเข้าด้วยกันกับเรื่องหลักได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ อีกเหตุผลประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้ดำรงอยู่โดด ๆ แต่เฉพาะเรื่องที่เราสนใจแต่ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ ถ้าเข้าใจในความสัมพันธ์ของส่วนประกอบในระบบหรือภาพใหญ่ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือควบคุมระบบนั้นได้ (แอนเดอร์สัน,เวอร์จิเนีย.2550 : 1-2) การคิดเชิงระบบจึงเป็นทั้งแนวคิดและเครื่องมือในการบูรณาการแนวคิดในการจัดการให้เป็นองค์รวมกันมากขึ้น เพราะสังคมกำลังเผชิญปัญหากับความซับซ้อนของปัญหามากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง การคิดเชิงระบบจึงเป็นจุดเปลี่ยนมุมมองในการมองปัญหาต่าง ๆ ในสังคมรวมทั้งการมองโลกและการดำเนินชีวิตของเราภายในโลกนี้ (แอนเดอร์สัน,เวอร์จิเนีย. 2550: 1)

การคิดเชิงระบบ (Systems thinking) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของวิธีคิดของมนุษย์ที่ใช้ในการมองปัญหา โดยจะพิจารณาปัญหาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสถานการณ์ (Events) ระดับแบบแผนพฤติกรรม (Patterns of behavior) และระดับโครงสร้างระบบ (Systems structure) (Kreutzer. 2001 : 803) กล่าวคือเมื่อมีปรากฏการณ์สถานการณ์ปัญหาเกิดขึ้น จะพิจารณาสร้างความเข้าใจกับสถานการณ์นั้น ๆ ให้ได้ว่าปัจจัยสาเหตุของการเกิดสถานการณ์นั้นมีปัจจัยสาเหตุย่อยอะไรบ้าง จากนั้นพิจารณาว่าปัจจัยสาเหตุย่อยนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในลักษณะความเป็นเหตุเป็นผลกันอย่างไรบ้างทั้งนี้รูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอาจจะก่อให้เกิดสถานการณ์ที่ขยายวงกว้างขึ้น หรืออาจจะก่อให้เกิดสถานการณ์แบบสมดุลที่ไม่มีการขยายผลที่กว้างขวางมากขึ้นก็ได้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสาเหตุย่อย อันจะส่งผลทำให้รูปแบบพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงและในที่สุดนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระดับสถานการณ์ ด้วยกระบวนการดังที่กล่าวมานี้ ถือว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติการคิดเชิงระบบ ดังนั้นการคิดเชิงระบบจึงเป็นวิถีที่เกี่ยวกับการคิด และเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของภาษาเพื่อการอธิบายและสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับพลังและความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมระบบให้ไปสู่ทิศทางที่ต้องการ การจะฝึกฝนและปฏิบัติการตามแนวคิดนี้จำเป็นต้องพัฒนาเกี่ยวกับความตระหนักในความซับซ้อนของปัญหา ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขที่จะเป็นพลังนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความตระหนักถึงความสำคัญของทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข จึงได้ศึกษาพร้อมกับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบจากผลการวิจัยและแนวคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ โดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการจัดสภาพการณ์โดยนำปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายได้ดีมากวิธีหนึ่ง สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2557 ; 137-138) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการหลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาจริงกระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ ช่วยให้นักรเยนพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากนักเรียนจะต้องคิดในทุกมิติเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาที่ครูนำเสนอ

นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือยังเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันในการฝึกทักษะการคิดเชิงระบบ และเน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเหมือนกับการอยู่ร่วมกันในสังคมหนึ่ง ซึ่งการทำงานแบบร่วมมือจะสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกันและสร้างการเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุกัญญา พิทักษ์ (2554 : 90-91) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถทางการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ล้วนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนสูงขึ้น รวมถึง Basmajian (1978, p. 210-A) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับวุฒิภาวะตามทฤษฎีของเพียเจต์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในรัฐแคลิฟอร์เนีย กับความสามารถทางกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนรู้วิชาชีววิทยา ร่วมกับพัฒนาการคิดเชิงระบบกับกลุ่มนักศึกษา 83 คน ที่เรียนวิชา Biology 1 โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของเบอร์นี (Burner) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับการคิดนามธรรมและกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์วิชาชีววิทยาสูงกว่าพวกที่ยังไม่ถึงระดับการคิดนามธรรมและกลุ่มสัมพันธ์

ด้วยสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD จะส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้นตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ และนักเรียนจะมีทักษะการคิดเชิงระบบสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD อยู่ในระดับดี
2. หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนาและประยุกต์ (Research & Development) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 27 คน

1.4.2 เนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย รหัส ท 23102 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมจำนวน 15 ชั่วโมง

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงระบบ (Systems thinking)

1.4.4 ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม 2564 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 15 คาบเรียน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1.5.1 นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงต่อไป

1.5.2 ได้แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1.5.3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

1.5.4 ได้ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD นำมาเป็นข้อมูลในการทบทวนวรรณกรรมของวิจัยและงานเขียนวิชาการต่าง ๆ

1.5.5 ได้เพิ่มวรรณกรรมและองค์ความรู้ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ให้กับนักเรียนและเยาวชนไทย

1.5.6 ครูผู้สอนได้นำแนวทางจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ทักษะการคิดเชิงระบบ (Systems thinking) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่แสดงออกถึงการพิจารณาปัญหาหรือสิ่งต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งหมด (ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก) มีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผลมีเป้าหมายชัดเจน และยอมรับภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ความสลับซับซ้อนและความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงขององค์ประกอบย่อย ๆ เพื่อค้นหาและสร้างแบบแผน (Pattern) ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพัฒนาภารกิจให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด การคิดเชิงระบบสามารถช่วยให้การออกแบบการแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว โดยใช้วิธีคิดหลาย ๆ แบบขึ้นอยู่กับสถานการณ์ โดยผู้วิจัยสร้างแบบประเมินทักษะการคิดเชิงระบบขึ้น เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric) ประกอบด้วย

- กระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก หมายถึง การวิเคราะห์ระบบใดระบบหนึ่งทั้งระบบที่มีส่วนประกอบที่เป็นระบบย่อยซ้อนกันอยู่ เพื่อให้เห็นระดับในแนวลึกของระบบที่ประกอบไปด้วย 1) ระดับปรากฏการณ์ 2) ระดับแนวโน้มและแบบแผน 3) ระดับโครงสร้าง (Structure) และ 4) ระดับภาพจำลองของความคิด (Mental Model)

- กระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล หมายถึง ขั้นตอน หรือวิธีการเชื่อมความสัมพันธ์ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน ด้วยวิธีการลากเส้น (Causal loops) เป็นการค้นหาความเป็นเหตุเป็นผล ด้วยการตั้งคำถามถึงสิ่งซึ่งทำให้เกิดปัจจัย หรือองค์ประกอบนั้น

การค้นหาคำตอบต้องเกิดจากมีการตั้งคำถาม คิดไตร่ตรองในเรื่องราวใดๆ อย่างครุ่นคิดพินิจพิเคราะห์การนำเสนอ การผลักดันความคิด การเปิดเผย อธิบายความคิด ภาษาจะเป็นสื่อในการอธิบาย ความคิด หรือระบบความคิดที่ซับซ้อนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ อธิบายเรื่องที่ซับซ้อนด้วยการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงว่าอะไรไปสู่อะไร มีผลลัพธ์ออกมาอย่างไรบ้าง ด้วยถ้อยคำที่กระชับ เข้าใจง่าย และมีภาพรวม จะทำให้เรื่องที่ดูเหมือนจะยาก กลายเป็นเรื่องง่ายๆ ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ความสามารถในการนำเสนอความคิดที่ซับซ้อน ต้องควบคู่ไปกับการตั้งคำถาม

- การป้อนกลับของเรื่องราว หมายถึง การตอบสนองจากผลของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นดังการเชื่อมต่อ 2 ทาง (Two Way Link) การป้อนกลับจึงเป็นวงจร ฉะนั้นการคิดในลักษณะที่มีการป้อนกลับจึงเป็นเสมือนการคิดเป็นแบบวงกลม (Thinking in Circles) แต่ละองค์ประกอบส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบถัดไป จนกระทั่งองค์ประกอบสุดท้าย “ป้อน” ผลกระทบ “กลับ” มาถึงองค์ประกอบแรกของระบบ

1.6.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนใช้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาคำตอบของปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหานั้นอย่างเป็นระบบจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายและนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหานั้นร่วมกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในที่ได้จากการสังเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) นำเสนอสถานการปัญหา 2) ระบุและวิเคราะห์ปัญหา 3) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เนื้อหาแนวทางแก้ปัญหา 4) อภิปรายสรุปร่วมกัน และเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ 5) ประเมินผลการเรียนรู้

1.6.3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (Student Teams-Achievement Division: STAD) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มคละความสามารถ โดยนักเรียนภายในกลุ่มจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนหรือทำกิจกรรมกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ มีการทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคลหลังจากเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแล้ว ซึ่งคะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาเฉลี่ยสูงสุดจะได้รับรางวัล โดยมีขั้นตอนตามที่ สลาวิน (Slavin : 54-62) กำหนดไว้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอบทเรียน ครูเป็นผู้ดำเนินการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ แก่นักเรียน ครูอาจบรรยาย สาธิต หรือใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4-5 คนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน กล่าวคือ ระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน

สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจว่า สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ปรึกษาหารือ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันศึกษาหาความรู้ และแก้ปัญหาร่วมกัน สมาชิกต้องรับผิดชอบการเรียนของตนให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีการยกย่องให้ความเคารพและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ๆ กลุ่มอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบย่อย ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท โดยนักรเยนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคลไม่มีการช่วยเหลือกัน การทดสอบย่อยนี้จะช่วยทำให้ทราบว่านักรเยนมีการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมาหรือไม่

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนในการพัฒนาตนเอง ครูตรวจผลการทดสอบของนักเรียนโดยพิจารณาผลเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จ โดยการปรับปรุงการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้คะแนนของกลุ่มตนเองสูงขึ้นด้วย

ขั้นที่ 5 ขั้นได้รับการยกย่อง ครูให้รางวัลโดยการกล่าวคำชมเชยหรือให้คะแนนพิเศษสำหรับกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงขึ้นกว่าครั้งก่อน วิธีการนี้เป็นการเสริมแรงให้แก่นักเรียน

1.6.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ประเด็นปัญหาหรือการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ฝึกฝนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันค้นคว้าหาคำตอบ มีอิสระทางความคิด คิดค้นหาวิธีแก้ปัญหา และค้นหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) ขั้นกระตุ้นความคิด 2) ขั้นนำเสอนสถานการณ์ปัญหา 3) ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา 4) ขั้นแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา 5) ขั้นอภิปรายสรุป และเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ6) ขั้นประเมินผล

1.6.5 ผลการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบเรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทานี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยตามลำดับ ดังนี้

2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 การจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

2.4 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (Student Teams – Achievement Division: STAD)

2.5 ทักษะการคิดเชิงระบบ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิ

ปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่าง มีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพของผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่วเข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

- เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญและเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

- เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็กซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงรวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

- พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยคและคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

- เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

- เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน

- พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่นๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

- สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

- เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

- ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ โต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 1 การอ่าน

ตารางที่ 1 มาตรฐาน 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	●การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย - บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสักวา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ
	2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน 3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่างๆ จากการอ่าน 5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท	●การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - เรื่องเล่าจากประสบการณ์ - เรื่องสั้น - บทสนทนา - นิทานชาดก - วรรณคดีในบทเรียน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - บทความ
	6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ	- สารคดี - บันเทิงคดี - เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย - งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์
	7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น	● การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
	8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

	9. มีมารยาทในการอ่าน	● มารยาทในการอ่าน
ม.2	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	● การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยายและบทพรรณนา - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว และกาพย์ห่อโคลง
	2. จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน 3. เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน 4. อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 5. วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน 6. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน	● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บันทึกเหตุการณ์ - บทสนทนา - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	7. อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	● การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	● มารยาทในการอ่าน
ม.3	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	● การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไปและบทความปกิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉบัง ๑๖ และโคลงสี่สุภาพ

	2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย 3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน 4. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความและรายงาน 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น 6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน 7. วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง 8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันเทิงคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	9. ตีความและประเมินคุณค่า และแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	● การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
	10. มีมารยาทในการอ่าน	● มารยาทในการอ่าน
ม.4-ม.6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	● การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วประเภทต่างๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง - บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

		ร่าย และลิลิต
	2. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด 7. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน 8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ	● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน - บทความ - นิทาน - เรื่องสั้น - นวนิยาย - วรรณกรรมพื้นบ้าน - วรรณคดีในบทเรียน - บทโฆษณา - สารคดี - บันเทิงคดี - ปาฐกถา - พระบรมราโชวาท - เทศนา - คำบรรยาย - คำสอน - บทร้อยกรองร่วมสมัย - บทเพลง - บทอาเศียรวาท - คำขวัญ
	9. มีมารยาทในการอ่าน	● มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

ตารางที่ 2 มาตรฐาน 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	● การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	● การเขียนสื่อสาร เช่น - การเขียนแนะนำตนเอง - การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญๆ - การเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
	3. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน	● การบรรยายประสบการณ์
	4. เขียนเรียงความ	● การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา
	5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	● การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น เรื่องสั้น คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง บทสนทนา เรื่องเล่าประสบการณ์
	6. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ	● การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อต่างๆ เช่น - บทความ - หนังสืออ่านนอกเวลา - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - เหตุการณ์สำคัญต่างๆ
	7. เขียนจดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ	● การเขียนจดหมายส่วนตัว - จดหมายขอความช่วยเหลือ - จดหมายแนะนำ ● การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายสอบถามข้อมูล

	8. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงงาน	● การเขียนรายงาน ได้แก่ - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงงาน
	9. มีมารยาทในการเขียน	● มารยาทในการเขียน
ม.2	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	● การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย
	2. เขียนบรรยายและพรรณนา	● การเขียนบรรยายและพรรณนา
	3. เขียนเรียงความ	● การเขียนเรียงความเกี่ยวกับประสบการณ์
	4. เขียนย่อความ	● การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน คำสอน บทความทางวิชาการ บันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวในบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น นิทานชาดก
	5. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า	● การเขียนรายงาน - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงงาน
	6. เขียนจดหมายกิจธุระ	● การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์
	7. เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	● การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ เช่น - บทความ - บทเพลง - หนังสืออ่านนอกเวลา
		- สารคดี - บันเทิงคดี
	8. มีมารยาทในการเขียน	● มารยาทในการเขียน
ม.3	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	● การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้	● การเขียนข้อความตามสถานการณ์และโอกาส

	ถูกต้องตามระดับภาษา	ต่างๆ เช่น - คำอวยพรในโอกาสต่างๆ - คำขวัญ - คำคม - โฆษณา - คติพจน์ - สุนทรพจน์
	3. เขียนชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติโดยเล่าเหตุการณ์ ข้อคิดเห็น และทัศนคติในเรื่องต่างๆ	● การเขียนอัตชีวประวัติหรือชีวประวัติ
	4. เขียนย่อความ	● การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ประวัติ ตำนาน สารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท จดหมายราชการ
	5. เขียนจดหมายกิจธุระ	● การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์ - จดหมายแสดงความขอบคุณ
	6. เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	● การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น และโต้แย้งในเรื่องต่างๆ
	7. เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องต่างๆ	● การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ เช่น - บทโฆษณา - บทความทางวิชาการ
	8. กรอกแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน	● การกรอกแบบสมัครงาน
	9. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงงาน	● การเขียนรายงาน ได้แก่ - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงงาน
	10. มีมารยาทในการเขียน	● มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

ตารางที่ 3 มาตรฐาน 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู 2. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู 3. พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู 4. ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ	● การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู ● การพูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าว
	5. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	● การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน และท้องถิ่นของตน
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	●มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
ม.2	1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู	● การพูดสรุปความจากเรื่องที่ฟังและดู
	2. วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่างๆ 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	●การพูดวิเคราะห์และวิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู
	4. พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	● การพูดในโอกาสต่างๆ เช่น - การพูดอวยพร - การพูดโน้มน้าว - การพูดโฆษณา
	5. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษา	● การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่ง

	ค้นคว้า	เรียนรู้ต่างๆ
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	● มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
ม.3	1. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู 2. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	● การพูดแสดงความคิดเห็น และประเมินเรื่องจากการฟังและการดู ● การพูดวิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังและดู
	3. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	● การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
	4. พูดในโอกาสต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	● การพูดในโอกาสต่างๆ เช่น - การพูดโต้วาที - การอภิปราย - การพูดยอวาที
	5. พูดโน้มน้าวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ	● การพูดโน้มน้าว
	4. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	● มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
ม.4-ม.6	1. สรุปแนวคิด และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	● การพูดสรุปแนวคิด และการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
	2. วิเคราะห์ แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู	● การวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
	อย่างมีเหตุผล 3. ประเมินเรื่องที่ฟังและดู แล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต 4. มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู	● การเลือกเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ● การประเมินเรื่องที่ฟังและดูเพื่อกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้
	5. พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่	● การพูดในโอกาสต่างๆ เช่น - การพูดต่อที่ประชุมชน

	ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม	- การพูดอภิปราย - การพูดแสดงทรรศนะ - การพูดโน้มน้าวใจ
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	● มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ตารางที่ 4 มาตรฐาน 4.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	● เสียงในภาษาไทย
	2. สร้างคำในภาษาไทย	● การสร้างคำ - คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน - คำพ้อง
	3. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	● ชนิดและหน้าที่ของคำ
	4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน	● ภาษาพูด ● ภาษาเขียน
	5. แต่งบทร้อยกรอง	● กาพย์ยานี ๑๑
	6. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	● สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต
ม.2	1. สร้างคำในภาษาไทย	● การสร้างคำสมาส
	2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อน	● ลักษณะของประโยคในภาษาไทย - ประโยคสามัญ - ประโยครวม - ประโยคซ้อน

	3. แต่งบทร้อยกรอง	● กลอนสุภาพ
	4. ใช้คำราชาศัพท์	● คำราชาศัพท์
	5. รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	● คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
ม.3	1. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	● คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
	2. วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน	● ประโยคซับซ้อน
	3. วิเคราะห์ระดับภาษา	● ระดับภาษา
	4. ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ	● คำทับศัพท์ ● คำศัพท์บัญญัติ
	5. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ	● คำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ
	6. แต่งบทร้อยกรอง	● โคลงสี่สุภาพ
ม.4-ม.6	1. อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา	● ธรรมชาติของภาษา ● พลังของภาษา
		● ลักษณะของภาษา - เสียงในภาษา - ส่วนประกอบของภาษา - องค์ประกอบของพยางค์และคำ
	2. ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์	● การใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยค - คำและสำนวน - การร้อยเรียงประโยค - การเพิ่มคำ - การใช้คำ - การเขียนสะกดคำ

	3. ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม	● ระดับของภาษา ● คำราชาศัพท์
	4. แต่งบทร้อยกรอง	● กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์
	5. วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น	● อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น
	6. อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย	● หลักการสร้างคำในภาษาไทย
	7. วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	● การประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ตารางที่ 5 มาตรฐาน 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	● วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน - เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี - บันทึกการเดินทาง - วรรณกรรมท้องถิ่น
	2. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	● การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม

	4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	
	5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	● บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ
ม.2	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น	● วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิต คำสอน - เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี - บันทึกการเดินทาง
	2. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	● การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น
	5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	● บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ
ม.3	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น	● วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับ - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน - เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

		- บันเทิงคดี
	2. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน 3. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	● การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม
	4. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	● บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ
ม.4-ม.6	1. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	● หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น - จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม - การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
	2. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต	● การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
	3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	● การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม - ด้านวรรณศิลป์ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม
	4. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ใน	● การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม

	ชีวิตจริง	
	5. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา	● วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง - ภาษากับวัฒนธรรม - ภาษาถิ่น
	6. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	● บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ต้องจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ช่วงชั้นที่ 2 ในแบบสัมพันธ์ทักษะ คือ ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะภาษาไทยทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถด้านการสื่อสาร เป็นความสามรถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ

ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 4-7)

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของนักเรียนและคุณสมบัติอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ทั้งนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้วิเคราะห์หลักสูตรดังกล่าว และนำมาปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น จัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ได้ใช้ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา จากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 ในการประเมินด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถด้านคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม ปรากฏผลสำเร็จของผู้เรียนเฉลี่ยร้อยละ 88.57 ระดับคุณภาพ ดี คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน เสนอแนะให้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนให้คิดอย่างเป็นระบบและแบบองค์รวม โดยการสอดแทรกให้อยู่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และบูรณาการกระบวนกาคิดอย่างเป็นระบบทั้งในการจัดการเรียนการสอนละกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ชมรม ชุมนุม การแข่งขันทักษะวิชาการ การแสดงผลงานทางวิชาการของผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสได้ร่วม

กิจกรรม เป็นต้น อีกทั้งจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ผลปรากฏว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ 3 แต่ในทางปฏิบัติแล้วผลจากการปฏิบัติยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อีกทั้งไม่สามารถนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลได้ ส่งผลให้ไม่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบให้กับนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น

2.2 การจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาที่คนไทยใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป การที่จะใช้ภาษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้ใช้ภาษาต้องได้รับการฝึกฝนตามสมควรทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นจะต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการสอนภาษาไทยเพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล จึงเน้นที่จะสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์ (2539 : 95) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาใด ก็ตามต้องประกอบด้วยการใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดีและสอดแทรกวัฒนธรรมของภาษานั้น ๆ สำหรับการใช้ภาษานั้นประกอบไปด้วยทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแง่ของการสื่อสารนั้นประกอบไปด้วยทักษะที่ใช้ในการรับสาร (Recicueptive Skill) ซึ่งได้แก่ทักษะการฟัง การอ่าน ทักษะการส่งสาร (Expressive Skill) ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการพูดและการเขียน โดยทั่ว ๆ ไปนั้นการสอนภาษาไทยจะสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่งไม่ได้ จะต้องมีการสอนทักษะอื่น ๆ สอดแทรกลงไปด้วย ในด้านผู้เรียนก็เช่นเดียวกัน นักเรียนต้องรับสารและส่งสารอยู่เป็นประจำ ฉะนั้นการฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะภาษาทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การจัดการเรียนรู้ที่เน้น การฟัง พูด อ่าน และเขียน ต้องสัมพันธ์สอดคล้องเชื่อมโยงกันตลอดโดยจะขาดทักษะใดทักษะหนึ่งไม่ได้ ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทยจึงควรจัดกิจกรรมทักษะทั้ง 4 ให้ประสานสัมพันธ์สอดคล้องกัน ดังที่สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์ (2539 : 97) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องจัดการเรียนรู้สัมพันธ์ทักษะไว้ดังนี้

1.จัดสอนให้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดในบทเรียนแต่ละบทจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน

2. จัดสอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด และการเขียนโดยใช้เนื้อหาหลักภาษา และใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3. จัดสอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยเน้นเนื้อหาในวรรณคดี และใช้ทักษะทางภาษาประกอบการจัดกิจกรรม

4. จัดสอนให้สัมพันธ์กันทั้งการใช้ภาษา หลักภาษา และวรรณคดี ส่วนการที่จะเน้นเนื้อหาในด้านใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครู เพราะอาจจะเน้นที่การใช้ภาษา หลักภาษา หรือวรรณคดีก็ได้

แนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับพวกเล็ก อุตระ (2538 : 78) ที่กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยไว้ ดังนี้

1.สอนทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สัมพันธ์กันโดยเน้นทักษะใดทักษะหนึ่ง เช่น สอนให้พูดอภิปราย จะเน้นที่ทักษะการพูด แต่ฝึกอีก 3 ทักษะประกอบกันไป เช่น ต้องไปอ่านและฟังเพื่อหาข้อมูลมาอภิปราย และเขียนเรียบเรียงเป็นรายงานมาส่ง เป็นต้น

2. สอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับการใช้ภาษา โดยยึดเนื้อหาหลักภาษา เป็นแกนแล้วใช้การฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

จากแนวทางดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยนั้นต้องจัดกิจกรรมทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในทุกเนื้อหาเพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นต้องเชื่อมโยงกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจย์ (Piajet) ไวก็อทสกี (Vygosky) ที่เชื่อว่าทุกคนจะมีการพัฒนาเชาว์ปัญญาไปตามลำดับขั้นตอน จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม วุฒิภาวะ และกระบวนการพัฒนาความสมดุล เพียเจต์ (Piajet. 1972 : 1-12) อธิบายว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทากระบวนการดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซาบข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (equilibrium) โดยใช้

กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ (Bruner. 1963 : 54) ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Discovery Learning) ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น เป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการเรียนรู้ และเดลลีส (Delisle. 1997 : 1-2) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่ามีรากฐานมาจากทฤษฎีทางการศึกษาที่มีชื่อว่าการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive Education) ของ จอห์น บี ดิวอี (John Dewey) ที่เน้นการเตรียมประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน โดยคำนึงถึงความสำคัญของกิจกรรมและประสบการณ์ ผู้เรียนต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางนั้น

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อผู้เรียน ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองซึ่งผู้เรียนได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 1) และสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือ ปัญหา เพราะปัญหาที่ดีจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่แสวงหาความรู้ในการเลือกศึกษาปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ความสนใจและภูมิหลังของผู้เรียน เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเรื่องไกลตัว สนใจสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อตนเองและเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจใคร่รู้ ดังนั้น การกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนั้นปัญหาที่ดียังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 1) สอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2555 : 107) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ซึ่งปัญหาเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้น ซึ่งหมายความว่าก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้หรือองค์ความรู้ใด ๆ ต้องกำหนดหรือให้ปัญหาแก่ผู้เรียนก่อน เมื่อปัญหาถูกถาม นักเรียนเกิดการับรู้หรือพบว่าจำเป็นต้องเรียนรู้ความรู้ใหม่ก่อนที่จะแก้ปัญหานั้นได้

ซึ่งการตั้งปัญหาหรือกำหนดปัญหาสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ต้องเป็นปัญหาในสภาพการณ์จริง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในสังคมและชีวิต เป็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจต้องการค้นคว้าหาคำตอบ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในบริบทของความต้องการที่จะแก้ปัญหา

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากข้อค้นพบจากการวิจัยและการตีพิมพ์เผยแพร่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประโยชน์ ดังนี้

อรรณพ ชุ่มเพ็งพันธ์ (2550 : 62) กล่าวว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้และพัฒนาการทางานร่วมกัน พัฒนาด้านการใช้เหตุผลพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความรับผิดชอบ

มณฑนา บรรพสุทธิ์(2553 : 55) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประโยชน์ต่อนักเรียน ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนได้มีการเรียนรู้กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงทำให้นักเรียนมีโอกาสเจอกับปัญหาจริง ได้ลงมือแก้ไขอย่างจริงจัง มีการลงมือปฏิบัติจริง การเรียนแบบนี้ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

2. นักเรียนจะมีการนาพาตัวเองในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เมื่อปัญหาเกิดขึ้น นักเรียนจาเป็นที่จะต้องหาข้อมูลด้วยตนเองเพื่อนามาแก้ไขปัญหารวมถึงการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขั้นตอนนี้จะทาให้นักเรียนกลายเป็นผู้ที่มีความชานาญในการหาข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นอีกด้วย

3. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นมากยิ่งขึ้นและมีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆมากขึ้น

4. นักเรียนรู้จักการทางานเป็นทีม และมีทักษะในการทางานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น

5. ระดับในการเรียนรู้ของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น นักเรียนจะมีการพัฒนาความเข้าใจเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามลาดับขั้นตอนของการเรียน

วิไล โพธิ์ชื่น (2555 : 62) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประโยชน์ต่อนักเรียน คือ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รู้จักการทางานเป็นทีมโดยผู้เรียนมีทักษะในการคิด การให้เหตุผล การเชื่อมโยง ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในด้านต่างๆเช่น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองการคิดอย่างเป็นระบบ การให้เหตุผล การเชื่อมโยง ตลอดจนรู้จักการทางานร่วมกันเป็นทีม

จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นแนวความคิดในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการนำพาตัวเองในการเรียนรู้ ทักษะในการรับผิดชอบ รวมถึงมีการพัฒนาระบบในการคิดอย่างเป็นขั้นตอน (มณฑนา บรรพสุทธิ์. 2553 : 56) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยได้สังเคราะห์ออกมาเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหา 2) ระบุและวิเคราะห์ปัญหา 3) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา 4) อภิปรายสรุปร่วมกัน และเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ 5) ประเมินผลการเรียนรู้

2.4 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (Student Teams – Achievement Division : STAD)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดของ จอห์นสันและจอห์สัน (Johnson **&** Johnson. 1987: 23-24) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกัน 2) ความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (individual accountability) ผู้เรียนแต่ละคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี 3) ทักษะการร่วมมือกันในสังคม (Cooperative Social Skills) ผู้เรียนต้องใช้ทักษะความร่วมมือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามความมุ่งหมาย 4) หลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) ผู้เรียนจะต้องช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน และ 5) กระบวนการกลุ่ม (group processing) ผู้เรียนต้องช่วยกันประเมินประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าขั้นตอนการทำงานขั้นตอนใด ที่ยังขาดตกบกพร่องและควรมีการปรับปรุงแก้ไขอะไร อย่างไร องค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนนี้หากขาดองค์ประกอบใดไปจะไม่ถือว่าเป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สลาวิน (Slavin. 1983 : 20-21; 1990 : 2-12) เชื่อว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกันจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและพัฒนาสติปัญญาของตนเองอย่างเต็มที่พร้อมเกิดความรู้สึกที่ดีงามในทางสังคม และจากกระบวนการ

ทำงานมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) รางวัลตอบแทนสำหรับความสำเร็จ 2) พัฒนาการรายบุคคล และ 3) ความเท่าเทียมกันในการประสบความสำเร็จ โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของสลาวิน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอบทเรียน ครูเป็นผู้ดำเนินการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ แก่นักเรียน ครูอาจบรรยาย สาธิต หรือใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4-5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน กล่าวคือ ระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจว่า สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ปรึกษาหารือ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันศึกษาหาความรู้ และแก้ปัญหาร่วมกัน สมาชิกต้องรับผิดชอบการเรียนของตนให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีการยกย่องให้ความเคารพและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ๆ กลุ่มอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นการทดสอบย่อย ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคลไม่มีการช่วยเหลือกัน การทดสอบย่อยนี้ช่วยทำให้ทราบว่านักเรียนมีการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมาหรือไม่

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนในการพัฒนาตนเอง ครูตรวจผลการทดสอบของนักเรียนโดยพิจารณาผลเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จ โดยการปรับปรุงการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้คะแนนของกลุ่มตนเองสูงขึ้นด้วย

ขั้นที่ 5 ขั้นได้รับการยกย่อง ครูให้รางวับโดยการกล่าวคำชมเชยหรือให้คะแนนพิเศษ สำหรับกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงขึ้นกว่าครั้งก่อน วิธีการนี้เป็นการเสริมแรงให้แก่นักเรียน

จะเห็นได้ว่าวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา นับได้ว่าเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดให้กับผู้เรียนอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

เมื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหา 2) ระบุและวิเคราะห์ปัญหา 3) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เพื่อนหาแนวทางแก้ปัญหา 4) อภิปรายสรุปร่วมกัน และเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ 5) ประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำ 5 ขั้นตอนนี้ไปใช้ในขั้นสอน และนำขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของ สลาวิน ได้แก่ 1) ขั้นนำเสนอบทเรียน 2) ขั้นทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม 3) ขั้นทดสอบย่อย 4) ขั้นหาคะแนนในการพัฒนาการตนเอง และ 5) ขั้นได้รับการยกย่อง มาใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นทดสอบย่อย และขั้นประเมินผลงาน และให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ได้จาการสังเคราะห์มารวมกับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ของสลาวิน ได้เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD แบ่งเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1.ขั้นกระตุ้นความคิด ประกอบด้วย 1.1) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 1.2) ทบทวนความรู้เดิม 2. ขั้นสอน ประกอบด้วย 2.1) นำเสนอสถานการณ์ปัญหา 2.2) ระบุและวิเคราะห์ปัญหา 2.3) แสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา 2.4) อภิปรายสรุป และเสนิวิธีการแก้ปัญหา 3. ขั้นทดสอบย่อย และ 4. ขั้นประเมินผลงานและให้รางวัลกลุ่ม

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD และการคิดเชิงระบบ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ได้เป็น 6 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความคิด 2. ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหา 3. ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา 4. ขั้นแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา 5. ขั้นแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา 5. ขั้นอภิปรายสรุป และเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ6. ขั้นประเมินผล

2.5 ทักษะการคิดเชิงระบบ

คำว่า “การคิดเชิงระบบ” หรือ “การคิดกระบวนระบบ” หรือ “การคิดอย่างเป็นระบบ” ตรงกัภาษาอังกฤษว่า “systems thinking” ซึ่งมีนักจิตวิทยา นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดหลายท่านได้ให้ความหมายการคิดเชิงระบบไว้ในหลายลักษณะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามมุมมองวิธีการคิดและจุดมุ่งหมายของการคิดของแต่ละบุคคล ดังนี้

ปีกาสัส (Pegasus Communications. 2000: Online) การคิดเชิงระบบ หมายถึง การคิดที่มีมุมมองที่ทำให้สามารถมองเห็นสถานการณ์ แบบแผนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่เป็นแนวใหม่และตอบสนองต่อสถานการณ์และแบบแผนด้วยวิถีทางที่มีระดับดีขึ้น ทำให้มีการปรับปรุงกระบวนการที่มีคุณภาพมากขึ้นเรื่อย ๆ การคิดเชิระบบเปรียบเสมือนเป็นภาษาพิเศษที่ช่วยทำให้เกิดการสื่อสารกับระบบรอบๆ ตัวที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีคุณภาพ การคิดเชิงระบบเปรียบเสมือนเป็นชุดของเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการช่วยทำให้มองเห็นภาพและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบขององค์ประกอบและพฤติกรรมที่จะทำให้สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างเข้าใจและยังช่วยออกแบบระบบเพื่อการจัดการสำหรับการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เซ็งเก้ (Senge. 1993: 6-7) ได้อธิบายว่าการคิดเชิงระบบ เป็นแขนงวิชาที่มุ่งมองสิ่งต่างๆ แบบองค์รวม เป็นกรอบการทำงานที่มองแบบแผนและความเกี่ยวพันกัน สิ่งที่เป็นลักษณะพิเศษคือการมองโลกแบบองค์รวมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นๆ การคิดเป็นระบบทำให้ความซับซ้อนเป็นสิ่งที่สามารถจัดการได้

แอนเดอร์สัน และจอห์นสัน (Anderson & Johnson. 1997: 17) ได้อธิบายว่าการคิดเชิงระบบเป็นภาษาชนิดหนึ่งที่เสนอแนวทางการสื่อสารเกี่ยวกับพลวัต (Dynamic) ของการเกี่ยวพันซึ่งกันและกันกับความซับซ้อน ทั้งนี้เพราะว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมิใช่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงแบบเป็นเชิงเส้นตรง หากแต่ว่าปัญหาส่วนใหญ่จะมีเหตุที่โยงใยเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นวงรอบ (Circular relationships)

สวีเนย์ (Sweeney. 1999: 8) ได้อธิบายว่า การคิดเชิงระบบเป็นแขนงวิชาที่การมองปัญหาแบบองค์รวมและเพื่อที่จะเข้าใจแบบแผนของการเกิดเป็นระบบและเหตุการณ์รอบๆ ตัวเราที่เราเห็นได้ การคิดเชิงระบบยังได้นำเสนอกรอบการทำงานเพื่อการนิยามปัญหา การตั้งคำถามที่ชาญฉลาดและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เพราะว่าการคิดเชิงระบบปฏิบัติการภายใต้การใช้พลังของเครื่องมือเป็นสำคัญ

เฮสเตอร์ (Hester. 1994: 4) ได้อธิบายว่า การคิดเชิงระบบเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานองค์ความรู้และเครื่องมือซึ่งได้ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้ช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อทำให้วัตถุประสงค์และวิธีการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์งานมีความชัดเจน และช่วยทำให้เรามองเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดเชิงระบบมิได้ละเลยต่อปัญหาความซับซ้อน แต่จะเข้าไปจัดการกับความสลับซับซ้อนในลักษณะที่ใกล้ชิดและสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุแห่งปัญหาและวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาในแนวทางที่เป็นไปได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 32) ให้ความหมาย การคิดเชิงระบบว่า หมายถึงการที่บุคคลพยายามใช้พลังสมองของตนในการนำข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาจัดระบบระเบียบให้เห็นเป็นภาพรวม เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้งหมด

โจเซฟ คอนอ ,เอียน แมกเดอร์มอท (2544: 50) ได้ให้ความหมายการคิดเชิงระบบว่า หมายถึง การคิดในลักษณะเป็นวง (Loop) มากกว่าที่จะเป็นเส้นตรงทุกๆ ส่วนต่างมีการเชื่อมต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงใดๆ ย่อมเปรียบเสมือนระลอกคลื่นที่สร้างผลกระทบต่อเนื่องไปยังส่วนต่างๆ ของระบบและย้อมกลับมาที่จุดเริ่มต้นอีกครั้ง และจุดเริ่มต้นนี้ก็จะมีการตอบสนองจากสิ่งที่สะท้อนมา และส่งออกไปอีกครั้ง ซึ่งอาจจะเป็นไปในลักษณะที่ต่างไปจากเดิม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2550: Online) ได้บรรยายเรื่องการจัดการเรียนการสอนเชิงระบบที่จัดโดยส่วนพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 14–16 กุมภาพันธ์ 2550 ดังเอกสารสรุปสัมมนาได้กล่าวถึง การคิดที่เป็นระบบ คืออะไร คำตอบคือ “การคิดที่มีลำดับขั้นตอนและเป็นเหตุเป็นผล ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วเขียนภาพในการบรรลุเป้าหมาย โดยมีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล การเขียนภาพ (Scenario) จะต้องให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยการให้กำลังแรงน้อยที่สุด” การคิดอย่างเป็นระบบจะสร้างนิสัยการมองภาพรวมให้กับบุคคลแต่ละคนการวิเคราะห์ความแตกต่างเพื่อการบรรลุเป้าหมาย สามารถเลือกเส้นทางที่สั้นที่สุดที่จะทำให้การปฏิบัติสูญเสียน้อยที่สุด และบรรลุเป้าหมายนั้น คนที่มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบจะสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดเชิงระบบที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การคิดเชิงระบบ หมายถึงความสามารถของบุคคลที่แสดงออกถึงการพิจารณาปัญหาหรือสิ่งต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ หรือสิ่งต่างๆ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งหมด (ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก)มีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล มีเป้าหมายชัดเจน และยอมรับภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ความสลับซับซ้อนและความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงขององค์ประกอบย่อย ๆ เพื่อค้นหาและสร้างแบบแผน (Pattern) ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพัฒนาภารกิจให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด การคิดเชิงระบบสามารถช่วยให้การออกแบบการแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว โดยใช้วิธีคิดหลายๆ แบบขึ้นอยู่กับสถานการณ์

วิธีคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) เป็นกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับองค์การเรียนรู้และบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ความเข้าใจคลาดเคลื่อน จนนำไปสู่การสร้างปัญหาที่ทำให้เราไม่สามารถไปถึงภาพอนาคตที่พึ่งปรารถนาได้ ดังนั้นการคิดอย่างเป็นระบบจึงมี

ความสำคัญที่เกี่ยวพันกับการคิดในลักษณะเชื่อมโยง คิดแบบภาพรวมมองให้เห็นภาพทั้งหมด รู้จักสังเคราะห์ และมองเส้นปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของระบบทำให้ความสัมพันธ์เชิงลึกและความสัมพันธ์แนวกว้าง รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เป็นการเน้นการคิดแบบกระบวนการหรือวิธีคิดแบบทัศนทั้งหลายเรียกว่า “วิธีคิดแบบองค์รวม”

ทฤษฎีระบบถูกสร้างขึ้นจากสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ทั้งผ่านมาและปัจจุบัน อันจะส่งผลทำให้เกิดเป็นโครงสร้าง ซึ่งหมายถึง แนวทางโดยรวมที่องค์ประกอบของระบบมีความเกี่ยวพันกัน เพราะโครงสร้างจะถูกนิยามโดยความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Interrelationships) ของทุกส่วนของระบบ โครงสร้างเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่โครงสร้างถูกเขียนขึ้นจากความเข้าใจในความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โครงสร้างของระบบมีความสำคัญต่อการอธิบายสถานการณ์ แนวโน้มและสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวของระบบ ได้แก่

1) สถานการณ์ (Events) สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่สนใจสถานการณ์เฉพาะหน้ามากโดยปราศจากความสนใจว่า เหตุใดหรือเพราะอะไร อย่างไร ที่สภาพการณ์หรือสถานการณ์นั้นมีรูปแบบของการเกิดขึ้นได้อย่างไร เช่นไฟไหม้บ้านของเพื่อนบ้าน โครงการไม่สำเร็จตามกำหนดเครื่องจักรเสียหาย ฯลฯ เรามักจะให้ความสนใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าก่อนเสนอ ถ้าเรายังทำตนเสมือนเป็นคนตาบอด เราก็จะกระทำได้เพียงมีปฏิกิริยา (React)ตอบโต้กับสถานการณ์เฉพาะหน้าไปเรื่อย ๆ เท่านั้น โดยไม่สามารถจะเข้าไปจัดการหรือปรับปรุสถานการณ์ให้เป็นไปในทิศทางที่เราต้องการได้เลย สิ่งที่ปฏิบัติมากที่สุด คือเราจะเข้าไปแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระดับสถานการณ์เพื่อให้สถานการณ์นั้นเกิดขึ้นสั้นหรือน้อยที่สุดก่อนโดยที่ยังไม่ได้ทำในสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาหรือเป็นพื้นฐานของปัญหาเลย เช่น ถ้าไฟกำลังไหม้อาคารสิ่งที่เราต้องการมากที่สุดในขณะนั้นคือ เครื่องมือดับเพลิงมีอยู่ ณ สถานที่นั้นเพื่อดับไฟให้ได้ก่อน สิ่งนี้คือสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติก่อน แต่ถ้าเรามองในลักษณะของ การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) มุ่งที่จะพิจารณารายละเอียดของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีกระบวนการเกิดขึ้นอย่างไร มีพัฒนาการเป็นอย่างไร อะไรที่เป็นปัญหาของสถานการณ์ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อเท็จจริงที่จะศึกษาต้นเหตุแห่งปัญหาและนำไปสู่การทำความเข้าใจในระดับโครงสร้างของปัญหาต่อไป ด้วยโครงสร้างของการมองแบบเชิงระบบ ทำให้เราสามารถเริ่มต้นแยกแยะการปฏิบัติในระดับที่สูงขึ้นหรือดีขึ้นกว่าเดิม โดยอาศัยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่ระดับของแบบแผนพฤติกรรม (Patterns)

2) แบบแผน (Patterns) สภาพการณ์เปรียบเสมือนกับเป็นภาพนิ่งเหตุการณ์หนึ่ง (Snapshot) แต่แบบแผนจะเป็นการทำความเข้าใจกับความจริงที่เกิดขึ้นในระดับที่ลึกกว่า แบบแผนเป็นแนวโน้มหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ภายใต้ช่วยเวลาหนึ่ง เช่น การขายสินค้าเริ่มลดลง

เมื่อเวลาผ่านมาได้ 2-3 ปี หรือยอดค่ากระแสไฟฟ้าในหน่วยงานสูงขึ้น ตลอดระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมาหรือปริมาณสื่อที่ผลิตได้ของฝ่ายโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนเริ่มลดลงในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา การเริ่มมองในลักษณะเช่นนี้ได้ถือว่าเป็นการมองแบบที่มีแบบแผนจากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น เราสามารถเขียนเป็นแผนสถิติแทนแนวโน้มได้ การคิดและทำความเข้าใจในระดับแบบแผน คือ การพิจารณาข้อมูลที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับปัญหา ภายใต้ช่วงระยะเวลาช่วงหนึ่ง โดยจะต้องพยายามศึกษาทิศทางของ

แบบแผนของปัจจัยนั้นว่ามีลักษณะเพิ่มขึ้น หรือลดลง เมื่อระยะเวลาผ่านไป ดังนั้นการศึกษาในระดับแบบแผน ข้อมูลที่สังเกตได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมาก ความพยายามที่กระทำในลักษณะเช่นนี้จะช่วยทำให้เราสามารถปรับเปลี่ยนแบบแผนและทำให้เราสามารถยกระดับของการคิดไปสู่ระดับของโครงสร้างต่อไปได้

3) โครงสร้าง (Structure) การวิเคราะห์ในระดับโครงสร้างเป็นการถามคำถามที่ว่า“ทำไมแบบแผนเช่นนั้นจึงเกิดขึ้น” หรือ “อะไรเป็นเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์เช่นนั้นขึ้น” เรากำลังพยายามจะสร้างโครงสร้างความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดสถานการณ์ การคิดในระดับโครงสร้างหมายถึงการคิดในรูปของความเชื่อมโยงระหว่างเหตุซึ่งเป็นระดับโครงสร้างที่มีความลึกซึ้งไปถึงระดับต้นตอสุดท้าย (The Key to Lasting) ถึงระดับที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นพลังของการคิดระดับโครงสร้าง คือ การสร้างสรรค์เพราะการสร้างสรรค์จะเป็นตัวช่วยให้เราสามารถปรับแบบแผนของอนาคตได้ ซึ่งเป็นอนาคตที่เราต้องการนั้นมิได้หมายความว่าเราจะค้นพบแนวทางใหม่ได้ในทันทีในระดับโครงสร้าง แต่มันเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การมีความคิดรวบยอดที่ชัดมากขึ้นแต่สิ่งที่เป็นส่วนสำคัญคือ เราต้องมีความเข้มข้นจริงจังรอบคอบกับการคิด ตั้งแต่ระดับสภาพการณ์ แบบแผนจนมาถึงระดับโครงสร้างอย่างจริงจัง

ประโยชน์ของการคิดเชิงระบบ

การคิดอย่างเป็นระบบจะทำให้เราคิดได้มากกว่า “การคิดวิเคราะห์” เพราะการคิดวิเคราะห์เราจะต้องมีสมมติฐานว่าขณะศึกษานั้น สรรพสิ่งจะหยุดนิ่งทำให้ถอดองค์ประกอบของสิ่งเราวิเคราะห์ออกได้เป็นชิ้นๆ และความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบมิได้เป็นสิ่งสำคัญ แต่ในความเป็นจริงแล้ว โลกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นระบบชีวิต ระบบครอบครัว ระบบทำงาน ระบบสังคม ระบบชุมชน

ผลที่เกิดจากการคิดอย่างเป็นระบบต่อตนเอง (สโรชิน รักยาธาร: online) การคิดอย่างเป็นระบบจะช่วยให้เราเกิดการคิดที่ต่างไปจากเดิม คือ

1. มองเห็นโลกรอบตัวเราเป็นองค์รวมมากกว่า จะเห็นเพียงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เห็นความเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตมากกว่าภาพนิ่งของชีวิต (Snapshots)

2. เห็นและเกิดความตระหนักว่าส่วนย่อยของระบบมันทำงานร่วมกันอย่างไรแทนที่จะมองเป็น “การสะสม” (Collection) โดยไม่มีการเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน

3. เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยว่ามีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมและเหตุการณ์ได้อย่างไร

4. ช่วยให้เราได้เข้าใจชีวิตว่ามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

5. ช่วยให้เข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างเวลาที่มีอิทธิพลต่อกัน แม้ว่าเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นนานแล้ว

6. ทำให้รู้ว่า “อะไร” ที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา ล้วนขึ้นอยู่กับ “ตำแหน่งของเรา” ในระบบขณะนั้นด้วย

7. เกิดการท้าทายสมมติฐานเดิมของเราที่พยายามเข้าถึงความจริงที่ว่าโลกทำงานอย่างไร (how the world works) เป็นการตั้งคำถามที่รอการตรวจสอบภาพจำลองความคิด (Mental Models) ที่เรามีต่อโลก ซึ่งภาพจำลองความคิดแบบเดิมจะทำให้เรา “จำกัด” ศักยภาพของตนในการจะเข้าถึงความจริงได้

8. ทำให้เราเริ่มคิดว่าผลการกระทำของตนเองจะมีผลกระทบระยะสั้นและระยะยาวต่อระบบอย่างไรบ้าง

9. หากเราคิดเป็นระบบเราจะไม่หาแพะรับบาป แต่จะหาวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาด้วยตนเองในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ด้วยการตั้งคำถามใหม่ว่าเราจะช่วยแก้ปัญหาที่เรามีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างไร ด้วยเริ่มที่มองความรับผิดชอบของตน หากเราคิดใช้วิธีคิดกระบวนระบบจะทำให้เราคิดได้ครบถ้วน มองเห็นภาพรวมทั้งหมด คาดการณ์สิ่งต่างๆ ได้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการแก้ปัญหาหลายประการ

- มองเห็นโลกรอบตัวเป็นองค์รวม

- ตระหนักถึงการทำงานของส่วนย่อยของระบบว่าทำงานอย่างไรและมองเห็นว่าระบบไม่ใช่การสะสม (Collection) องค์ประกอบต่างๆ ไว้ด้วยกัน

- มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยต่างๆ ในระบบว่ามีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรม (pattern of behavior) และเหตุการณ์ของระบบได้อย่างไร

- มีความเข้าใจ “ชีวิต” ว่ามีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่อยู่นิ่ง

- การเข้าใจเหตุการณ์หนึ่ง ย่อมส่งผลต่ออีกเหตุการณ์หนึ่งถึงแม้จะอยู่ต่างช่วงเวลากัน

- ทำให้เราเข้าใจว่า “เรา” เป็นส่วนหนึ่งของระบบ

- ทำให้เกิดการตั้งคำถามกับตัวเองตลอดเวลาเพื่อการตรวจสอบสมมุติฐานเดิมทำให้ไม่จำกัดศักยภาพในภาพเดิม ๆ

- ตระหนักถึงการกระทำของตนที่ย่อมส่งผลต่อคนอื่นๆ ไม่ว่าระยะสั้นหรือระยะยาว

- ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนแทนที่จะหาแพะรับบาปเมื่อเกิดผลที่ไม่ต้องการ

- ป้องกันการล้มเหลวของงาน ความล้มเหลวเป็นเรื่องสำคัญที่ควรหลีกเลี่ยงเพราะองค์การจะดำรงอยู่ได้ด้วยภาพลักษณ์ในบทบาทที่สำคัญๆ ที่ประสบความสำเร็จภายใต้การคิดเชิงระบบ

ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของการคิดเชิงระบบเน้นที่การสร้างสรรค์ผลงาน อันเกิดจากการคิดลำดับ การให้ความสำคัญกับหน่วยย่อยในระบบ เข้าใจลึกซึ้งในชิ้นงานที่ตนและกลุ่มสร้างสรรค์ขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จของผลงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ คุ้มค่าทั้งเวลา และทรัพยากร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ

สราลี โชติดิลก (2548) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดเชิงระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายออกแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบ STIM และเปรียบเทียบทักษะกระบวนการคิดระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบ STIM กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามปกติกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 50 คน ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนแบบ STIM และกลุ่มควบคุม จำนวน 50 คน ได้รับการสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินผลทักษะความคิดโดยประเมินจากแผนที่ความคิดของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังทดลองสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ANCOVA ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คะแนนทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงจากแบบประเมินทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลอง และคะแนนทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงจากแบบประเมินทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

บุญนา อินทนนท์ (2551 : 98-99) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบารุง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสาคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

มณฑนา บรรพสุทธิ์ (2553 : 100-101) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีพัฒนาการของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

วิไล โพธิ์ชื่น (2555 : 134) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับดี และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

- **งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD**

อนงค์ บัวทองเลิศ (2550 : 110) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGT พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGT มีผลการเรียนรู้เรื่องหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสาคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมการทางานกลุ่มสม่าเสมอตลอดเวลา และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGTโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ธีรวัฒน์ ผิวขม (2554 : 70) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์ พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยใช้เทคนิค STAD สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์

สุกัญญา พิทักษ์ (2554 : 90-91) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ล้วนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนสูงขึ้น

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ

โครงการระบบพลวัตในการศึกษา (The Systems Synamics in Education Project :SDEP) (http://sysdyn.mit.edu/sdep.html.2001) เป็นโครงการทดลองบูรณาการการคิดเชิงระบบเข้ามาฝึกกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซส (Massachusetts Institute of Tachnology: MIT) ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มก่อตั้งโครงการเมื่อ ค.ศ. 1990 การทดลองตามโครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลของ ฟอเรสเตอร์ ลักษณะการดำเนินการทดลอง เป็นการสร้างแบบฝึกที่มีความหลากหลาย ให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการฝึกการคิดเชิงระบบ โดยเป็นการจัดสถานการณ์การฝึกและทำงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ STELLA II ซึ่งมีลักษณะเป็นการสอนผ่านการฝึกภายใต้เกมและสถานการณ์จำลอง ปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่ง คือการเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้แบบบันไดเวียนของการเรียนรู้ (The Spiral Learning Approach) กล่าวคือ จะเป็นการกระทำซ้ำในลักษณะที่อาศัยข้อมูลย้อนกลับนำมาปรับปรุงเพื่อวางแผนปฏิบัติการครั้งใหม่ที่มีความละเอียดรอบคอบสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระทำซ้ำในลักษณะนี้จนกว่าจะถึงเกณฑ์ที่กำหนด ปัจจุบันมีนักศึกษาที่กำลังอยู่ในโครงการ จำนวน 10 คน และโครงการนี้กำลังขยายการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาต่อไปด้วย

เอฟเต็กฮาร์ (Eftekher. 1999: 22) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบพลวัตของระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยการปรับรื้อระบบ (รูปแบบการเรียน) การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ว่าระบบการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยสอนวิชาต่างๆ แก่นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และช่วยทำนายรวมทั้งยกระดับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Outputs) ของระบบได้รูปแบบที่ออกแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการพลวัตของระบบ โดยใช้เทคนิคการวิจัยการคิดเชิงระบบและการควบคุมแบบอ่อนตัว วัตถุประสงค์ของการวิจัยมุ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักของระบบ 3 ประการ คือ (1) ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนกับแรงจูงใจ (2) คุณลักษณะของระบบการสอน (3) ธรรมชาติและแบบของเนื้อหาวิชา จากการวิเคราะห์ผลของการใช้ระบบการสอน/การเรียนในรูปแบบพลวัต ผลการวิจัยพบว่า ทิศทางทั้งหลายที่พบ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทิศทางของระบบการสอน/การเรียน ซึ่งทิศทางที่พบเป็นความคิดรวบยอดใหม่ที่สัมพันธ์กับกระบวนการคิดที่เป็นส่วนสำคัญในเทคนิคการเรียนรู้ นั่นคือทิศทางแบบรูปแบบ-หน้าที่(Form–Function Dimension) จากฐานความคิดนี้ งานวิจัยได้แยกแยะความแตกต่างของผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แบบเน้นรูปแบบ กับ แบบเน้นบทบาทหน้าที่ (Form Oriented and Function Oriented) ผู้เรียนที่เน้นรูปแบบที่ได้รับความสนใจเป็นด้านหลักส่วนผู้เรียนที่เน้น

บทบาทหน้าที่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ในรูปของความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุ- ผล ผลจากการใช้สถานการณ์จำลองของระบบการสอน/การเรียน ที่อยู่บนฐานของวิธีการ รูปแบบ บทบาทหน้าที่ ได้มีส่วนช่วยทำให้สามารถทำความเข้าใจกับการควบคุมระบบการศึกษาได้ชัดเจนขึ้น ผลการวิจัยยังสามารถช่วยให้นักการศึกษา สามารถตัดสินใจและเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ผลของการทดลอง ใช้ระบบการทดลอง ใช้ระบบการสอน การเรียน ได้มีส่วนช่วยให้พัฒนาประสิทธิภาพระบบการสอนนักศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วูด (Wood, 1996 : 153) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในการกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู โดยมีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบการเรียนแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐานในการกาหนดแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีการศึกษารายกรณีโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนร่วมจานวน 4 คน ในสถาบัน EDCI 5620 ที่ใช้การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาสังคมศึกษาที่มหาวิทยาลัยนิว บรูนสวิค (New Brunswick) ช่วงฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ.1993 ผลการศึกษาพบว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการกาหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะความคิดเชิงระบบ การจัดจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดเชิงระบบ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ทักษะชีวิต จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD มาใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ทางการเรียนภาษาไทยและทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียน

2.7 กรอบแนวคิดงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นี้ประกอบด้วยกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนี้

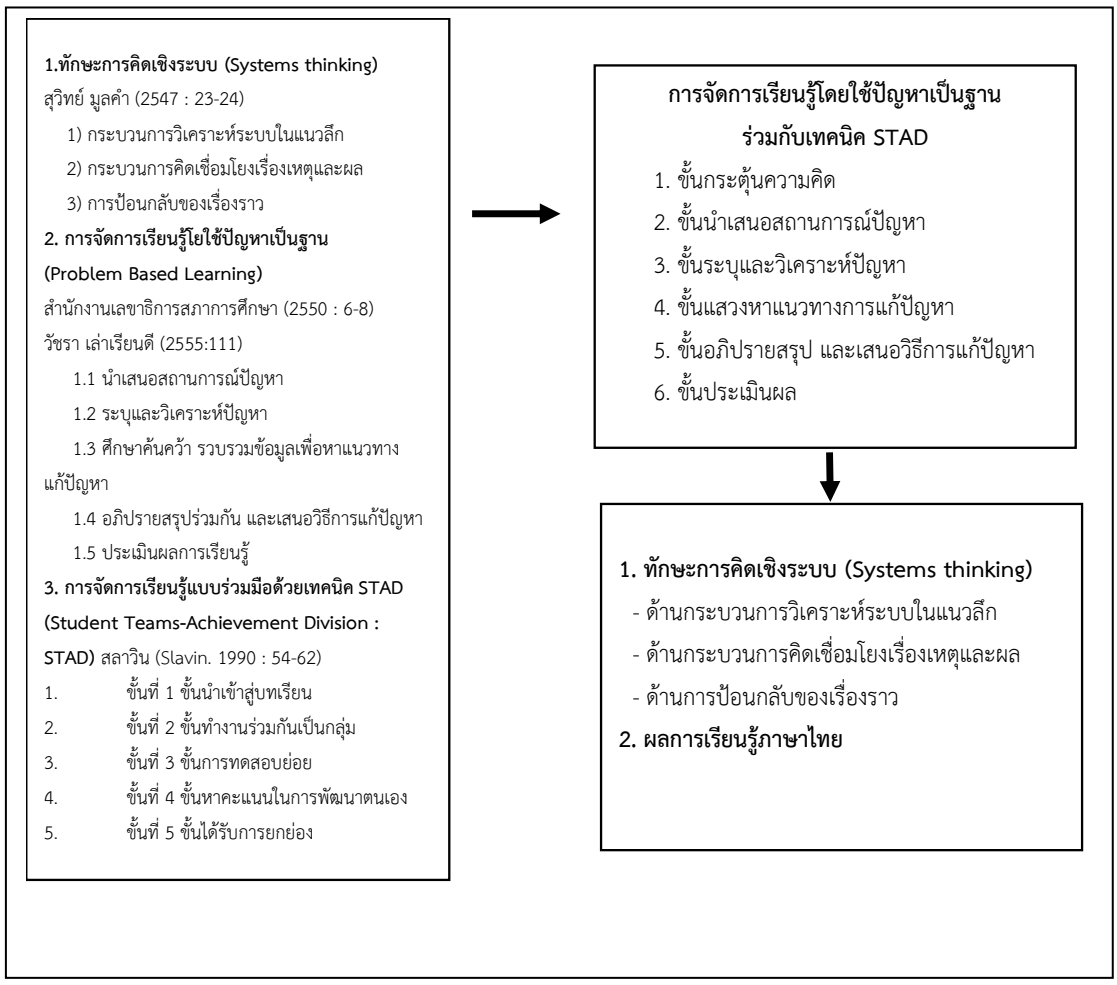

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังนี้

3.1 แบบของการวิจัย

3.2 ประชากร

3.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.4 ขอบเขตของเนื้อหา

3.5 ตัวแปรที่ศึกษา

3.6 ระยะเวลาในการวิจัย

3.7 เครื่องมือวิจัย

3.8 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.10 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย Pre- Experimental Designs แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนหลัง One Group Pretest-Posttest Design ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2547: 241-260)

Gr	O_1	T	O_2

โดย Gr แทน กลุ่มทดลอง

O_1 แทน การทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้

T แทน การจัดการเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

O_2 แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

ซึ่งเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาเอกสาร ข้อมูล สถิติ วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ (ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ) รวบรวมข้อมูลจากลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามโครงการวิจัย จัดการเรียนรู้ ทดสอบ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย นำเสนอ จัดพิมพ์ ส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564

3.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างและแผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2564 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 27 คน

3.4 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ครั้งนี้ มีเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย รหัส ท 23102 ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2564 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมจำนวน 15 ชั่วโมง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างการสอน วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชา ภาษาไทย ท 23102

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	มาตรฐานตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลาชั่วโมง	น้ำหนักคะแนน
1	บทละครพูดสื่อภาษา	ท 1.1 ม. 3/1 ม. 3/3 ม. 3/4 ม. 3/5 ม. 3/6 ม. 3/10 ท 4.1 ม. 3/1 ท 5.1 ม. 3/2 ม. 3/3 ม. 3/10	- คุณค่าวรรณคดี (รูปแบบคำประพันธ์, โวหารภาพพจน์ ,รสวรรณคดี)	3	15
			- การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว	3	
			- การจับใจความ - สรุปวรรณคดีเรื่องเห็นแก่ลูก	3	
			- คุณค่าวรรณคดี - สรุปวรรณคดีเรื่องเห็นแก่ลูก - การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่าน	3	
			- อิทธิพลของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย - ลักษณะของคำยืมภาษาบาลี – สันสกฤต ภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู	3	
รวม				15	**15**

3.5 ตัวแปรที่ศึกษา

3.5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

3.5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงระบบ (Systems thinking)

3.6 ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม 2564 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 15 คาบเรียน

3.7 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.7.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมง

3.7.2 แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) และตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ) 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก, ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว จำนวน 3 ข้อ

3.8 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียด วิธีการและขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.8.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้น ดังนี้

3.8.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ เนื้อหาเรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.8.1.2 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

3.8.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดสื่อภาษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD จำนวน 1 แผน ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 15 ชั่วโมง

3.8.1.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดำเนินการโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.8.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.8.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.8.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) และตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ) 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว จำนวน 3 ข้อ เพื่อนำไปใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.8.2.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาทฤษฎี หลักการเขียน และสร้างแบบทดสอบปรนัย และอัตนัย

3.8.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) และตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์) 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว จำนวน 3 ข้อ

3.8.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดำเนินการโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.8.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ หาค่าความยาก – ง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3.8.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในการทดลองผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าในเรื่องของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

1.2 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้แบบปรนัย ก่อนเรียน (Pretest)

1.3 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pretest)

2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ที่สร้างไว้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นความคิด

1.1) แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ ก่อนที่จะดำเนินการสอนในแต่ละครั้ง ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องที่จะเรียนแก่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการเรียน

1.2) ทบทวนความรู้เดิม คือ ก่อนที่จะดำเนินการสอนในแต่ละครั้ง ครูตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนโดยการสอบถาม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลว่านักรเยนมีความรู้พื้นฐานที่จะใช้สำหรับการเรียนในเรื่องนั้นหรือไม่ หากพบว่านักเรียนขาดความรู้พื้นฐานในเรื่องใดก็ดำเนินการสอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียน

2. ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหา คือ ครูจัดเตรียมสถานการณ์ปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะค้นหาคำตอบและนำเสนอให้นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ

3. ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา คือ นักเรียนในกลุ่มระดมสมองช่วยกันคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสภานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่ครูนำเสนอ และครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดเพื่ออธิบายสถานการณ์ของปัญหาและวิธีค้นหาคำตอบ ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา

4. ขั้นแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา คือ นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น ใบความรู้ หนังสือ หรือการทำการทดลอง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

5. ขั้นอภิปรายสรุป และเสนอวิธีการแก้ปัญหา คือ นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับความรู้ที่ได้ศึกษามาพร้อมกับนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวลและสรุปความรู้ และนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาลงในใบงาน

3. ขั้นหลังการทดลอง คือ การดำเนินงานหลังเสร็จสิ้นการทดลองข้างต้น (ขั้นที่ 1 - ขั้นที่ 5) ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยต่อไปในขั้นที่ 6 ได้แก่

6. ขั้นประเมินผล คือ นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียน (ปรนัยและอัตนัย)โดยไม่มีการช่วยเหลือกัน เพื่อวัดผลการเรียนรู้และวัดทักษะการคิดเชิงระบบ

3.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.9.1 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมงมาปรับปรุงแก้ไขตามผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากแบบประเมินวัดคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

3.9.2 ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Pretest-Posttest Control Group Design และแบบ Static Group Comparison Design โดยทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564

3.10 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.10.1 การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.10.2 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependence

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ชั่วโมง และ 2) แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) และตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ) 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก, ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว จำนวน 3 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ทำการทดสอบหลังเรียน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2565 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 27 คน โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ทำการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ ของตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) ซึ่งมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย $\overline{\chi}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	T	sig
ก่อนเรียน	27	20	12.45	2.39	12.24*	.00
หลังเรียน	27	20	17.02	1.25		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ($\overline{\chi}$ = 17.02,S.D. = 1.25) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{\chi}$ = 12.45,S.D. = 2.39) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ทำการทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา จำนวน 1 ฉบับ ของตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ) 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก, ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว จำนวน 3 ข้อ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ 3 หมายถึง ดี 2 หมายถึง พอใช้ และ 1 หมายถึง ปรับปรุง มีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

ทักษะการคิดเชิงระบบ	ระดับคะแนน	คะแนนเฉลี่ย $\overline{\chi}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	ระดับคุณภาพ	ลำดับที่
1.ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก	3	2.53	0.20	ดี	1
2.ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล	3	2.52	0.24	ดี	2
3.ด้านการป้อนกลับของเรื่องราว	3	2.50	0.30	ดี	3
รวม		2.51	0. 16	ดี	-

จากตารางที่ 8 พบว่า คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการคิดเชิงระบบรวมทุกด้าน นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดี ($\overline{\chi}$ = 2.51,S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก มากที่สุด ($\overline{\chi}$ = 2.53,S.D. = 0.20) รองลงมา คือ ด้าน

กระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล ($\overline{\chi}$ = 2.52,S.D. = 0.24) และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว ($\overline{\chi}$ = 2.50,S.D. = 0.30) ตามลำดับ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ($\overline{\chi}$ = 17.02,S.D. = 1.25) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{\chi}$ = 12.45,S.D. = 2.39) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

2. ทักษะการคิดเชิงระบบรวมทุกด้าน นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดี ($\overline{\chi}$ = 2.51,S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึกมากที่สุด ($\overline{\chi}$ = 2.53,S.D. = 0.20) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล

($\overline{\chi}$ = 2.52,S.D. = 0.24) และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว ($\overline{\chi}$ = 2.50,S.D. = 0.30) ตามลำดับ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน (X = 12.45,S.D. = 2.39) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เองและเก็บข้อมูลไว้ได้ยาวนาน ดังนั้น การที่นักเรียนจะสร้างองค์ความรู้ได้ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มต้องร่วมกันรับผิดชอบ ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญตา บัวแดง (2553) และวูด (Wood, 1996 : 153) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Division : STAD) เป็นวิธีการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) รูปแบบหนึ่งที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกันในการเรียน ซึ่งเงื่อนไขของการเรียนแบบร่วมมือนั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ร่วมกลุ่มกันทำงานและช่วยเหลือกันและกันในกลุ่ม ทุกกลุ่มจะมีเป้าหมายเดียวกันโดยได้ร่วมกันเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ความสำเร็จของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของแต่บุคคลในกลุ่ม อีกทั้งวิธีการสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภูมิใจในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบ และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2548 : 101) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น สอดคล้องกับขวัญตา บัวแดง (2553 : 75) ที่ศึกษาผลการเรียนรู้

เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมณฑนา บรรพสุทธิ์ (2553 : 100-101) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีพัฒนาการของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงสุกัญญา พิทักษ์ (2554 : 90-91) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ล้วนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนสูงขึ้น ตลอดจนธีรวัฒน์ ผิวขม (2554 : 70) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์ พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยใช้เทคนิค STAD สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์ และอนงค์ บัวทองเลิศ (2550 : 110) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และTGT พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGT มีผลการเรียนรู้เรื่องหน้าที่และมารยาทชาวพุทธ ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมการทางานกลุ่ม

สม่ำเสมอตลอดเวลา และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGT โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดเชิงระบบรวมทุกด้าน นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการคิดเชิงระบบอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนต้องแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการที่นักเรียนจะต้องเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบจากปัญหาหรือสถานการณ์ที่นักเรียนได้รับ อีกทั้งการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมโยงความรู้ความสามารถมาพัฒนาสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองได้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและสมเหตุผล สอดคล้องกับเอฟเต็กฮาร์ (Eftekher. 1999: 22) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบพลวัตของระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยการปรับรื้อระบบ (รูปแบบการเรียน) การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ว่าระบบการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยสอนวิชาต่างๆ แก่นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ และช่วยทำนายรวมทั้งยกระดับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต(Outputs) ของระบบได้รูปแบบที่ออกแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการพลวัตของระบบ โดยใช้เทคนิคการวิจัยการคิดเชิงระบบและการควบคุมแบบอ่อนตัว วัตถุประสงค์ของการวิจัยมุ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักของระบบ 3 ประการ คือ (1) ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนกับแรงจูงใจ (2) คุณลักษณะของระบบการสอน (3) ธรรมชาติและแบบของเนื้อหาวิชา จากการวิเคราะห์ผลของการใช้ระบบการสอน/การเรียนในรูปแบบพลวัต ผลการวิจัยพบว่า ทิศทางทั้งหลายที่พบ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทิศทางของระบบการสอน/การเรียน ซึ่งทิศทางที่พบเป็นความคิดรวบยอดใหม่ที่สัมพันธ์กับกระบวนการคิดที่เป็นส่วนสำคัญในเทคนิคการเรียนรู้ นั่นคือทิศทางแบบรูปแบบ-หน้าที่ (Form–Function Dimension) จากฐานความคิดนี้ งานวิจัยได้แยกแยะความแตกต่างของผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แบบเน้นรูปแบบ กับ แบบเน้นบทบาทหน้าที่ (Form Oriented and Function Oriented) ผู้เรียนที่เน้นรูปแบบที่ได้รับความสนใจเป็นด้านหลัก ส่วนผู้เรียนที่เน้นบทบาทหน้าที่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ในรูปของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ- ผล ผลจากการใช้สถานการณ์จำลองของระบบการสอน/การเรียน ที่อยู่บนฐานของวิธีการรูปแบบ บทบาทหน้าที่ ได้มีส่วนช่วยทำให้สามารถทำความเข้าใจกับการควบคุมระบบการศึกษาได้ชัดเจนขึ้น ผลการวิจัยยังสามารถช่วยให้นักการศึกษา สามารถตัดสินใจและเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ผลของการทดลอง ใช้ระบบการทดลอง ใช้ระบบการสอน การเรียนได้มีส่วนช่วยให้พัฒนาประสิทธิภาพระบบการสอนนักศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับโครงการระบบพลวัตในการศึกษา (The

Systems Dynamics in Education Project :SDEP) (http://sysdyn.mit.edu/sdep.html.2001) เป็นโครงการทดลองบูรณาการการคิดเชิงระบบเข้ามาฝึกกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของ สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซส (Massachusetts Institute of Technology: MIT) ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มก่อตั้งโครงการเมื่อ ค.ศ. 1990 การทดลองตามโครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลของ ฟอเรสเตอร์ ลักษณะการดำเนินการทดลอง เป็นการสร้างแบบฝึกที่มีความหลากหลาย ให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการฝึกการคิดเชิงระบบโดยเป็นการจัดสถานการณ์การฝึกและทำงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ STELLA II ซึ่งมีลักษณะเป็นการสอนผ่านการฝึกภายใต้เกมและสถานการณ์จำลอง ปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่ง คือการเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้แบบบันไดเวียนของการเรียนรู้ (The Spiral Learning Approach) กล่าวคือ จะเป็นการกระทำซ้ำในลักษณะที่อาศัยข้อมูลย้อนกลับนำมาปรับปรุงเพื่อวางแผนปฏิบัติการครั้งใหม่ที่มีความละเอียดรอบคอบสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบ ในลักษณะการคิดเผชิญปัญหา การเชื่อมโรงความคิดให้สอดคล้องสัมพันธ์ ดังที่บุญนำ อินทนนท์ (2551 : 98-99) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบารุง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของกวี โพธิสุธา (2557 : 1194) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาจริงกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบไปพร้อม ๆ กับการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากนักเรียนจะต้องคิดในทุกมิติเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาที่ครูนำเสนอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 : 23) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้

นักเรียนเกิดทักษะในการคิดเชิงระบบไปพร้อม ๆ กับการคิดสร้างสรรค์ นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น ฝึกความรับผิดชอบ การนำตนเอง เกิดการเชื่อมโยงความรู้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการเรียนรู้ เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ซึ่งมี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกระตุ้นความคิด 2) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหา 3) ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา 4) ขั้นแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา 5) ขั้นอภิปรายสรุปและเสนอวิธีการแก้ปัญหา และ6) ขั้นประเมินผลจากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบของนักเรียนได้ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ค่อนข้ามาก ดังนั้นจึงควรมีเวลาให้นักเรียนได้ใช้ในการฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้เพียงพอเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดเชิงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้สอนควรยกตัวอย่างสถานการณ์การแก้ปัญหาอย่างหลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผลจากตัวอย่างดังกล่าวมาและสามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์ความรู้ของตนเอง พร้อมกับนำไปประยุกต์ใช้ในคิดแก้ปัญหาของตนได้

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ผู้สอนต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพและประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกัน ดังนั้นผู้สอนควรมีการเสริมแรงที่หลากหลายและเหมาะสมเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เห็นความสำคัญของกลุ่ม พร้อมกับแนะแนวทางแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขสนุกสนานได้ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบโดยการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคต การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงระบบโดยใชก้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาอนาคต การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หรือการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

กนกวรรณ อุ่นใจ.(2535). ***ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.***ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.(ถ่ายเอกสาร)

กระทรวงศึกษาธิการ.(2545).***พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545***.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กวี โพธิสุธา. (2557). **“การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริการเหนือ และอเมริการใต้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคหมวกหกใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กรมวิชาการ.(2539). ***คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ใฝ่รู้ – ใฝ่เรียน.*** กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2545). ***การคิดบูรณาการ.***กรุงเทพฯ:ซัคเซสมีเดีย.

ขวัญตา บัวแดง. (2553). ***"การศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน".*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จรีพร แก้วสุขศรี.(2548). ***"การคิดอย่างเป็นระบบ" (System Thinking).*** online. กรุงเทพฯ: http://www.nokkrob.org/index.php?file=forum&obj=forum.view(cat_id=cpcsm,id=7)

โจเซฟ คอนอ ,เอียน แมกเดอร์มอท.(2544).***หัวใจนักคิด = the Art of systems thinking .***แปลโดยวีรวุธ มาฆะศิรานนท์. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ทบุ๊คส์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). ***การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง.*** นนทบุรี: โรงพิมพ์สหมิตรพริ้นติ้ง แอนด์พับ ลิสชิ่ง.

ดนัย เทียนพุฒ.(2525,พฤษภาคม).***ชีวิตคือปัญหาการศึกษาเท่านั้นที่จะแก้ได้.*** คุรุปริทัศน์.7:69-70

ดวงใจ บุญประคอง. (2549). ***"การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง การดารงพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้".*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิศนา แขมมณี (2557). ***14 วิธีสอนสาหรับครูมืออาชีพ.*** กรุงเทพฯ: สานักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

_____. (2544). ***วิทยาการด้านการคิด.***กรุงเพทฯ: เดอร์มาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.

_____. .(2545). ***กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน.*** กรุงเทพฯ:นิชิน แอดเวอร์ไท ซิ่งงกรู๊ฟ.

นิภา วงษ์สุรภินันท์.(2548). ***การสร้างแบบวัดคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 .*** ปริญญานิพนธ์(วัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(ถ่ายเอกสาร)

นพคุณ นิศามณี.(2548, กรกฎาคม – กันยายน). ***การคิดเชิงระบบ system thinking.***วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา.(17):(38-42).

บุญนำ อินทนนท์. (2551). **"การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานลารจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้".** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). **ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development of Instructional Modle).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอส.พริ้นติ้งไทยแฟคตอรี่.

ประเวศ วะสี.(2538). ***ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมดร่วมกัน.***พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ปิยนาถ ประยูร.(2548).***วิธีคิดกระบวนระบบ systems thinking.***กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส)

ธีรวัฒน์ ผิวขม. (2554). ***"การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคSTAD กับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค จิ๊กซอร์".*** วิทยานิพนธ์ปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิทยา อึ้งบุญชู.(2538). ***การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอน แบบแก้ปัญหาโดยใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืน.***ปริญญานิพนธ์(วิชาเอกการมัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร)

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข. (2557). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณฑนา บรรพสุทธิ์. (2553). ***"การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน".*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัชนีกร หงส์พนัส. (2547). ***การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน : ความหมายสู่การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.*** วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.26: 46.

รัตนพินิจ นิทิศการศึกษา. (2542.) **เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระ.**กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

เรณู จินสกุล. (2552). ***"การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสซึมร่วมกับเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์".*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

วนิดา คันธจันทร์.(2549) . ***การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้เรียนกับความสามารถในการคิดระดับสูงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพฯ.***บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.(ถ่ายเอกสาร)

วัชรา เล่าเรียนดี. (2555). ***รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด(พิมพ์ครั้งที่9).*** นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

ศศิธร พงษ์โภคา. (2557). ***"การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 โดยการจัดกาเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผัง***

ความคิด". วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2558). ***วิธีสอนทั่วไป (Method of Teaching).*** นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

สราลี โชติดิลก .(2548). ***การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดเชิงระบบ .*** วิทยานิพนธ์ : สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (ถ่ายเอกสาร).

สาโรช บัวศรี. (2539***).ความคิดบางประการในวิชาการศึกษา.***กรุงเทพฯ: ม.ปท.: ม.ป.พ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). ***คู่มือการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ฉบับอนาคต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.*** กรุงเทพฯ: สกสค. ลาดพร้าว.

สานักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).*** ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก (30ธันวาคม 2559), 15.

สานักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2547). ***พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งช่าติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.*** กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สานักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). ***แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน.*** กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุกัญญา พิทักษ์. (2554). **“การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD”.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวิทย์ มูลคา และอรทัย มูลคา. (2546). ***19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ .*** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สุวิทย์ มูลคา. (2547). ***กลยุทธ์การสอนคิดประยุกต์.*** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์

อนงค์ บัวทองเลิศ. (2550). ***"การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องหน้าที่และมารยาทชาวพุทธของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD และ TGT".*** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

อรอุมา กาญจนี. (2549). ***การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทาง PDCA และแบบสืบเสาะหาความรู้.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัญฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Anderson,Virginia, & Johnson Lauren. (1997).***Systems Thinking Basics:From Concepts to Causal Loop.*** Waltham:Pegasus Communiction.

Bassmajian, Ronald Keit. (1978). ***"The Relationship Between Piagetian Cognitive Maturity and Scholastic Success of Students Enrolled in Audio – Tutorial Biology Program."*** Dissertatian Abstracts International 7, (july 1978) 39 : 210-A.

Eftekhar,Nassereddin.(1999).***Dynamic Modeling of aTeaching / Learning System to AidSystem Re-Engineering (Learing Styles .)*** Canada : The University Of Manitoba.

Eggen, P.D.; & Kuachak, D.P. (2001). ***Strategies for teacher: Teaching Content and Thinking Skill. 4th ed. Needham,*** Heights: A Peason Education.

Fisher, R. (1990). **Teaching for Thinking : Language and Math's and Teaching for Thinking : across the curriculum in Teaching Children to think.** Oxford : Basil Blackwell.

Jayaswal,s.(1974) .***Foundation of Education Psychology . New*** Delhi : AmoldHeinemann.

Kreutzer. (2001). **Foreword: Systems Dynamics in education. System Dynamic.** Chicago : Rand McNally and Company.

Wood, A. (1996). ***International scientific English: The language of research scientists around the world.*** In J. Flowerdew & M. Peacock (Eds.), Research perspectives on English for academic purposes (pp. 71-83). Cambridge: Cambridge University Press.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจจัดประสบการ์เรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบที่จัดการเรียนรู้การเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. อาจารย์วินิตา แน่ประโคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
2. อาจารย์ณัฐกาญจน์ แดงทองคำ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
3. อาจารย์ยุวดี คฤหบดี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องบทละครพูดสื่อภาษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทละครพูด สื่อภาษา **เรื่อง** ภาษาในวรรณคดี

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๓๑๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้**

ภาษาไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๔ **เวลาเรียน** ๓ คาบ

ผู้สอน อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๓/๒ วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกรูปแบบคำประพันธ์จากวรรณกรรมที่อ่านได้ (K)

๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้ (ด้านวรรณศิลป์) (K)

๓. นักเรียนสามารถอธิบายรสจากวรรณคดีได้ (P)

๔. นักเรียนมีความรับผิดชอบ (A)

สาระสำคัญ

งานประพันธ์เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยสื่อความคิดที่ต้องการถ่ายทอดผ่านทางสื่อภาษา ผู้อ่านจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง ได้อารมณ์สุนทรีย์จากถ้อยคำสำนวนโวหารที่ไพเราะสละสลวย เรียกว่าเป็นบทประพันธ์ที่คุณค่าในด้านวรรณศิลป์ นอกจากนี้ผู้อ่านยัง

ได้รับความรู้ ความคิด คติธรรม ทรรศนะ ความเชื่อที่สอดแทรกในเนื้อเรื่อง จึงมีการพิจารณาคุณค่าในวรรณคดี

คุณค่าในวรรณคดีคือ การวิเคราะห์ความงามที่เกิดขึ้นในเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านเนื้อหาคุณค่าด้านสังคม (วิถีไทย) และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ (โวหารภาพพจน์)

สาระการเรียนรู้

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑) รูปแบบคำประพันธ์

๒) โวหารภาพพจน์

๓) รสวรรณคดี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รักความเป็นไทย

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนอ่านบทประพันธ์จากเรื่อง พระอภัยมณี

“แล้วชี้หน้าด่าอึงหึงนางเงือก ทำซบเสือกสอพลออีตอแหล
เห็นผัวรักยักคอทำท้อแท้ พ่อกับแม่มึงเข้าไปอยู่ในท้อง
ทำปั้นเจ๋อเย่อหยิ่งมาชิงผัว ระวังตัวมึงให้ดีอีจองหอง
พลางเข่นเขี้ยวเคี้ยวกรามคำรามร้อง เสียงกึกก้องโกลาลูกตาโพลง”

๒. นักเรียนและครูร่วมกันถอดความบทประพันธ์ดังกล่าว เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยครูใช้คำถามว่า

๑) นักเรียนคิดว่าตัวละครจากบทประพันธ์ข้างต้นมีความรู้สึกอย่างไร

๒) นักเรียนทราบหรือไม่ว่าจากคำประพันธ์ข้างต้นเป็นรูปแบบคำประพันธ์ใด เพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดว่า เป็นคำประพันธ์นั้น

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายเรื่อง รูปแบบคำประพันธ์ และรสวรรณคดี พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

๒. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน เพื่อทำกิจกรรม “รู้รสวรรณคดี รู้ดีรูปแบบคำประพันธ์” ครูชี้แจงกิจกรรมดังนี้

๑) นักเรียนได้รับบัตรคำที่มีคำว่า เสาวรจนี นารีปราโมทย์ พิโรธวาทัง สัลลาปังคพิสัย โคลงสี่สุภาพ

กาพย์ยานี ๑๑ กลอนสุภาพ บทร้อยแก้ว และธง ๑ ไม้

๒) สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์บทประพันธ์ที่ครูเปิดจาก Power Point ว่าเป็นรูปแบบคำประพันธ์และ

รสวรรณคดีใด โดยหากกลุ่มใดตอบได้ ให้ยกธงขึ้นมา และใช้บัตรคำที่ครูแจกให้เพื่อตอบคำถาม

๓) กลุ่มใดตอบได้เร็ว และถูกต้องจะได้รับคะแนน ข้อละ ๑ คะแนน และกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็น กลุ่มที่ชนะในกิจกรรมนี้

๓. นักเรียนทำใบงานเรื่อง ““ศึกษารูปแบบคำประพันธ์ สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี”” เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ของนักเรียน เรื่องรูปแบบคำประพันธ์ และรสวรรณคดี

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง รูปแบบคำประพันธ์และ รสวรรณคดี

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๒-๓)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูทบทวนความรู้เดิม โดยครูถามนักเรียนว่า “คาบเรียนที่ผ่านมา นักเรียนทราบถึงลักษณะคำประพันธ์อะไรบ้าง มีวิธีการสังเกตอย่างไร และรสวรรณคดีที่นักเรียนรู้จักมีอะไรบ้าง แต่ละรสวรรณคดีเป็นอย่างไร”

๓. นักเรียนนำคำประพันธ์ที่ครูแจกให้ ซึ่งจำแนกเป็น ๙ สี ดังนี้

สีเหลือง	คือ บทประพันธ์อุปมา
สีแดง	คือ บทประพันธ์อุปลักษณ์
สีเขียว	คือ บทประพันธ์สัทพจน์
สีฟ้า	คือ บทประพันธ์บุคคลวัต
สีน้ำตาล	คือ บทประพันธ์อธิพจน์
สีม่วง	คือ บทอวพจน์
สีน้ำเงิน	คือ บทปฏิพากย์
สีชมพู	คือ บทประพันธ์นามนัย

สีส้ม คือ บทประพันธ์สัญลักษณ์

๔. นักเรียนจับคู่บัตรคำประพันธ์โวหารตามสีที่ตนเองได้ ภายในเวลา ๓ นาที

๕. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยครูถามนักเรียนว่า “นักเรียนรู้จักโวหารภาพพจน์หรือไม่” หากมีนักเรียนรู้จัก ให้อธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นอย่างไร

แนวคำตอบ รู้จัก โวหารภาพพจน์กลวิธีหรือชั้นเชิงที่ผู้แต่งใช้ในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีผู้อ่าน เกิดความประทับใจ และเห็นภาพที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายโวหารภาพพจน์ ว่าคืออะไร และลักษณะของโวหารภาพพจน์ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

โวหารภาพพจน์ คือ กลวิธีหรือชั้นเชิงที่ผู้แต่งใช้ในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่าน จนเกิดความประทับใจและเห็นภาพ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ แบ่งเป็น ๙ ประเภท โดยครูยกตัวอย่างประโยค แต่ละโวหารภาพพจน์ พร้อมทั้งอธิบาย เช่น

– สวยเหมือนนางฟ้า

➢ **โวหารภาพพจน์แบบอุปมา** เป็นการเปรียบเทียบสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความสวยเหมือนกับนางฟ้า โดยใช้คำว่า เหมือน แสดงการเปรียบเทียบ

- เงียบราวกับป่าช้า

โวหารภาพพจน์แบบอุปมา เป็นการเปรียบเทียบความเงียบเหมือนอยู่ในป่าช้า โดยใช้คำว่า ราวกับ แสดงการเปรียบเทียบ

- ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ

➢ **โวหารภาพพจน์แบบอุปลักษณ์** เป็นการเปรียบเทียบเชื่อมโยงความคิดหนึ่งกับความคิดหนึ่ง คำว่าแม่พิมพ์ของชาติ คือสิ่งที่เป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป จากประโยค ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ หมายถึง ครูต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในฐานะแม่พิมพ์ของชาติ โดยมีคำว่า คือ เป็นคำเชื่อม

- ลูกคือดวงใจของพ่อแม่

โวหารภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบเชื่อมโยงความคิดหนึ่งกับ ความคิดหนึ่ง คำว่า ดวงใจ คือสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุด

จากประโยค ลูกคือดวงใจของพ่อแม่ หมายถึง ลูกเป็นสิ่งที่สำคัญและมีค่าที่สุดของพ่อแม่ โดยมีคำว่า คือ เป็นคำเชื่อม

- ฟ้าหัวเราะเยาะข้าชะตา

โวหารภาพพจน์แบบบุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน เป็นการเปรียบเทียบโดยการสมมุติท้องฟ้า ให้มีกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ มีอารมณ์ความรู้สึก โดยใช้คำว่า หัวเราะเยาะ

– ซุงหลายท่อนนอนร้องไห้ที่ชายป่า

โวหารภาพพจน์แบบบุคคลวัตหรือบุคลาธิษฐาน เป็นการเปรียบเทียบโดยการสมมุติท่องซุง ให้มีกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ มีอารมณ์ความรู้สึก โดยใช้คำว่า นอนร้องไห้

- ร้อนตับจะแตก

➢ **อติพจน์โวหาร** เป็นการกล่าวให้มากเกินจากความเป็นจริง คือ ตับจะแตก

- คิดถึงใจจะขาด

อติพจน์โวหาร เป็นการกล่าวให้มากเกินจากความเป็นจริง คือ ใจจะขาด

– มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว

➢ **อวพจน์โวหาร** เป็นการกล่าวเปรียบเทียบโดยการกล่าวให้น้อยเกินจากความเป็นจริง คือ ทองมีขนาดเล็กมากเท่ากับหนวดของกุ้ง

- เล็กเท่าขี้ตาแมว

อวพจน์โวหาร เป็นการกล่าวเปรียบเทียบโดยการกล่าวให้น้อยเกินจากความเป็นจริง คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เล็กเท่าขี้ตาแมว

- ชัยชนะของผู้แพ้

➢ **โวหารภาพพจน์แบบปฏิพากย์** เป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้คำตรงกันข้ามกัน คือ ชัยชนะ และ ผู้แพ้

– ยิ่งรีบก็ยิ่งช้า

โวหารภาพพจน์แบบปฏิพากย์ เป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้คำตรงกันข้ามกัน คือ รีบ และ ช้า

เมืองโอ่ง : จังหวัดราชบุรี

➢ **นามนัย** เป็นการใช้ชื่อส่วนประกอบที่เด่นของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งนั้นทั้งหมดโดยส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน คือ จังหวัดราชบุรีมีชื่อเสียงในด้านการปั้นโอ่ง จึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองโอ่ง

เมืองย่าโม : จังหวัดนครราชสีมา

➢ **นามนัย** เป็นการใช้ชื่อส่วนประกอบที่เด่นของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งนั้นทั้งหมดโดยส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน คือ ย่าโมเป็นอนุสาวรีย์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

- สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

➢ **สัญลักษณ์** เป็นการเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน คำที่ใช้เรียกนั้นเกิดจากการเปรียบเทียบและ ตีความซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือ สีขาว เป็นสีที่แสดงถึงสะอาด ปราศจากความหม่นหมอง จึงเป็น สัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์

- สีดำ หมายถึง ความตาย ความโศกเศร้า ความชั่วร้าย

สัญลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน คำที่ใช้เรียกนั้นเกิดจากการเปรียบเทียบและ ตีความซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือ สีดำ เป็นสีแทนสัญลักษณ์ของความลึกลับน่ากลัว ส่วนมากจะมีความหมายไปทางลบ มีความหมายตรงข้ามกับสีขาว การแต่งชุดดำไปงานศพ หรือติดปลอกแขนสีดำ เป็นสัญลักษณ์ของการไว้ทุกข์

๒. นักเรียนยกตัวอย่างประโยคโวหารเพิ่มเติม พร้อมทั้งสังเกตลักษณะของโวหารแต่ละประเภทที่ครูอธิบาย จากนั้นครูถามคำถามว่า “จากบทประพันธ์ของตนเองใครตอบได้บ้างว่า เป็นการใช้โวหารชนิดใด และมีวิธีการสังเกตอย่างไร”

ครูกระตุ้นนักเรียนโดยผู้ที่สามารถ ตอบได้จะมีคะแนนสะสม ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดสามลำดับจะได้รางวัลตอนท้ายคาบเรียนเป็นการเสริมแรงทางบวก ให้กับนักเรียน

แนวคำตอบ

อสุรีผีเสื้อเหลือจะอด แค้นโอรสราวกับไฟไหม้มังสา
ช่างหลอกหลอนผ่อนผันจำนรรจา แม้นจะว่าโดยดีเห็นมิฟัง

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์อุปมา คือนางผีเสื้อสมุทรโกรธลูกชายของตนเองมาก

เปรียบเหมือนความโกรธที่เป็นไฟสามารถเผาไหม้ผิวหนังได้ วิธีการสังเกตคือมีคำว่า ราวกับ

อันเทวัญนั้นคือมัจจุราช จะหมายมาดเอาชีวิตริษยา
แล้วเสแสร้งแกล้งทำบีบน้ำตา อนิจจาใจหายเจียวสายใจ
(หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ม.๓ หน้า ๖๐)

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์อุปลักษณ์ เปรียบเทวดาเป็นมัจจุราชที่มาเอาที่ชีวิต

นางผีเสื้อสมุทร วิธีการสังเกตคือมีคำว่า คือ

แล้วว่ายแหวกแบกองค์พงศ์กษัตริย์ แล้วสะบัดโบกหางไปกลางคลื่น
สลาตันลั่นพิลึกเสียงครึกครื้น จนดึกดื่นรีบรุดไม่หยุดเลย

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์สัทพจน์ มีการเลียนเสียงธรรมชาติคือเสียงสะบัดหางไปกลาง คลื่นทะเล วิธีการสังเกตคือมีคำว่า ครึกครื้น

ชักรถรี่เรื่อยเฉื่อยมา	พุ่มบุษปมาลา
กงรถไม่จดธรณินทร์	จนดึกดื่นรีบรุดไม่หยุดเลย

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์อธิพจน์ มีการกล่าวเกินจริง คือล้อรถไม่จรดลงบนแผ่นดิน

วิธีการสังเกตคือมีคำว่า กงรถไม่จดธรณินทร์

เมื่อแรกเชื่อว่าทับทิมแท้	มาแปรเป็นพลอยหุงไปเสียได้
กาลวงว่าหงส์ให้ปลงใจ	ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา
	(วรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน)

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์สัญลักษณ์ มีการกล่าวถึง ทับทิมและหงส์เป็นสัญลักษณ์แทนคนดี หรือผู้สูงศักดิ์ พลอยหุงและกาเป็นสัญลักษณ์แทนคนชั่วคนชั้นต่ำ

คนไทยไม่ยอมให้ใครมาทำลายขวานทองได้

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์นามนัย มีการกล่าวถึง คนไทยที่ไม่ยอมให้ใครมาทำลายประเทศ คำว่า ขวานทอง จึงหมายถึงประเทศไทย

แค่ฉันหลับตาก็เห็นหมดแล้วว่าอะไรอยู่ตรงไหน

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์ปฏิพากย์ มีการกล่าวถึง คำที่มีความหมายตรงกันข้าม คือ

หลับตาก็เห็น

ที่เท่าแมวดิ้นตายจะให้นอนได้อย่างไร

จากบทข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์อวพจน์ มีการกล่าวน้อยเกินจริง คือ ที่แมวดิ้นตาย

เสด็จทรงแก้วโกสีย์ ไพโรจน์รูจี
จะแข่งซึ่งแสงสุริย์ใส

จากบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารภาพพจน์บุคคลวัต มีการเปรียบรถทรงที่พระอินทร์ประทานให้พระราม

ทำกริยาเหมือนมนุษย์ คือ การแข่ง (แข่งแสงกับพระอาทิตย์)

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ – ๕ คน จากนั้นครูชี้แจงการเล่นเกมส์ “ปฏิทินโวหาร” ดังนี้

๓.๑ ครูเปิดคำถามจาก “ปฏิทินโวหาร” จำนวน ๑๐ คำถาม ดังนี้

คำถามที่ ๑ ผู้ดีเดินตรอก ขี้ครอกเดินถนน

เฉลย (โวหารปฏิพากย์)

คำถามที่ ๒ จะเหลียวดูสุริย์แสงเข้าแฝงเมฆ ให้วิเวกหวาดองค์พระทรงโฉมฟังสำเนียงเสียงคลื่นดังครื้นโครม ยิ่งทุกข์โทมนัสในฤทัยทวี

เฉลย (โวหารสัทพจน์)

คำถามที่ ๓ สัตว์ในน้ำจำแพ้แก่ผีเสื้อ เปรียบเหมือนเนื้อพยัคฆ์ให้ชักหลัง

อย่าเกรงภัยในชลที่วนวัง ขึ้นนั่งวังบ่าข้าจะพาไป

เฉลย (โวหารอุปมา)

คำถามที่ ๔ เห็นหาดทรายพรายงามเป็นเงินราง

ทะเลกว้างข้างขวาล้วนป่าดง

เฉลย (โวหารอุปลักษณ์)

คำถามที่ ๕ นางผีเสื้อเหลือโกรธโลดทะลึ่ง

โตดังหนึ่งยุคนธร์ขุนไศล

ลุยทะเลโครมครามตามออกไป

สมุทรไทแทบจะล่มถล่มทลาย

เฉลย (โวหารอติพจน์)

คำถามที่ ๖ เสด็จทรงแก้วโกสีย์ ไพโรจน์รูจี

จะแข่งซึ่งแสงสุริย์ใส

เฉลย (โวหารบุคคลวัต)

คำถามที่ ๗ ซึ่งพระองค์จะพาสองหลาน ออกไปสังหารยักษา

ก็ต้องความตามไวกูณฐ์มา สุดแต่พระมหามุนี

เฉลย (โวหารนามนัย)

คำถามที่ ๘ อย่าเอื้อมเด็ดดอกฟ้า มาถนอม

สูงสุดมือมักตรอม อกไข้

เด็ดแต่ดอกพยอม ยามยากชมนา

สูงก็สอยด้วยไม้ อาจเอื้อมเอาถึง

เฉลย (โวหารสัญลักษณ์)

คำถามที่ ๙ เพชรเม็ดนี้เล็กเท่าขี้ตาแมว

เฉลย (โวหารอวพจน์)

คำถามที่ ๑๐ อสุรีมีกำลังดังปลาวาฬ ตามประมานสามวันจะทันตัว

เฉลย (โวหารอุปมา)

๓.๒ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสังเกตโวหารภาพพจน์ว่าเป็นโวหารประเภทใด

๓.๓ สมาชิกกลุ่มคนที่ ๑ กดกริ่ง พร้อมทั้งยกคำตอบจากปฏิทินโวหาร ผู้ที่ตอบได้เร็วที่สุดจะได้

๑ คะแนน เมื่อถึงข้อถัดไปก็จะให้ สมาชิกคนที่ ๒ ๓ ๔ ๕ กดกริ่งพร้อมยกคำตอบ ตามลำดับ

จนครบ หากครบแล้วให้วนกลับมาที่ สมาชิกคนที่ ๑ ไปตามลำดับจนครบทุกคำถาม

๓.๓ กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะและได้รับรางวัลท้ายคาบเรียน

กิจกรรมรวบยอด

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง โวหารภาพพจน์

๒. นักเรียนทำใบงานทบทวนความรู้เรื่อง โวหารภาพพจน์ หากไม่แล้วเสร็จให้นำส่งในคาบเรียน ชั่วโมงถัดไป

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย: วรรณคดีวิจักษ์ ม.๓

๒. บัตรคำประพันธ์

๓. ปฏิทินโวหาร

๔. กริ่ง

๕. บัตรตัวอย่างโวหารภาพพจน์

๖. ใบงานเรื่อง “ใบงานเรื่อง ศึกษารูปแบบคำประพันธ์ สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี”

๗. ใบงานเรื่อง “ความคิดพิชิตโวหาร”

๘. สื่อมัลติมีเดีย Power Point

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
สาระการเรียนรู้			
๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๑) รูปแบบคำประพันธ์ ๒) โวหารภาพพจน์ ๓) รสวรรณคดี	๑. ใบงานเรื่อง ศึกษารูปแบบคำประพันธ์สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี ๒. ใบงานเรื่อง ความคิดพิชิตโวหาร	๑. ใบงานเรื่อง ศึกษารูปแบบคำประพันธ์สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี ๒. แบบประเมินใบงานความคิดพิชิตโวหาร	ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๓/๒ วิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน	๑. ใบงานเรื่อง ศึกษา รูปแบบคำประพันธ์ สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี ๒. ใบงานเรื่อง ความคิด พิชิตโวหาร	๑. ใบงานเรื่อง ศึกษารูปแบบคำประพันธ์ สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี ๒. แบบประเมินใบงาน ความคิดพิชิตโวหาร	ได้คะแนนร้อย ละ ๖๐ ถือว่า ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึง **ประสงค์** รักความเป็นไทย	๑) การทำกิจกรรมปฏิทิน โวหาร ๒) การทำกิจกรรม รู้รสวรรณคดี รู้ดีรูปแบบ คำประพันธ์	แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ได้คะแนนร้อย ละ ๖๐ ถือว่า ผ่านเกณฑ์
สมรรถนะ ความสามารถในการคิด	๑) การทำกิจกรรมปฏิทิน โวหาร ๒) การทำกิจกรรม รู้รสวรรณคดี รู้ดีรูปแบบ คำประพันธ์	แบบประเมินสมรรถนะ ของผู้เรียน	ได้คะแนนร้อย ละ ๖๐ ถือว่า ผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม)

ผู้สอน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่ .....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		๓	๒	๑	๐
๑. รักความเป็นไทย	๑.๑ ใช้โวหารภาพพจน์ได้อย่างไพเราะถูกต้องเหมาะสม				
	๑.๒ นำโวหารภาพพจน์ไปประกอบงานเขียนในบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
- พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ ๐ คะแนน

สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน
ระดับ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่านเกณฑ์การประเมิน
☐ ไม่ผ่าน ระดับ ☐ ปรับปรุง

ร้อยละ ๕๐ - ๖๖	ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม	(๓)
ร้อยละ ๔๐ - ๔๙	ระดับคุณภาพ ดี	(๒)
ร้อยละ ๒๐ - ๓๙	ระดับคุณภาพพอใช้	(๑)
ร้อยละ ๐ - ๑๙	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	(๐)

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (๓)	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)	สรุปผลการประเมิน
ความสามารถในการคิด	๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง
	๒. มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
	๓. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
	๔. มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
	๕. ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพ

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ระดับ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ระดับ ๒ คะแนน
พอใช้	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ระดับ ๑ คะแนน
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย	ให้ระดับ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล ใช้หลักการหาค่ากลางแบบฐานนิยม (MODEL)

ใบงาน “ศึกษารูปแบบคำประพันธ์สร้างสรรค์กับรสวรรณคดี”

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้และตอบคำถาม

<u>รูปแบบคำประพันธ์</u>

๑. คำประพันธ์ชนิดใดมีการกำหนดฉันทลักษณ์เป็นลักษณะ **รูปเอก,รูปโท**

.....

๒. กลอนสุภาพมีมีการกำหนดจำนวนคำในแต่ละบาทเป็นจำนวนกี่คำ

.....

๓. กลอนสุภาพคำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่เท่าใดของวรรคที่สอง

.....

๔. โคลงสี่สุภาพมีจำนวนคำในหนึ่งบททั้งหมดกี่คำ

.....

๕. กลอนสุภาพคำสุดท้ายของวรรคที่สองจะไปสัมผัสกับคำที่เท่าใด

.....

<u>รสวรรณคดี</u>

๖. รสวรรณคดีใดเป็นการเล่าชมความงามของตัวละครในเรื่อง อาจเป็นตัวละครที่เป็นมนุษย์อมนุษย์ หรือสัตว์ซึ่งการชมนี้อาจจะเป็นการชมความเก่งกล้าของกษัตริย์

.....

๗. รสวรรณคดี **พิโรธวาทัง** มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

๘. คำประพันธ์ที่กำหนดให้เป็นรสวรรณคดีชนิดใด

“จะเจ็บจำไปถึงปรโลก ฤๅรอยโศกรู้ร้างจางหาย
จะเกิดกี่ฟ้ามาตรมตาย อย่าหมายว่าจะให้หัวใจ”
(อังคาร กัลยาณพงศ์)

.....

๘. คำประพันธ์ที่กำหนดให้เป็นรสวรรณคดีชนิดใด

“เคยหมอบใกล้ได้กลิ่นสุคนธ์ตลบ ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์”

(สุนทรภู่)

.....

มีต่อหน้า ๒

๙. จงอธิบายลักษณะของรสวรรณคดีนารีปราโมทย์

.....

๑๐. จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้เป็นรสวรรณคดีใด

“พงศ์กษัตริย์ทัศนานางเงือกน้อย ดูแช่มช้อยโฉมลาทั้งเผ้าผม
ประไพพักตร์ลักษณ์ล้ำล้วนขำคม ทั้งเนื้อนมนวลเปลปลงออกเต่งทรวง
ขนงเนตรเกศกรอ่อนสะอาด ดังสุรางค์นางนาฏในวังหลวง
พระเพลินพิศคิดหมายเสียดายดวง แล้วหนักหน่วงนึกที่จะหนีไป”

(สุนทรภู่)

.....

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)
๑. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ ข้อ ได้ ๑ คะแนน
๒. ตอบไม่ถูกต้องตามเฉลย ได้ ๐ คะแนน

<u>เกณฑ์การให้ประเมิน</u>

คะแนน	ระดับการประเมิน
๕-๑๐	ผ่าน
๐-๔	ไม่ผ่าน

“.....”

ใบงานเรื่อง “ความคิดพิชิตโวหาร”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่ามีการใช้ภาพพจน์ชนิดใด

๑. เอียงอกเทออกอ้าง อวดองค์ อรเอย
เมรุชุบสมุทรดินลง เลขแต้ม
อากาศจักจานผจง จารึก พอฤๅ
โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม อยู่ร้อนฤๅเห็น

.....

.....

๒. อินทรชิตบิดเบือนกายิน เหมือนองค์อมรินทร์
ทรงคชเอราวัณ

.....

.....

๓. เพราะถิ่นนี้มีฟ้ากว้างกว่ากว้าง มีความมืดที่เคว้งคว้างสว่างไสว
เป็นป่าเถื่อนแต่เป็นที่ไม่มีภัย อยู่ห่างไกลแต่ก็ใกล้ในคุณธรรม

.....

.....

๔. “แต่ย่างเหยียบเกรียบกรอบก็เหลียวหลังพระ โสตฟังให้หวาดแว่วว่าสำเนียงเสียงพระลูกแก้วเจ้าบ่นอยู่ งึม ๆ”

.....

.....

๕. เห็นหาดทรายพรายงามเป็นเงินราง ทะเลกว้างข้างขวาล้วนป่าดง

.....

.....

๖. “นาคสะดุ้งรุงรังกระดึงห้อย ใบโพธิ์รอยระเรงอยู่เหง่งหงั่ง
เสียงปราสาทกังสดาลกระดึงดัง วิเวกวังเวงในหัวใจครัน”

.....

.....

๗. “ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราช เยียววิวาทชิงฉัตร”

.....

.....

๘. “อกพี่กลัดหนอง พี่หมองดังคลองแสนแสบ เจ็บจำดังหนามยอกแปลบ ๆ แสบแสนจะทน

.....

.....

๙. “โอ้โอ๊อกพระชนกชนนีนี้จะแตกครากสักเจ็บภาคภินทากรการ”

.....

.....

๑๐. “เสียงคลื่นระทมสายลมยังตระโบมลูบไล้ ผิวน้ำทะเลตรมระบมเท่าไร”

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ ข้อ ได้ ๑ คะแนน

๒. ตอบไม่ถูกต้องตามเฉลย ได้ ๐ คะแนน

เฉลยใบงานเรื่อง “ความคิดพิชิตโวหาร”

คำชี้แจง : ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่ามีการใช้ภาพพจน์ชนิดใด

๑. เอียงอกเทออกอ้าง อวดองค์ อรเอย
เมรุชุบสมุทรดินลง เลขแต้ม
อากาศจักจานผจง จารึก พอฤๅ
โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม อยู่ร้อนฤๅเห็น

.....

ภาพพจน์โวหารอติพจน์

.....

๒. อินทรชิตบิดเบือนกายิน เหมือนองค์อมรินทร์
ทรงคชเอราวัณ

.....

ภาพพจน์โวหารอุปมา

.....

๓. เพราะถิ่นนี้มีฟ้ากว้างกว่ากว้าง มีความมืดที่เคว้งคว้างสว่างไสว
เป็นป่าเถื่อนแต่เป็นที่ไม่มีภัย อยู่ห่างไกลแต่ก็ใกล้ในคุณธรรม

.....

ภาพพจน์โวหารปฏิพากย์

.....

๔. “แต่ย่างเหยียบเกรียบกรอบก็เหลียวหลังพระ โสตฟังให้หวาดแว่วว่าสำเนียงเสียงพระลูกแก้วเจ้าบ่นอยู่ งึม ๆ”

.....

ภาพพจน์โวหารสัทพจน์

.....

๕. เห็นหาดทรายพรายงามเป็นเงินราง ทะเลกว้างข้างขวาล้วนป่าดง

.....

ภาพพจน์โวหารอุปลักษณ์

.....

๖. “นาคสะดุ้งรุงรังกระดึงห้อย ใบโพธิ์รอยระเรงอยู่เหง่งหง่ง
เสียงปราสาทกังสดาลกระดึงดัง วิเวกวังเวงในหัวใจครัน”

.....

ภาพพจน์โวหารสัทพจน์

.....

๗. “ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราช เยียววิวาทชิงฉัตร”

.....

ภาพพจน์โวหารนามนัย

.....

๘. “อกพี่กลัดหนอง พี่หมองดังคลองแสนแสบ เจ็บจำดังหนามยอกแปลบ ๆ แสบแสนจะทน

.....

ภาพพจน์โวหารอปมา

.....

๙. “โอ้โอ่อกพระชนกชนนีนี้จะแตกครากสักเจ็บภาคภินทากรการ”

.....

ภาพพจน์โวหารอติพจน์

.....

๑๐. “เสียงคลื่นระทมสายลมยังตระโบมลูบไล้ ผิวน้ำทะเลตรมระบมเท่าไร”

.....

ภาพพจน์โวหารบุคคลวัต

.....

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ ข้อ ได้ ๑ คะแนน

๒. ตอบไม่ถูกต้องตามเฉลย ได้ ๐ คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทละครพูด สื่อภาษา **เรื่อง** อ่านออกเสียงร้อยแก้ว

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๓๑๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๔ **เวลาเรียน** ๒ คาบ

ผู้สอน อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด ม. ๓/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัด ม. ๓/๑๐ มีมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ถูกต้อง (K)

๒. นักเรียนบอกหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (P)

๓. นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน (A)

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงร้อยแก้วเป็นการอ่านออกเสียงเพื่อรับสารจากเรื่องที่อ่าน โดยมีหลักการอ่าน ได้แก่ ศึกษาเรื่องที่อ่านให้เข้าใจ อ่านคำในภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธี อ่านด้วยน้ำเสียงที่เป็นธรรมชาติ อ่านเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง มีลีลาและอารมณ์ตามเนื้อเรื่องที่อ่าน อ่านเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง และการเรียนรู้เรื่องมารยาทในการอ่านอย่างเหมาะสม

สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

หลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รักความเป็นไทย

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการสื่อสาร

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนดูแถบประโยคที่ครูติดบนกระดาน “ห้ามผู้หญิงนุ่งกางเกงในเวลาทำงาน”

๒. นักเรียนสังเกตแถบประโยคที่ครูติดบนกระดาน ครูให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน พร้อมทั้งถามนักเรียน - แถบประโยคที่ครูติดบนกระดาน “ห้ามผู้หญิงนุ่งกางเกงในเวลาทำงาน” ควรอ่านเว้นวรรค แบบใด (แนวคำตอบ ห้ามผู้หญิงนุ่งกางเกง ในเวลาทำงาน)

- หากอ่านเว้นวรรคผิดจะเป็นอย่างไร ทำไมจึงควรอ่านเว้นวรรคให้ถูกต้อง (แนวคำตอบ หากอ่านผิดจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป)

๓. ครูอธิบายเพิ่มเติมการอ่านเว้นวรรคประโยค เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า การอ่านเว้นวรรค ประโยคเป็นส่วนหนึ่งของหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ถูกต้องและ มารยาทในการอ่าน

๒. นักเรียนดูวิดีโอการอ่านออกเสียงภาษาไทยเป็นตัวอย่าง

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔-๕ คน เพื่อทำกิจกรรม “อ่านร้อยถ้อยคำ” โดยครูอธิบายการทำกิจกรรม ดังนี้ ๑) นักเรียนแต่ละกลุ่มได้กระดานจากครู กลุ่มละ ๑ แผ่น จากนั้นดูวิดีโอ https://www.youtube.com/watch?v=mtmtnmemomw

๒) นักเรียนได้บทความประกอบวิดีโอ สมาชิกกลุ่มช่วยกันระดมความคิด จากการสังเกตลักษณะการอ่านออกเสียงว่าเป็นอย่างไร และขีดเส้นเว้นวรรคบทความ ครูให้เวลา ๑๐ นาที

๓) ตัวแทนสมาชิกกลุ่มอ่านบทร้อยแก้ว กลุ่มที่ขีดเส้นเว้นวรรคและ อ่านออกเสียงตามหลักการอ่านร้อยแก้วได้ถูกต้อง

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. ครูสุ่มนักเรียนนำเสนอ หลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ดี และข้อสังเกตในการอ่านให้ไพเราะ จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันสรุปรูปแบบและวิธีการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ถูกต้องและไพเราะ

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๒)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. ครูทบทวนความรู้เดิม โดยครูถามนักเรียนว่า “คาบเรียนที่ผ่านมา หลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นอย่างไร” จากนั้นนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๒. ครูสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการอ่านออกเสียงร้อยแก้วที่ถูกต้องและไพเราะ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้วจากใบงานเรื่อง หลายชีวิต ที่ครูแจกให้

๒. นักเรียนจับฉลากบทความ ๑ เรื่อง จาก ๕ เรื่อง เพื่อฝึกอ่านตามหลักการออกเสียงร้อยแก้วให้ถูกต้อง โดยจับฉลากจากบทความที่ครูเตรียมไว้ให้ดังนี้

- เรื่อง จับมือถือแขน
- เรื่อง แมวน้ำ
- เรื่อง มะเขือเทศ “ยาบำรุงหัวใจ” ใกล้ตัว
- เรื่อง รักษาหวัดง่ายๆ ด้วยสับปะรด
- เรื่อง ใบ้กตัญญู

๓. นักเรียนแต่ละคนอ่านบทความของตนเองให้ครูฟัง เพื่อประเมินผลการอ่านว่าถูกต้องหรือไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรเป็นรายบุคคล เพื่อนักเรียนจะได้นำผลการประเมินไปพัฒนาการอ่านโดยครูสุ่มเลขที่ทีละคนจนครบทุกคน

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำไปพัฒนาการอ่านของนักเรียนต่อไป

สื่อการเรียนรู้

๑. แถบประโยค

๒. กระดานและปากกา

๓. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว เรื่องหลายชีวิต

๔. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว เรื่องจับมือถือแขน

๕. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว เรื่องแมวน้ำ

๖. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว เรื่องมะเขือเทศ “ยาบำรุงหัวใจ” ใกล้ตัว

๗. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว เรื่องรักษาหวัดง่ายๆ ด้วยสับปะรด

๘. ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว ใบ้กตัญญู

๙. สื่อวิดีโอจาก เว็บไซต์ https://www.youtube.com/watch?v=mtmtnmemomw

๑๐. สื่อวิดีโอจาก เว็บไซต์ https://www.youtube.com/watch?v=zq0SINm71yA

๑๑. สื่อ Power point

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	แบบประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	ระดับคุณภาพ ๒ เกณฑ์ผ่าน

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม)

ผู้สอน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		๓	๒	๑	๐
๑. รักความเป็นไทย	๑.๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วได้อย่างไพเราะถูกต้องเหมาะสม				
	๑.๒ เข้าใจหลักการออกเสียงร้อยแก้วอย่างถูกต้องเหมาะสม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
- พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ ๐ คะแนน

สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน
ระดับ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่านเกณฑ์การประเมิน
☐ ไม่ผ่าน ระดับ ☐ ปรับปรุง

ร้อยละ ๕๐ - ๖๖	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม	(๓)
ร้อยละ ๔๐ - ๔๙	ระดับคุณภาพ	ดี	(๒)
ร้อยละ ๒๐ - ๓๙	ระดับคุณภาพ	พอใช้	(๑)
ร้อยละ ๐ - ๑๙	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	(๐)

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, หน้า ๕๘ – ๕๙)

รายการ	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน				น้ำหนัก/ความสำคัญ	คะแนนรวม
	ดีมาก (๑)	มาก (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)		
ความถูกต้องของอักขรวิธี	ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีไม่มีที่ผิดพลาด	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี มีที่ผิดพลาด ๑-๒ แห่ง	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี มีที่ผิดพลาด ๓-๔ แห่ง	ออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี มีที่ผิดพลาด ๕ แห่งขึ้นไป	๓	๑๒
การแบ่งวรรคตอน	แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามหลักและลีลาการอ่าน	แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามหลักและลีลาการอ่านที่ผิดพลาด ๑ – ๒ แห่ง	แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามหลักและลีลาการอ่านที่ผิดพลาด ๓ - ๔ แห่ง	แบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องตามหลักและลีลาการอ่านที่ผิดพลาด ๕ แห่งขึ้นไป	๒	๘
ความไพเราะในการอ่าน	มีความไพเราะเหมาะสมกับเนื้อเรื่องอ่าน	มีความไพเราะเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่อ่านเป็นส่วนใหญ่	มีความไพเราะเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่อ่านบางส่วน	มีความไพเราะเพียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่อ่าน	๒	๘
การใช้น้ำเสียง	สามารถอ่านได้ชัดเจนสื่อความรู้สึกของเรื่องที่อ่านได้ดี	สามารถอ่านได้ชัดเจนสื่อความรู้สึกของเรื่องที่อ่านได้พอใช้	สามารถอ่านได้ค่อนข้างชัดเจนแต่ยังสื่อสารความรู้สึกของเรื่องที่อ่านไม่ชัดเจน	พยายามอ่านได้บ้างน้ำเสียงเบาไม่ชัดเจนไม่สามารถสื่อความรู้สึกของเรื่องได้ชัดเจน	๓	๑๒

รวม	**๑๐**	**๔๐**

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในภาพรวม

ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
๓๐.๕๑ – ๔๐.๐๐	ดีมาก
๒๐.๕๑ – ๓๐.๕๑	ดี
๑๐.๕๑ – ๒๐.๕๐	พอใช้
๐.๕๐ – ๑๐.๕๐	ปรับปรุง

แบบประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

เรื่อง.....ชั้น.....

ลำดับที่	ความถูกต้องของอักขรวิธี น้ำหนักคะแนน ๓	การแบ่งวรรคตอน น้ำหนักคะแนน ๓	ความไพเราะในการอ่าน น้ำหนักคะแนน ๓	การใช้น้ำเสียง น้ำหนักคะแนน ๓	รวม ๔๐ คะแนน	การแปลผล
	๔ ๓ ๒ ๑	๔ ๓ ๒ ๑	๔ ๓ ๒ ๑	๔ ๓ ๒ ๑		

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในภาพรวม

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๓๐.๕๑ – ๔๐.๐๐	ดีมาก
๒๐.๕๑ – ๓๐.๕๑	ดี
๑๐.๕๑ – ๒๐.๕๐	พอใช้
๐.๕๐ – ๑๐.๕๐	ปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (๓)	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)	สรุปผลการประเมิน
ความสามารถในการคิด	๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง
	๒. มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
	๓. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
	๔. มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
	๕. ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพ

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ระดับ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ระดับ ๒ คะแนน
พอใช้	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ระดับ ๑ คะแนน
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย	ให้ระดับ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล ใช้หลักการหาค่ากลางแบบฐานนิยม (MODEL)

ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว

เรื่องหลายชีวิต

ในที่สุดเสียงทุกอย่างก็หมดไป คงเหลือแต่เสียงลม เสียงฝน และเสียงกระแสน้ำกระทบผ่านต้นอ้อ ต้นแขม และรากลำพูที่ริมตลิ่ง ธรรมชาติยังคงสำแดงอำนาจอันมหึมา โดยปราศจากการรบกวนจากมนุษย์

เช้าวันต่อมา พระอาทิตย์ทอแสงอันแจ่มใสเมื่อรุ่งอรุณ น้ำฝนติดอยู่ตามใบไม้ กอหญ้า ต้องแสงอาทิตย์เป็นประกาย เมฆฝนที่ทะมึนอยู่เมื่อกลางคืนคงเหลือในสภาพเหมือนปุยนุ่นเล็ก ๆ ที่ถูกลมพัดปลิวไปติดขอบฟ้า นกยางฝูงหนึ่ง บินผ่านท้องน้ำตรงคุ้งสำเภาไปอย่างเชื่องช้ามุ่งหน้าไปหากันกลางทุ่ง ธรรมชาติลืมโทสะที่บังเกิดเมื่อตอนกลางคืนนั้นแล้วสิ้น และเริ่มวันใหม่ด้วยอาการอันแจ่มใสเหมือนกับเด็กที่ยิ้มเบิกบานทั้งน้ำตา

จับมือถือแขน

จับมือถือแขน ในปัจจุบัน ไม่ว่าท่านจะอยู่ในกรุงเทพฯหรือต่างจังหวัดท่านจะเห็นหนุ่มสาวหรือแม้แต่นักเรียนหญิง นักเรียนชายเดินจับมือถือแขนกันอย่างเปิดเผย ซึ่งต่างกับในสมัยโบราณหรือในสมัย ๔๐-๕๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งในสมัยก่อนโน้นถ้าหนุ่มสาวคนใดเดินจับมือถือแขนกันในที่สาธารณะ หนุ่มสาวคู่นั้นจะถูกตำหนิไปในทางเสียหาย ด้วยเหตุนี้ ในสมัยก่อนจึงไม่มีใครกล้าประพฤติเช่นนั้นต่อหน้าธารกำนัล หรือเมื่อจะถือโอกาสจับมือถือแขนกันบ้าง ก็ต้องแน่ใจว่าอยู่ในที่ลับตาคนจริง ๆ เท่านั้น

ในภาษาไทยนอกจากคำว่า “จับมือถือแขน” แล้วยังมีคำว่า “เกี่ยวก้อย” อีกคำหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความสนิท สนมของหญิงกับชาย อย่างเช่นพูดว่า “เดินเกี่ยวก้อยกันมา” คือนิ้วก้อยของหญิงกับนิ้วก้อยของชายเกี่ยวกัน ถ้าเป็นอาการของภรรยากับสามีก็ดูงามแต่ถ้ายังไม่ได้แต่งงานกันก็ถือว่าเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะการเกี่ยวก้อยเป็นประเพณีบ่าวสาวที่บางถิ่นปฏิบัติกันอยู่ คือเจ้าสาวออกไปรับเจ้าบ่าวแล้วเดินเกี่ยวก้อยกันมาชาวเบงคาลีในวันแต่งงาน เจ้าสาวกับเจ้าบ่าวต้องเอานิ้วก้อยเกี่ยวกัน และที่เรายกนิ้วก้อยให้กันแสดงว่าดีกันนั้นจะเนื่องมาจากนี้หรือเปล่าไม่ทราบได้

ใบงาน บทอ่าน

แมวน้ำ

บ่อยครั้งเลยทีเดียวที่เราเห็นแมวน้ำถูกนำฝึกกับคณะละครสัตว์ทั้งหลายและความน่ารักแบบธรรมชาติของเจ้าแมวน้ำนี่เอง ทำให้หลายๆ คนหลงใหลในเสน่ห์ที่แสนจะน่ารักของมัน แมวน้ำเป็นสัตว์เลือดอุ่น ว่ากันว่า แมวน้ำนั้นสืบเชื้อสายมาจากสัตว์บกแล้วจึงค่อยๆพัฒนาตัวเองให้กลายเป็นสัตว์น้ำในเวลาต่อมาลักษณะโดยธรรมชาติแล้วแมวน้ำเป็นสัตว์เมืองหนาวไม่สามารถอาศัยอยู่ในน้ำได้เป็นระยะเวลานาน ๆ เหมือนปลาวาฬ แมวน้ำจึงมีขาหน้าและขาหลังเป็นลักษณะพังผืด และมีครีบหน้าข้างตัว เพื่อช่วยในการเคลื่อนไหวไปมาขณะว่ายอยู่ในน้ำ เราจึงไม่ต้องแปลกใจเลยว่าทำไมแมวน้ำจึงว่ายน้ำได้เร็ว และอาหารอันแสนจะโอชะของมันคือ ปลาและบรรดาสัตว์เล็กสัตว์น้อยต่าง ๆ

แมวน้ำเป็นสัตว์ที่เชื่องมาก และมันก็ต้องตกเป็นเหยื่อของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ในช่วงฤดูผสมพันธุ์เพราะพวกมันชอบมาชุมนุมกันอยู่ตามชายหาด เหล่าบรรดาเอสกิโมทั้งหลายก็ชอบมาล่าเอาเนื้อของแมวน้ำไปทำอาหาร เอาหนังของมันทำเป็นเครื่องนุ่งห่มกันหนาว มิหนำซ้ำไขมันของมันยังนำไปประกอบอาหารและเป็นเชื้อเพลิงได้อีกด้วย

เรื่องมะเขือเทศ “ยาบำรุงหัวใจ” ใกล้ตัว

“ยาบำรุงหัวใจ” ใกล้ตัว เมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ชาวอังกฤษได้ฮือฮากับผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตัวใหม่ชื่ออาเธอโรนอน ที่สกัดเอาสารไลโคปีนจาก มะเขือเทศมาบรรจุในแคปซูล โดยฝีมือคิดค้นของนักวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ ว่ากันว่า มะเขือเทศ แคปซูล นี้ช่วยป้องกันโรคหัวใจและเส้นเลือดในสมองแตกได้ เพราะสารประกอบไลโคปีนจะออกฤทธิ์ต้านไขมันร้ายแอลดีแอลไม่ให้ไปพอกตัวสะสมตามหลอดเลือดหัวใจ เมื่อหลอดเลือดสะอาดไม่มีคราบไขมันเกาะจึงไม่มีความเสี่ยงโรคต่าง ๆ เกี่ยวกับหัวใจและสมองนั่นเอง แม้ตอนนี้ แคปซูล มะเขือเทศ จะยังข้ามน้ำข้ามทะเลมาไม่ถึงเมืองไทย แต่เราก็ดูแลตัวเองได้ ด้วยการรับประทานมะเขือเทศเป็นประจำ

ใบงาน บทอ่านร้อยแก้ว

เรื่องรักษาหวัดง่ายๆ ด้วยสับปะรด

เคล็ดลับวิธี รักษาหวัดง่ายๆ สับปะรด เป็นผลไม้อมหวานอมเปรี้ยว ที่สามารถนำไปทำอาหารทั้งคาว และหวานได้อร่อยหลายชนิด และให้ประโยชน์ต่อสุขภาพ ร่างกายมากมาย โดยที่คุณอาจไม่รู้ หากเรากินสับปะรด หลังอาหาร เราจะรู้สึกเบาสบายท้องและไม่อึดอัด เพราะสับปะรดมีความสามารถในการช่วยย่อย โดยเฉพาะในสารอาหารโปรตีน เราจึงเห็นคนส่วนใหญ่ใช้สับปะรดในการหมักเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ให้นุ่มขึ้น รวมถึงสับปะรดอุดมไปด้วยวิตามินซีสูงจึงช่วยเสริมสุขภาพ และภูมิต้านทานโรคได้ดีขึ้น กินสับปะรด บ่อย ๆ ทำให้สุขภาพดี ไม่ค่อยเป็นหวัด และในสับปะรดยังมีโพแทสเซียมสูงที่ช่วยป้องกันการเป็นตะคริวและลดความดันได้

ใบ้กตัญญู

เจ้าใบ้เป็นลูกกตัญญู เขามีมารดาที่ชรามากแล้ว ไม่ว่ามารดาจะหิวหรือหนาว เจ้าใบ้มักจะรู้ก่อนเสมอ โดยไม่ต้องรอให้มารดาบอก ครอบครัวเจ้าใบ้ยากจนไม่มีอะไรจะกิน จึงต้องไปขออาหารที่คนเขากินเหลือมาเลี้ยงดูมารดา เมื่อได้อาหารมา เขาจะต้องเอาไปวางต่อหน้ามารดา รอจนกว่ามารดากินอิ่มแล้วตนถึงจะกิน หากมารดายังไม่ได้กิน เขาไม่เคยที่จะกินก่อน เวลาที่มารดาอารมณ์ไม่ดี เขาจะแสดงเป็นตัวตลกเต้นระบำเหมือนเด็ก ๆ เพื่อให้มารดาขำขันคลายอารมณ์ มารดาเขามีลูกเพียงคนเดียวคือเจ้าใบ้แรก ๆ เมื่อนางรู้ว่าลูกชายเป็นใบ้ก็รู้สึกเสียใจ

ต่อมาก็ทำใจได้ ครั้นเวลาผ่านไปนานเข้านางกลับรู้สึกว่าการมีลูกเป็นใบ้แต่กตัญญูยังดีกว่าลูกคนอื่นที่ไม่ใบ้เสียอีก ต่อมามารดาเจ้าใบ้ได้เสียชีวิตลง ขณะที่คนในหมู่บ้านกำลังปรึกษาถึงเรื่องการบริจาคเงินช่วยงานศพ เจ้าใบ้ก็โผล่เข้ามาแล้ว จูงมือพวกชาวบ้านไปที่ข้างบ่อน้ำแห่งหนึ่ง แล้วชี้มือชี้ไม้ลงไปในบ่อ ทีแรกทุกคนไม่เข้าใจความหมาย ครั้นเมื่อไต่เชือกลงไปดูก็ได้พบเงินเหรียญจำนวนมากมาย ซึ่งเพียงพอแก่การซื้อโลงและค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพมารดา ก็ไม่ทราบว่าเงินเหล่านี้ได้มาจากไหน บางคนว่าทุกวันเมื่อเจ้าใบ้กลับจากการขอทาน เขาจะต้องโยนสตางค์หนึ่งอันลงไปในบ่อ สะสมเป็นเวลาหลายปีจึงมีเงินมากมายเช่นนี้หลังจากงานศพของมารดาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่มีผู้ใดพบเห็นเจ้าใบ้อีกเลย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทละครพูด สื่อภาษา **เรื่อง** สรุปเนื้อหาวรรณคดี

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๓๑๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๔ **เวลาเรียน** ๓ คาบ

ผู้สอน อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๓/๓ ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๓/๔ อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน

ตัวชี้วัดท ๑.๑ ม. ๓/๑๐ มีมารยาทในการอ่าน

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๓/๑๐ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ (K)

๒. นักเรียนสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมโดยเขียนเป็นแผนผังความคิดได้ (P)

๓. นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน (A)

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือการอ่านอย่างละเอียด เพื่อพิจารณาหาข้อเท็จจริงที่นำเสนอ รวมถึงทรรศนะ ข้อคิดเห็น อารมณ์ น้ำเสียงของผู้เขียนที่มีต่อผู้นพเสนอ และกรณีที่ข้อความที่อ่าน มีความยาวเป็นย่อหน้าหรือหลาย ๆ ย่อหน้า

บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก เป็นบทละครพูดขนาดสั้น มีความยาวเพียงองก์เดียวและมีฉากเดียว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงในการพระราชนิพนธ์ พระขรรค์เพชร บทละครพูดเรื่องนี้ พระองค์ทรงคิดเค้าโครงเรื่องขึ้นเอง มิได้ทรงแปลหรือดัดแปลงจากบทละครต่างประเทศ

การเขียนผังความคิด (Mind Map) คือการเรียบเรียงข้อมูล ความคิด องค์ความรู้ต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นกรอบความคิดด้วยภาพ สัญลักษณ์ เส้นโยงนำความคิด ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลัก ประเด็นรองและประเด็นย่อยอื่น ๆ ด้วยการวางประเด็นหลักไว้กลางหน้ากระดาษแล้วลากเส้นเชื่อมประเด็นหลัก ไปสู่ประเด็นรองและประเด็นย่อยอีกทีหนึ่ง

สาระการเรียนรู้

๑. หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

๒. การเขียนผังความคิด (Mind Map)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รักความเป็นไทย

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการสื่อสาร

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนดูแผ่นป้ายและตอบคำถามจากเหตุการณ์ในภาพ โดยเป็นคำถามตามหลัก 5W1H จำนวน ๖ แผ่นป้าย ตามลำดับ

๒. นักเรียนร่วมกันตอบคำถามโดยเรียงลำดับ ดังนี้

๑) ใคร แผ่นป้าย “คุณครู”

๒) อะไร แผ่นป้าย “คนพายเรือ"

๓) เมื่อไหร่ แผ่นป้าย “พระบิณฑบาตตอนเช้า”

๔) ที่ไหน แผ่นป้าย “วัด”

๕) ทำไม แผ่นป้าย “เด็กร้องไห้”

๖) อย่างไร แผ่นป้าย “สุนัขฝังกระดูก”

๓. ครูเสริมแรงทางบวกโดยการกล่าวชมเชยนักเรียนที่ตอบคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นในการเรียนและกล่าวเชื่อมโยงกิจกรรมเปิดป้ายทายเรื่องราวเข้าสู่เนื้อหาในบทเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. ครูแจกบัตรคำ 5W1H ให้นักเรียนคนละ ๑ คำ ได้แก่ ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน ทำไม

อย่างไร ตามเลขที่ พร้อมอธิบายหน้าที่ของผู้ที่ได้รับบัตรคำแต่ละใบ หากใครได้บัตรคำใดจะต้องตอบคำถามจากสิ่งที่ฟังและดูตามบัตรคำที่ตนเองได้รับ

๒. นักเรียนดูมิวสิควีดีโอเพลง ปล่อย – NUM KALA พร้อมพิจารณาเนื้อหาโดยภาพรวมและตามหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากบัตรคำ

๓. นักเรียนร่วมกันตอบคำถามตามบัตรคำที่ได้รับ ครูถามเรียงลำดับบัตรคำที่ได้ คือ ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน ทำไม อย่างไร โดยมีคำถามดังนี้

๑) ใครเป็นคนในเหตุการณ์นี้

๒) พระเอกทำอะไรในคลิปวีดีโอ

๓) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่บ้าง

๔) สถานที่เกิดเหตุในคลิปวีดีโอคือที่ไหน

๕) ทำไมตัวละครจึงเสียใจ

๖) พวกเขาทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความจากมิวสิควีดีโอเพลงปล่อย – NUM KALA โดยใช้สื่อการจับใจความเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพการเชื่อมโยงคำตอบจากคำถามตามหลัก 5W1H

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปความรู้เรื่องการจับใจความโดยใช้คำถามย้ำเตือนความรู้ คือ 5H1W มีอะไรบ้าง

๒. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่าน บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๒-๓)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูทบทวนความรู้เดิม โดยถามนักเรียนว่า “คาบเรียนที่ผ่านมา นักเรียนมีวิธีการจับใจความสำคัญของเรื่องอย่างไร”

๒. ครูใช้คำถามว่า “นักเรียนชอบบทละครโทรทัศน์ของไทยในปัจจุบันเรื่องใดมากที่สุด เพราะเหตุใด เพื่อเชื่อมโยงความรู้เข้าสู่บทเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก โดยมีการอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

๑) บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-เจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงใช้พระนามแฝงว่าอะไร (พระขรรค์เพชร)

๒) บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลกู ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศกี่ภาษา อะไรบ้าง

(๑๓ ภาษา ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น จีน นอร์เวย์ สเปน รัสเซีย อังกฤษ อินโดนีเซีย อาหรับ

ฮินดี สิงหล มาเลย์ ฝรั่งเศส เกาหลี)

๓) บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก มีลักษณะการประพันธ์อย่างไร

(เป็นบทละครพูดร้อยแก้ว มีความยาว ๑ องก์เนื้อเรื่องมีขนาดสั้น ปมเรื่องไม่ซับซ้อน เป็นการสนทนาโต้ตอบของตัวละครที่เหมือนชีวิตจริง มีวิธีบอกให้รู้ว่าตัวละครจะต้องแสดง อย่างไรจากข้อความในวงเล็บ)

๒. ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบจิ๊กซอร์ (JIGSAW) โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มคละความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน) กลุ่มละ ๔ คน โดยครูชี้แจงการทำกิจกรรม “เรียนรู้สู่บทละครพูด” โดยครูชี้แจง

การทำกิจกรรม ดังนี้

๑) นักเรียนได้รับเนื้อหาสาระคนละ ๑ ส่วน ที่ครูมอบหมาย ดังนี้

๑) ตัวละครมีใครบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

๒) ลำดับเหตุการณ์สำคัญ

๓) ฉาก

๔) ผลของการกระทำในเรื่องคืออะไร (ตอนจบของเรื่องเป็นอย่างไร)

๒) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ครูมอบหมายให้ โดยครูให้เวลา ๑๕ นาที

๓) สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกันตั้งกลุ่ม เป็นผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาในเนื้อหาที่ตนเองได้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านตัวละคร จากนั้นร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ครูมอบหมายให้ โดยครูให้เวลา ๑๕ นาที

๔. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มเดิมของตนเอง แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด โดยมีครูคอยแนะนำแต่ละกลุ่มเป็นระยะ

๕. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบ ซึ่งแต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล จากนั้นนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นกลุ่มที่ชนะและได้รับรางวัลท้ายคาบ

๓. นักเรียนฟังครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรม “เรียนรู้สู่บทละครพูด” โดยครูเชื่อมโยงให้นักเรียน สรุปเรื่องเรื่องที่ได้ทำกิจกรรมเข้ากับการใช้แผนผังความคิด โดยครูยกตัวอย่างรูปแบบการใช้แผนผังความคิดให้นักเรียนดูประกอบจาก Power Point

๔. นักเรียนกลุ่มเดิมที่ทำกิจกรรม “เรียนรู้สู่บทละครพูด” เขียนแผนผังความคิด ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ โดยสรุปใจความสำคัญของบทละครพูด เรื่องเห็นแก่ลูก โดยใช้เวลา ๑๕ นาที ในประเด็นที่ครูมอบหมาย ดังนี้

๑) เค้าโครงเรื่อง

๒) ลักษณะคำประพันธ์

๓) ลักษณะนิสัยตัวละคร

๔) แก่นเรื่อง

๕) ฉาก

๖) คุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายแผนผังความคิดของตนเอง โดนครูให้คำแนะนำเป็นระยะ

กิจกรรมรวบยอด

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เนื้อหาบทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก และหลักการเขียนแผนผังความคิดโดยมีการสุ่มนักเรียนเพื่อตอบคำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อกิจกรรมเปิดป้ายทายเรื่องราว คือ แผ่นป้ายจำนวน ๖ แผ่น

๒. สื่อบัตรคำถาม 5W1H

๓. สื่อบัตรคำ

๔. สื่อมัลติมีเดีย มิวสิควีดีโอเพลง ปล่อย – NUM KALA

๕. สื่อมัลติมีเดีย Power Point บทละครพูดเห็นแก่ลูก

๖. สื่อมัลติมีเดีย Power Point แผนผังความคิด

๗. กระดาษขาว-เทา

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
สาระสำคัญ			
- การอ่านจับใจความสำคัญ - บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก - การเขียนแผนผังความคิด	- งานกลุ่มสรุปใจความสำคัญ - งานกลุ่มผังความคิด	- แบบประเมินสรุปใจความสำคัญ - แบบประเมินแผนผังความคิด	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตัวชี้วัด			
ท ๑.๑ ม. ๓/๓ ท ๑.๑ ม. ๓/๔ ท ๕.๑ ม. ๓/๑๐	- งานกลุ่มสรุปใจความสำคัญ - งานกลุ่มผังความคิด	- แบบประเมินสรุปใจความสำคัญ - แบบประเมินแผนผังความคิด	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์
สมรรถนะสำคัญ ความสามารถในการสื่อสาร	แบบประเมินสมรรถนะ	แบบประเมินสมรรถนะ	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม)

ผู้สอน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		๓	๒	๑	๐
๑. รักความเป็นไทย	๑.๑ ใช้ผังความคิด (Mind Map) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม				
	๑.๒ นำผังความคิด (Mind Map) ไปเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
- พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ ๐ คะแนน

สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน
ระดับ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่านเกณฑ์การประเมิน
☐ ไม่ผ่าน ระดับ ☐ ปรับปรุง

ร้อยละ ๕๐ - ๖๖ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม (๓)
ร้อยละ ๔๐ - ๔๙ ระดับคุณภาพ ดี (๒)
ร้อยละ ๒๐ - ๓๙ ระดับคุณภาพพอใช้ (๑)
ร้อยละ ๐ - ๑๙ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (๐)

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (๓)	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)	สรุปผลการประเมิน
ความสามารถในการคิด	๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง
	๒. มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
	๓. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
	๔. มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
	๕. ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพ

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน

.....

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ระดับ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ระดับ ๒ คะแนน
พอใช้	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ระดับ ๑ คะแนน
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย	ให้ระดับ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล ใช้หลักการหาค่ากลางแบบฐานนิยม (MODEL)

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ				
		รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (๒ คะแนน)	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (๒ คะแนน)	นำเสนอผลงานได้น่าสนใจ (๒ คะแนน)	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๒ คะแนน)	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด (๒ คะแนน)

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	๙ - ๑๐ ระดับ	ดีมาก
คะแนน	๗ - ๘ ระดับ	ดี
คะแนน	๕ - ๖ ระดับ	พอใช้
คะแนน	๐ - ๔ ระดับ	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินการเขียนผังความคิด

รายการประเมิน	**คำอธิบายระดับภาพ /ระดับคะแนน**			
	ดีมาก (๔)	**ดี (๓)**	**พอใช้ (๒)**	**ปรับปรุง (๑)**
๑. การระบุใจความสำคัญและ รายละเอียดของ ข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่อง ที่อ่านได้ถูกต้อง	ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่อง ที่อ่านได้ถูกต้อง เป็นบางส่วน	ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูล ที่สนับสนุนจากเรื่อง ที่อ่านได้ถูกต้อง เพียงเล็กน้อย
๒. การตีความและประเมินคุณ ค่าแนวคิดที่ได้จากวรรณคดี	ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จาก วรรณคดีได้ถูกต้อง มีตัวอย่างชัดเจน	ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จาก วรรณคดีได้ถูกต้อง มีตัวอย่างชัดเจน เป็นส่วนใหญ่	ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จากวรรณคดีได้ถูกต้อง มีตัวอย่างชัดเจนเป็นบางส่วน	ตีความและประเมินคุณค่า แนวคิดที่ได้จาก งานเขียนได้ถูกต้อง แต่ไม่มีตัวอย่างประกอบ
๓. การเสนอแนะแนวคิดจากเรื่อง	เสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิดจากเรื่องได้อย่างมีคุณภาพ	เสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิดจากเรื่องได้อย่างมีคุณภาพเป็นส่วนใหญ่	เสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิดจากเรื่องได้อย่างมีคุณภาพบางส่วน	เสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิดจากเรื่องได้แต่ไม่มีคุณภาพ
๔. ความถูกต้อง ของการเขียน	วิเคราะห์เนื้อหาเรียบเรียงจัดหมวดหมู่เนื้อหา ตามหัวข้ออย่างถูกต้อง	มีข้อบกพร่องในการเขียนผังความคิด ๑ หัวข้อ	มีข้อบกพร่องในการเขียนผังความคิด ๒ หัวข้อ	มีข้อบกพร่องในการเขียนผังความคิด ๓ หัวข้อ
๕. การใช้ภาษา	ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ไม่สับสน วกวน อ่านเข้าใจง่าย	ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ไม่สับสน วกวน อ่านเข้าใจง่ายเป็นส่วนใหญ่	ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ไม่สับสน วกวน อ่านเข้าใจง่ายเป็นบางส่วน	ใช้ภาษาถูกต้อง แต่ไม่สละสลวย สับสน วกวน อ่านเข้าใจยาก

เกณฑ์การประเมิน				
ช่วงคะแนน	**๑๘ - ๒๐**	**๑๔ – ๑๗**	**๑๐ – ๑๓**	**ต่ำกว่า ๑๐**
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

แบบทดสอบ หลังการเรียนรู้

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

****

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย x ทับตัวเลขหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. นักเรียนคิดว่า ใครเป็นคนแต่งบทละครพูด เรื่อง เห็นแก่ลูก

ก. คุณหญิงศรีนาถสุริยะ ข. พระยาอุปกิตศิลปสาร

ค. ดอกไม้สด ง. รัชกาลที่ ๖

๒. นักเรียนคิดว่าข้อใดมีความสำคัญที่สุดในบทละครพูด

ก. ฉาก ข. บทบรรยาย

ค. บทสนทนา ง. ความสมจริง

๓. พฤติกรรมทั่วไปของนายล้ำ แสดงให้เห็นว่าเป็นคนเช่นไร

ก. ขี้โกง ข. เกียจคร้าน

ค. ไม่รับผิดชอบ ง. ไม่ชอบทำงานประจำ

๔. “เครื่องประดับประดาเป็นของไม่มีราคา แต่ใช้ได้ดี ๆ” นักเรียนคิดว่าข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะของเจ้าของบ้านได้ตรงกับข้อใด

ก. สมถะ ข. ยากจน

ค. ไม่ฟุ่มเฟือย ง. ตระหนี่ถี่เหนียว

๕.“เห็นได้ว่าเป็นคนกินเหล้าจัด แต่งกายจะค่อนข้างจะปอน ๆ แต่ยังเห็นได้ว่าเคยเป็นผู้ดีมาครั้งหนึ่งแล้ว” นักเรียนคิดว่าข้อใดแสดงให้เห็นว่าเคยเป็นผู้ดี

ก. คำพูด ข. รูปร่าง

ค. หน้าตา ง. บุคลิกภาพ

๖. นักเรียนคิดว่า อ้ายคำปฏิบัติต่อแขกของนายเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. เหมาะสม เพราะสุภาพและรักษาประโยชน์ของนาย

ข. เหมาะสม เพราะแสดงท่าทางให้แขกเห็นว่าไม่ไว้ใจอย่างชัดเจน

ค. ไม่เหมาะสม เพราะไม่ควรให้แขกเข้าบ้านเมื่อไม่น่าไว้วางใจ

ง. ไม่เหมาะสาม เพราะแสดงความสุภาพอ่อนน้อมมากเกินไป

๗. นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์

ก. แกไม่ต้องนั่งคอยอยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำเสียเถอะ

ข. ถ้าจะต้องคอยอยู่เพราะฉันละก็ ฉันขอบอกว่าไม่จำเป็น แกจะไปก็ได้

ค. ฮะ ๆ ฮะ ๆ แกเห็นท่าทางฉันมันไม่ได้การกระมัง

ง. แต่ที่จริงฉันนะเป็นผู้ดีเหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำไม่เลวไปกว่าเจ้าคุณภักดีเลย

๘. นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดพระยาภักดีฯ จึงให้เงินนายล้ำและขอร้องแกมบังคับให้รีบหนีไป

ก. ให้ไปตั้งตัวใหม่

ข. ให้ตอบแทนที่สำนึกตัวได้

ค. ตอบแทนนายล้ำที่ยกแม่ลออให้

ง. ให้เป็นสินน้ำใจในฐานะเพื่อนเก่า

๙. บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก มีกลวิธีการเขียนต่างจากปัจจุบันที่ข้อใด

ก. สรรพนามที่ใช้

ข. การนำเสนอเรื่อง

ค. เครื่องหมายวรรคตอน

ง. การเรียงลำดับคำในประโยค

๑๐. บทบรรยายในละครพูดที่มีประโยชน์มากที่สุดคือข้อใด

ก. เสริมเนื้อเรื่อง

ข. เสริมบทสนทนา

ค. เชื่อมบทสนทนา

ง. กำกับบทให้ตัวละครแสดง

คะแนน	**ระดับการประเมิน**
๕ - ๑๐	ผ่าน
๐ - ๔	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)
๑. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ ข้อ ได้ ๑ คะแนน
๒. ตอบไม่ถูกต้องตามเฉลย ได้ ๐ คะแนน

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

****

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย x ทับตัวเลขหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. นักเรียนคิดว่า ใครเป็นคนแต่งบทละครพูด เรื่อง เห็นแก่ลูก

ก. คุณหญิงศรีนาถสุริยะ ข. พระยาอุปกิตศิลปสาร

ค. ดอกไม้สด ง. รัชกาลที่ ๖

๒. นักเรียนคิดว่าข้อใดมีความสำคัญที่สุดในบทละครพูด

ก. ฉาก ข. บทบรรยาย

ค. บทสนทนา ง. ความสมจริง

๓. พฤติกรรมทั่วไปของนายล้ำ แสดงให้เห็นว่าเป็นคนเช่นไร

ก. ขี้โกง ข. เกียจคร้าน

ค. ไม่รับผิดชอบ ง. ไม่ชอบทำงานประจำ

๔. “เครื่องประดับประดาเป็นของไม่มีราคา แต่ใช้ได้ดี ๆ” นักเรียนคิดว่าข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะของเจ้าของบ้านได้ตรงกับข้อใด

ก. สมถะ ข. ยากจน

ค. ไม่ฟุ่มเฟือย ง. ตระหนี่ถี่เหนียว

๕.“เห็นได้ว่าเป็นคนกินเหล้าจัด แต่งกายจะค่อนข้างจะปอน ๆ แต่ยังเห็นได้ว่าเคยเป็นผู้ดีมาครั้งหนึ่งแล้ว” นักเรียนคิดว่าข้อใดแสดงให้เห็นว่าเคยเป็นผู้ดี

ก. คำพูด ข. รูปร่าง

ค. หน้าตา ง. บุคลิกภาพ

๖. นักเรียนคิดว่า อ้ายคำปฏิบัติต่อแขกของนายเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. เหมาะสม เพราะสุภาพและรักษาประโยชน์ของนาย

ข. เหมาะสม เพราะแสดงท่าทางให้แขกเห็นว่าไม่ไว้ใจอย่างชัดเจน

ค. ไม่เหมาะสม เพราะไม่ควรให้แขกเข้าบ้านเมื่อไม่น่าไว้วางใจ

ง. ไม่เหมาะสาม เพราะแสดงความสุภาพอ่อนน้อมมากเกินไป

๗. นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์

ก. แกไม่ต้องนั่งคอยอยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำเสียเถอะ

ข. ถ้าจะต้องคอยอยู่เพราะฉันละก็ ฉันขอบอกว่าไม่จำเป็น แกจะไปก็ได้

ค. ฮะ ๆ ฮะ ๆ แกเห็นท่าทางฉันมันไม่ได้การกระมัง

ง. แต่ที่จริงฉันนะเป็นผู้ดีเหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำไม่เลวไปกว่าเจ้าคุณภักดีเลย

๘. นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดพระยาภักดีฯ จึงให้เงินนายล้ำและขอร้องแกมบังคับให้รีบหนีไป

ก. ให้ไปตั้งตัวใหม่

ข. ให้ตอบแทนที่สำนึกตัวได้

ค. ตอบแทนนายล้ำที่ยกแม่ลออให้

ง. ให้เป็นสินน้ำใจในฐานะเพื่อนเก่า

๙. บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก มีกลวิธีการเขียนต่างจากปัจจุบันที่ข้อใด

ก. สรรพนามที่ใช้

ข. การนำเสนอเรื่อง

ค. เครื่องหมายวรรคตอน

ง. การเรียงลำดับคำในประโยค

๑๐. บทบรรยายในละครพูดที่มีประโยชน์มากที่สุดคือข้อใด

ก. เสริมเนื้อเรื่อง

ข. เสริมบทสนทนา

ค. เชื่อมบทสนทนา

ง. กำกับบทให้ตัวละครแสดง

เฉลย

๑. (ก)	๒. (ข)	๓. (ค)	๔. (ก)	๕. (ง)
๖. (ก)	๗. (ง)	๘. (ข)	๙. (ก)	๑๐. (ง)

คะแนน	ระดับการประเมิน
๕-๑๐	ผ่าน
๐-๔	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทละครพูด สื่อภาษา **เรื่อง** วิเคราะห์ - วิจารณ์วรรณคดี

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๓๑๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๔ **เวลาเรียน** ๔ คาบ

ผู้สอน อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๓.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๓/๕ วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๓/๘ วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๓/๓ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกหลักการวิเคราะห์ วิจารณ์ วรรณกรรมที่อ่านได้ (K)

๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ วรรณกรรมที่อ่านได้ (P)

๓. นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าจากวรรณคดีแต่ละด้านได้ (P)

๓. นักเรียนมีมารยาทในการเขียน (A)

สาระสำคัญ

คุณค่าวรรณคดี คุณค่าของวรรณกรรม โดยปกติจะวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการตามรส ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้ เพื่อให้มีความหมายกระทบใจผู้อ่าน

๒) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ

๓) คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่ดีสามารถจรรโลงสังคมได้

บทละครพูด เรื่องเห็นแก่ลูก เป็นบทละครพูดขนาดสั้น มีความยาวเพียงองก์เดียวและมีฉากเดียว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงในการพระราชนิพนธ์ พระขรรค์เพชร บทละครพูดเรื่องนี้ พระองค์ทรงคิดเค้าโครงเรื่องขึ้นเอง มิได้ทรงแปลหรือดัดแปลงจากบทละครต่างประเทศ

การอ่านวิเคราะห์ คือ การอ่านเพื่อแยกแยะข้อความที่อ่านอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างองค์ประกอบ หลักการและเหตุผลของเรื่อง จนสรุปได้ว่าแต่ละส่วนเป็นอย่างไร สัมพันธ์กันอย่างไร เหมือนหรือ
แตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

การวิจารณ์ คือ การให้คำตัดสินสิ่งที่เป็น ศิลปกรรมหรือ วรรณกรรม เป็นต้น โดยผู้มีความรู้ควรเชื่อถือได้ว่ามีค่าความงามความไพเราะดีอย่างไร หรือมีข้อขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง

สาระการเรียนรู้

๑. การวิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน

๑) หลักการอ่านเชิงวิเคราะห์

๒) หลักการอ่านวิจารณ์

๒. คุณค่าวรรณคดี

๑) คุณค่าด้านเนื้อหา

๒) คุณค่าด้านสังคม

๓) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย

สมรรถนะสำคัญ

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑-๒) การวิเคราะห์คุณค่าจากรรณคดีในแต่ละด้าน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. นักเรียนอ่านบทอ่านเรื่อง “ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่” จากนั้นร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

๑) เรื่อง

แนวคำตอบ ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่

๒) สาระสำคัญ

แนวคำตอบ ความโกรธจนขาดสติยั้งคิด ทำให้เกิดการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่

๓) โครงเรื่อง

แนวคำตอบ หนุ่มนิสัยวู่วามเอาแต่ใจตนเอง วันหนึ่งเมื่อเขาไปทำนา แต่เช้ารออยู่จนสายแม่ก็ยัง ไม่เอาข้าวมาให้กิน ครั้นแม่มาถึงนำก่องข้าวมาให้ ด้วยความหิวทำให้เกิดความรู้สึกว่าก่องข้าวนั้นเล็กไม่พอกิน จึงผลักแม่ล้มลง เมื่อเขากินข้าวอิ่มแล้วก็ยังคงเหลือข้าวอยู่อีกแต่แม่ของเขาก็สิ้นใจไปแล้ว ชายหนุ่มจึงสำนึกผิดแต่ก็สายเกินไป จากนั้นชายหนุ่มจึงสร้างเจดีย์บรรจุกระดูกของแม่ไว้ด้วย

๔) ฉาก

แนวคำตอบ ทุ่งนา และพระธาตุก่องข้าวน้อย

๕) ตัวละคร

แนวคำตอบ นิทานเรื่องนี้มีตัวละคร ๒ ตัว

- ตัวละครเอก คือ ชายหนุ่มซึ่งเป็นลูกชาย
- ตัวละครประกอบ คือ หญิงชราผู้เป็นแม่

๖) สำนวนภาษา

แนวคำตอบ นิทานเรื่องนี้เป็นบทร้อยแก้ว โดยบรรยายเรื่องราวสลับกับบทสนทนาระหว่างตัวละคร ทั้งสอง ใช้ภาษาง่ายๆ ความหมายชัดเจน ไม่วกวน

๗) บทสรุป

แนวคำตอบ นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดว่า “เมื่อสำนึกผิดได้ ก็อาจสายเกินไป”

๒. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยการถามนักเรียนว่า “นักเรียนคิดว่าตัวละครลูกมีลักษณะนิสัยเช่นไร และเรื่องนี้ให้ความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนี้”

แนวคำตอบ นิสัยใจร้อน วู่วาม ทำอะไรไม่คิด ให้ความรู้สึกสะเทือนใจ ซึ่งความสะเทือนใจของนิทานเรื่องนี้อยู่ที่การกระทำของลูกชาย ที่มีนิสัยวู่วาม เมื่อเกิด อารมณ์โกรธอันเนื่องมาจากความหิวข้าว ทำให้เขาผลักแม่ล้มลงหัวฟาดกับพื้นจนเสียชีวิต แม้เขาจะรู้สึกผิดแต่ก็แก้ไขอะไรไม่ได้”

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายเกี่ยวกับหลักการอ่านวิเคราะห์ วิจารณ์ พร้อมทั้งยกตัวบทบางตอนจากเรื่องบทละครพูดเห็นแก่ลูก มาประกอบการวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านสังคม และคุณค่าด้านวรรณศิลป์

๒. ครูสุ่มถามนักเรียนตามเลขที่ เพื่อกระตุ้นนักเรียน โดยตั้งคำถามว่า “การวิเคราะห์ และการวิจารณ์แตกต่างกันอย่างไร”

แนวคำตอบ การวิเคราะห์ คือ การแยกแยะองค์ประกอบของงานเขียน

การวิจารณ์ คือ การแสดงความคิดเห็นที่ผู้อ่านมีต่อองค์ประกอบต่าง ๆ

๓. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละความสามารถ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าจากเนื้อเรื่องบทละครพูดเห็นแก่ลูก โดยประกอบด้วย คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านสังคม คุณค่าด้านวรรณศิลป์ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ โดยครูจะเดินสำรวจการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้ คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อแก้ข้อสงสัยให้แก้นักเรียน

๔. แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูอธิบายเพิ่มเติมในส่วนของคำตอบนักเรียนที่ยังไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงประเด็น และเสริมแรงทางบวกโดยการกล่าวชมเชยผู้ที่วิเคราะห์ได้ถูกต้อง

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง การอ่านวิเคราะห์ วิจารณ์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนถามเพื่อแก้ข้อสงสัย

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๓-๔) การวิเคราะห์ตัวละครและวิจารณ์บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูทบทวนขั้นตอนการวิเคราะห์ วิจารณ์ จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทสนทนา “นายล้ำ: น้ำเหลือง ๆ ไม่มีหรือครับ มันค่อยชื่นอกชื่นใจหน่อยนึง”

๒. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ตัวละครดังกล่าวว่ามีลักษณะนิสัยอย่างไร เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. นักเรียนร่วมเล่นเกม “เปิดป้าย ทายเรื่อง” โดยครูเปิดคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์และวิจารณ์ จากสื่อ Power Point โดยให้นักเรียนตอบคำถามโดยบันทึกลงในสมุด มีคำถามดังนี้

๑) พระยาภักดีนฤนาถ ตัวละครนี้มีลักษณะนิสัยอย่างไร

๒) นายล้ำ ตัวละครนี้มีลักษณะนิสัยอย่างไร

๓) แม่ลออ ตัวละครนี้มีลักษณะนิสัยอย่างไร

๔) นักเรียนมีความเห็นว่าตอนใดอ่อนหวานที่สุด เพราะเหตุใด

๕) นักเรียนมีความเห็นว่าตอนใดรุนแรงที่สุด เพราะเหตุใด

๗) นักเรียนมีความเห็นว่าตอนใดเศร้าที่สุด เพราะเหตุใด

๘) นักเรียนคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้น หากนายล้ำบอกความจริงกับแม่ลออ

๙) หากนักเรียนเป็นพระยาภักดี นักเรียนจะให้นายล้ำพบแม่ลออหรือไม่ เพราะเหตุใด

๑๐) นักเรียนได้ข้อคิดใดบ้าง จากบทละครเรื่องเห็นแก่ลูก

๔. ครูสุ่มนักเรียนเพื่อตอบคำถามข้างต้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ จากนั้นครูเฉลยและอธิบายเพิ่มเติมในส่วนของคำตอบนักเรียน และเสริมแรงทางบวกให้แก่นักเรียนที่วิเคราะห์ได้ตรงประเด็นคำถามที่ครูกำหนด

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง การอ่านวิเคราะห์ วิจารณ์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนถามเพื่อแก้ข้อสงสัย

๒. นักเรียนทำใบงานทบทวนความรู้เรื่อง “วิเคราะห์ วิจารณ์งานบทละครพูดเห็นแก่ลูก” หากไม่แล้วเสร็จให้นำส่งในคาบเรียน ชั่วโมงถัดไป

สื่อการเรียนรู้

๑. บทอ่านเรื่อง “ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่”

๒. สื่อ Power Point

๓. หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ม.๓

๔. ใบงานเรื่อง “วิเคราะห์ วิจารณ์งานบทละครพูดเห็นแก่ลูก”

๕. กระดาษและปากกา

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
สาระสำคัญ		เกณฑ์การให้	
- คุณค่าวรรณคดี	ใบงานเรื่อง	คะแนนใบงาน	ได้คะแนน
- บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก	“วิเคราะห์ วิจารณ์	เรื่อง “วิเคราะห์	ร้อยละ ๗๐
- การอ่านวิเคราะห์	งานบทละครพูดเห็น	วิจารณ์งานบท	ถือว่าผ่านเกณฑ์
- การวิจารณ์	แก่ลูก”	ละครพูดเห็นแก่	
		ลูก”	
ตัวชี้วัด		เกณฑ์การให้	
ท ๑.๑ ม. ๓/๕	ใบงานเรื่อง	คะแนนใบงาน	ได้คะแนน
ท ๑.๑ ม. ๓/๘	“วิเคราะห์ วิจารณ์	เรื่อง “วิเคราะห์	ร้อยละ ๗๐
ท ๕.๑ ม. ๓/๓	งานบทละครพูดเห็น	วิจารณ์งานบท	ถือว่าผ่านเกณฑ์
	แก่ลูก”	ละครพูดเห็นแก่	
		ลูก	
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกต	แบบสังเกต	ได้คะแนน
มุ่งมั่นในการทำงาน	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ ๗๐
			ถือว่าผ่านเกณฑ์
สมรรถนะสำคัญ	แบบประเมิน	แบบประเมิน	ได้คะแนน
ความสามารถในการสื่อสาร	สมรรถนะ	สมรรถนะ	ร้อยละ ๗๐
			ถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม)

ผู้สอน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		๓	๒	๑	๐
๑. รักความเป็นไทย	๑.๑ เข้าใจเนื้อหาและตีความได้ถูกต้องเหมาะสม				
	๑.๒ นำข้อคิดของเรื่องไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม				

ลงชื่อ.....

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
- พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ ๐ คะแนน

สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน
ระดับ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่านเกณฑ์การประเมิน
☐ ไม่ผ่าน ระดับ ☐ ปรับปรุง

ร้อยละ ๕๐ - ๖๖	ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม	(๓)
ร้อยละ ๔๐ - ๔๙	ระดับคุณภาพ ดี	(๒)
ร้อยละ ๒๐ - ๓๙	ระดับคุณภาพพอใช้	(๑)
ร้อยละ ๐ - ๑๙	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	(๐)

ใบงาน

เรื่อง “วิเคราะห์ วิจารณ์งานบทละครพูดเห็นแก่ลูก”

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

๑. “หล่อนได้เขียนรูปพ่อของหล่อนขึ้นไว้ในใจ เป็นคนดีไม่มีที่ติ ผมไม่ต้องการลบรูปนั้นเสียเลย” มีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

๒. ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลในสังคม ที่ “ภาพ” มีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้คนทั่วไป หาภาพมาประกอบ พร้อมเหตุผล (๕ ตัวอย่าง)

.....

.....

.....

.....

.....

๓. พระยาภักดีนฤนาถ บิดาบุญธรรมของแม่ลออ ให้ความรักและปรารถนาดีต่อแม่ลออ อย่างจริงใจหรือไม่ มีเรื่องใดบ้างที่สนับสนุนคำกล่าวนั้น

.....

.....

๔. จากบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูกตัวละครแม่ลออมีลักษณะนิสัยอย่างไรและเห็นได้จากเหตุการณ์ใด

.....

.....

๕. ถ้าแม่ลออทราบว่านายล้ำเป็นบิดานักเรียนคิดว่าแม่ลออจะรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตนอย่างไร

.....

.....

<u>เกณฑ์การประเมิน</u> (ตอบได้ตรงตามแนวคำตอบข้อละ ๒ คะแนน)

ช่วงคะแนน	๑๐ - ๘	๗ – ๕	๔ – ๒	๑ – ๐
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

เฉลย ใบงาน
เรื่อง “วิเคราะห์ วิจารณ์งานบทละครพูดเห็นแก่ลูก”

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓/

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

๑. จากบทละครพูด “หล่อนได้เขียนรูปพ่อของหล่อนขึ้นไว้ในใจ เป็นคนดีไม่มีที่ติ ผมไม่ต้องการลบ รูปนั้นเสียเลย” มีความหมายว่าอย่างไร

<u>แม่ลออได้วาดภาพพ่อผู้แสนดีขึ้นไว้ในใจ นายล้ำไม่อาจลบภาพพ่อที่แสนดีนั้นได้ ต้องการให้แม่ลออเชื่อถือเทิดทูนภาพอันดีงามนั้นต่อไป และไม่ต้องการทำร้ายความรู้สึกของแม่ลออ</u>

๒. ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลในสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้คนทั่วไปดั่งบุคคลที่อยู่ใน “ภาพ” ของแม่ลออ แล้วหาภาพมาประกอบ พร้อมเหตุผล (๕ ตัวอย่าง)

<u>บุคคลตัวอย่างได้แก่ ครูอาจารย์ หมอ พยาบาล ตำรวจ ทหาร เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในสังคม พระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่ศาสนา ครูอาจารย์เป็นผู้ให้ความรู้ หมอพยาบาลรักษาคนไข้ตำรวจเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ทหารปกป้องประเทศ เพียงแค่เราเห็นเครื่องแบบก็ให้ความนับถือเคารพ ยำเกรง โดยปริยาย (อยู่ในดุลพินิจของครู)</u>

๓. พระยาภักดีนฤนาถ บิดาบุญธรรมของแม่ลออ ให้ความรักและปรารถนาดีต่อแม่ลออ อย่างจริงใจหรือไม่ มีเรื่องใดบ้างที่สนับสนุนคำกล่าวนั้น

<u>จริง ไม่ต้องการให้นายล้ำเปิดเผยความเป็นพ่อเพราะจะทำให้แม่ลออเสียงชื่อ</u>

๔. จากบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูกตัวละครแม่ลออมีลักษณะนิสัยอย่างไรและเห็นได้จากเหตุการณ์ใด

<u>แม่ลออมีนิสัยเป็นคนอ่อนโยน เรียบร้อย สุภาพ และยังเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี เห็นได้จาก การที่คิดว่าพ่อของตนเป็นคนดีและสมบูรณ์แบบ</u>

๕. ถ้าแม่ลออทราบว่านายล้ำเป็นบิดานักเรียนคิดว่าแม่ลออจะรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติ

ตนอย่างไร

ดีใจ และให้การต้อนรับเป็นอย่างดี เพราะ ได้พบพ่อผู้ให้กำเนิดและอาจไม่คิดถึงเรื่องราวที่ผ่านมาสังเกตจากลักษณะนิสัยของแม่ลออที่เป็นคนอ่อนโยน

เกณฑ์การประเมิน (ตอบได้ตรงตามแนวคำตอบข้อละ ๒ คะแนน)

ช่วงคะแนน	๑๐ - ๘	๗ – ๕	๔ – ๒	๑ – ๐
ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (๓)	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)	สรุปผลการประเมิน
ความสามารถในการคิด	๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง
	๒. มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
	๓. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
	๔. มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
	๕. ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพ

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ระดับ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ระดับ ๒ คะแนน
พอใช้	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ระดับ ๑ คะแนน
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย	ให้ระดับ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล ใช้หลักการหาค่ากลางแบบฐานนิยม (MODEL)

แบบฝึกอ่านเพื่อวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

ทองเป็นชายหนุ่มนิสัยวู่วามเอาแต่ใจตนเอง วันหนึ่งเขาออกไปทำงานแต่เช้ามืดรออยู่จนสายไม่เห็นแม่นำข้าวมาส่ง ทำให้รู้สึกหงุดหงิด เพราะหิวจนแสบท้อง คอยชะเง้อมองหา ครั้นดวงตะวันลอยสูงเกือบจะตรงศีรษะเห็นแม่ถือก่อง (กล่อง) ข้าวเดินกระย่องกระแย่งมาแต่ไกลทองรีบลุก ออกจากร่มไม้ตรงเข้าไปต่อว่าทันที “แม่มัวทำอะไรอยู่ รู้หรือเปล่าว่าข้าหิวจวนจะเป็นลมอยู่แล้ว”

“อย่าโกรธเลยลูก” แม่หยุดยืนหอบหายใจถี่ๆ ด้วยความเหนื่อยเนื่องจากเดินฝ่าเปลวแดดมาเป็นระยะทางไกล “แม่เป็นไข้ไม่ค่อยสบาย พอลุกไหวก็รีบหุงข้าวหุงปลาแล้วเอามาให้เอ็งนี่แหละ” “แล้วทำไมถึงเอาข้าวใส่กล่องใบเล็กนิดเดียวมาให้ข้า จะพอกินได้ยังไง” “ถึงกล่องจะเล็ก แต่แม่ก็อัดข้าวมาแน่นนะลูก” “พูดมากอยู่นั่นแหละ รีบส่งข้าวมาให้ข้าเร็วเข้า” ทองกระชากกล่องข้าวมาจากมือแม่จนแม่เสียหลักล้มลง แต่ชายหนุ่มก็ไม่สนใจใยดี รีบเปิดกล่องข้าวกินอย่างหิวโหย เมื่ออิ่มแล้วจึงรู้ว่าแม่พูดจริง เพราะข้าวในกล่องยังเหลืออยู่อีกตั้งมาก ทองเห็นแม่นอนนิ่งไม่เคลื่อนไหวรีบเข้าไปดู ปรากฏว่าหญิงชราล้มหัวฟาดพื้นสิ้นใจไปแล้ว

ชายหนุ่มเริ่มสำนึก ตัวว่าตนเองทำรุนแรงกับแม่ เข้าไปกอดศพร้องไห้รำพันแต่แม่ของเขาก็ไม่มีวันฟื้นขึ้นมาได้อีกแล้ว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ บทละครพูด สื่อภาษา **เรื่อง** คำยืมภาษาต่างประเทศ

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ท๒๓๑๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ **ภาคเรียนที่** ๒ **ปีการศึกษา** ๒๕๖๔ **เวลาเรียน** ๔ คาบ

ผู้สอน อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๓/๑ จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยได้ (K)

๒. นักเรียนสามารถจำแนกคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยได้ (P)

๓. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยได้ (P)

๔. นักเรียนมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

สาระสำคัญ

คำยืมภาษาต่างประเทศ คือ การรับอิทธิพลจากภาษาอื่นหรือมีคำของภาษาอื่นมาใช้ปะปนกับภาษาของตนเองเพราะมนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอด ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นจำนวนมากทั้งด้านการออกเสียง การเขียน สภาพภูมิประเทศและการติดต่อค้าขาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยเพื่อทำให้เกิดคำที่หลากหลายมากขึ้นนำมาสู่การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของคำยืมภาษาต่างประเทศ

๒. สาเหตุและอิทธิพลของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

๓. ลักษณะของคำยืมภาษาบาลี – สันสกฤต ภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รักความเป็นไทย

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการสื่อสาร

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนทำกิจกรรมชื่อว่า “รู้ไหมว่ามาจากไหน” โดยบัตรคำที่ครูนำมา ได้แก่คำว่า ซากุระ ก๋วยจั๊บ เสด็จ ทุกเรียน ภูเก็ต ครูจะแสดงบัตรคำทีละใบเพื่อให้นักเรียนได้อ่านพร้อมกัน ครูอธิบายชี้แจงวิธีการทำกิจกรรม

๑) นักเรียนทุกคนร่วมกันพิจารณาคำที่ครูนำมาแสดงว่าแต่ละคำนั้นเป็นคำยืมที่มาจากภาษา อะไร เช่น คำว่า ซากุระ มาจากภาษาญี่ปุ่น เพื่อฝึกให้นักเรียนได้สังเกตคำ และทบทวนความรู้เดิม พร้อมกับเฉลยกิจกรรม

๒) นักเรียนตอบคำถามที่ครูถามว่า “นักเรียนทราบหรือไม่ว่าคำยืมคืออะไร เหตุใดเราต้องนำ คำยืมภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย” นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๓. ครูนำคำตอบของนักเรียนมาอธิบายเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. นักเรียนฟังครูอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของคำยืม สาเหตุและอิทธิพลของคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยพร้อมทั้งอธิบายลักษณะ และยกตัวอย่าง คำยืมภาษาบาลี
- สันสกฤต ภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู

๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มคละความสามารถ ๘ กลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน โดยครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากเลือกหัวข้อในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

๑) ความหมายของคำยืมภาษาต่างประเทศ

๒) สาเหตุและอิทธิพลของคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

๓) ลักษณะของคำยืมภาษาจีนในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๔) ลักษณะของคำยืมภาษาญี่ปุ่นในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๕) ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๖) ลักษณะของคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๗) ลักษณะของคำยืมภาษาชวา-มลายูในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๘) ลักษณะของคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต ในภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างอย่างน้อย ๕ คำ

๓. นักเรียนใช้เวลา ๑๕ นาที ในการทำกิจกรรม จากนั้นออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน โดยครูอธิบาย เพิ่มเติม และเสริมแรงทางบวกให้แก่กลุ่มที่ทำงานเรียบร้อย

๔. ครูยกตัวอย่างคำยืมภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู อย่างละ ๑ คำ

โดยสุ่มนักเรียนให้ตอบคำถาม และนำคำตอบที่ได้มาเขียนไว้บนกระดานจากนั้นให้นักเรียนร่วมกัน พิจารณาว่าเป็นคำยืมภาษาใด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้หลักการสังเกตคำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาไทย และเปิดโอกาสให้นักเรียนถามเพื่อแก้ข้อสงสัย

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๒)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑. ครูทบทวนความรู้จากคาบที่แล้ว โดยสุ่มนักเรียนตอบคำถามจากรูปภาพที่เป็นคำศัพท์ต่างประเทศ เช่น กอล์ฟ เฉาก๊วย วาซาบิ ซึ่งคำดังกล่าวเป็นคำยืมที่มาจากที่ใด และนักเรียนมีวิธีสังเกตอย่างไร

๒. ครูอธิบายเพิ่มเติมจากที่นักเรียนตอบ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (๓๐ นาที)

๑. นักเรียนทำกิจกรรม “คิดให้ดี เรียงให้ถูก” ครูชี้แจงการทำกิจกรรม ดังนี้

๑) นักเรียนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกเท่ากัน โดยยืนเข้าแถวตอน

๒) ครูจะนำกล่องที่ใส่บัตรคำไว้แล้วไปวางไว้ที่หัวแถวของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ ๑ กล่อง จำนวน ๒๐ บัตรคำ ได้แก่ ภูเก็ต สลัก เซียมซี ทุเรียน เสด็จ เต้าหู้ โจ๊ก บุ้งกี๋ กระดังงา โชยุ สุกี้ เทคโนโลยี เฟซบุ๊ก คลินิก เค้ก สึนามิราเม็ง ตำรวจ กำเนิด ฉมวก

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันออกมาหยิบบัตรคำในกล่องของกลุ่มตัวเองทีละคน ครั้งละ ๑ ใบ โดยนักเรียนนำคำที่หยิบมาได้ไปใส่ไว้ในกระเป๋าผนังให้ตรงกับภาษาของคำยืมนั้น ๆ

๔) กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมเพียง ๑๐ นาที หากกลุ่มใดที่มีความว่องไวและสามารถนำคำยืมมาใส่ในช่องได้ถูกต้องมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะในกิจกรรม “คิดให้ดี เรียงให้ถูก”

๒. นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยกิจกรรม “เลือกให้ดี เรียงให้ถูก มีรางวัล” พร้อมอธิบายเพิ่มเติม

๓. นักเรียนนำสมุดจดบันทึกขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม“เขียนตามคำบอก” โดยเป็นคำยืมภาษาภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู ทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ คำ ได้แก่ เกี๊ยมอี๋ เฟซบุ๊ก ฮ่อยจ๊อ ไม้ปาร์เกต์ โชยุ กำสรวล ทำนบ ตระพัง กระตั้ว แคลอรีซ่าหริ่ม เต็นท์ บำราศ ปาเต๊ แป๊ะเจี๊ยะ

๔. นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยคำที่เขียนถูกต้องจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม

กิจกรรมรวบยอด (๑๐ นาที)

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง คำยืมภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู ดังนี้

๒. ลักษณะของคำยืมภาษาจีน ญี่ปุ่น อังกฤษ เขมร ชวา-มลายู

๓. นักเรียนทำใบงานเรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา”

ตอนที่ ๑ ลักษณะบอกภาษา

ตอนที่ ๒ จำแนกตามภาษา

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๓-๔)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนผ่านกิจกรรม “คิดอย่างไร ให้ไม่ยาก” โดยนักเรียนระดมความคิด เพื่อตอบคำถามจากปริศนา ซึ่งปริศนานี้จะเป็นคำยืมจาก ภาษาบาลี– สันสกฤต ดังนี้

๑. อะไรเอ่ย เป็นชื่อว่าวของไทยรูปร่างตัวใหญ่ บินไกลลิบตา (ตอบ จุฬา)

๒. อะไรเอ่ย ร้อน ฝน หนาว เข้ามาเปลี่ยน หมุนเวียนกันไป (ตอบ ฤดู)

๓. อะไรเอ่ย ขึ้นชื่อว่าพญานกครึ่งคน มีวิมานอยู่บนป่าฉิมพลี(ตอบ ครุฑ)

๔. เคียงคู่สามี สตรีผู้นี้ คือบุคคลใด (ตอบ ภรรยา ภริยา)

๕. อะไรเอ่ย ฉลาดหลักแหลมรู้คิด นิยมเอา ญ มาติดเข้าด้วยกัน (ตอบ ปัญญา)

๒. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนว่า “นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คำตอบจากปริศนาเป็นคำที่มาจากคำยืมภาษาใด” จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. นักเรียนดูคำที่ครูติดบนกระดาน ซึ่งเป็นคำตอบที่ทำกิจกรรม “คิดอย่างไร ให้ไม่ยาก” ขึ้นบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันสังเกตลักษณะของคำนั้น ๆ เช่น

❖ กีฬา ประกอบด้วย ฬ

- ❖ ภรรยา ประกอบด้วย รร
- ❖ ปัญญา มี ญ ตามกัน
- ❖ กรีฑา ประกอบด้วย ฑ
- ❖ ศาสนา ประกอบด้วย ศ เป็นต้น

๒. นักเรียนฟังครูอธิบายลักษณะของคำที่มาจากภาษาบาลี – สันสกฤต

๓. นักเรียนวิเคราะห์บัตรคำที่ครูแจกให้ ตัวอย่างบัตรคำ

จุฬา (บาลี), พระสงฆ์ (บาลี) ศาสนา (สันสกฤต) ฤดู (สันสกฤต) พระจันทร์ (สันสกฤต)

กรีฑา (สันสกฤต) ครุฑ (สันสกฤต) ภรรยา (สันสกฤต) ภริยา (บาลี) ฤๅษี (สันสกฤต)

๔. นักเรียนสังเกตลักษณะของคำภาษาบาลี – สันสกฤต ตามหลักการจำแนกคำที่ครูสอนไปข้างต้น และช่วยกันแสดงความคิดเห็น ว่าคำใดมาจากภาษาบาลี หรือสันสกฤต โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการทำกิจกรรม

๕. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน ทำกิจกรรมทบทวนความรู้ “เกมเศรษฐีบาลี-สันสกฤต”

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับชุดเกม กลุ่มละ ๑ ชุด

๗. นักเรียนแต่ละคนจะสลับกันเล่นตามลำดับ โดยเริ่มต้นด้วยการโยนลูกเต๋าแล้วเดินตามจำนวน

ที่โยนได้ หากตัวเดินหยุดอยู่ที่ช่องใดก็ให้ทำตามคำสั่งนั้น ๆ ก่อน แล้วจึงจะสามารถเดินต่อไปได้

ซึ่งมีกติกาดังต่อไปนี้

๑) หากตัวเดินหยุดอยู่ที่ช่องที่เขียนว่า “บาลี” ให้ผู้เล่นเขียนคำที่มาจากภาษาบาลี ๑ คำ

ลงในสมุดของตนเอง แล้วจึงค่อยเดินต่อ

๒) หากตัวเดินหยุดอยู่ที่ช่องที่เขียนว่า “สันสกฤต” ให้ผู้เล่นเขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤต

๑ คำลงในสมุดเช่นกัน

๓) หากหยุดที่ช่อง “ประตูดวง” ให้ผู้เล่นเปิดบัตรคำแล้วบอกว่าคำนั้นมาจากภาษาบาลีหรือสันสกฤต

๔) หากหยุดที่ช่อง “หีบสมบัติ” ให้ผู้เล่นเปิดหีบแล้วบอกว่าลักษณะที่เขียนไว้นั้นเป็นลักษณะของคำภาษาบาลีหรือสันสกฤต และผู้ที่ได้เปิด หีบสมบัติจะเป็นผู้ชนะในกิจกรรมนี้ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีผู้ที่ได้เปิด หีบสมบัติจำนวนเกินครึ่งของผู้เล่น

๘. นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “ภาษานี้มีที่มา” เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

กิจกรรมรวบยอด

๑. คำยืมคืออะไร สาเหตุและอิทธิพลของคำยืมภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

๒. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับลักษณะของคำยืมจากภาษาบาลี – สันสกฤต แล้วสุ่มนักเรียนออกมาจำแนกคำภาษาบาลี – สันสกฤตหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้

๑. กล่องบัตรคำยืมภาษาต่างประเทศ และกระเป๋าผนัง

๒. บัตรคำยืมภาษาต่างประเทศ

๓. กระดาษ ปากกา

๔. ชุดกิจกรรม “คิดอย่างไร ให้ไม่ยาก”

๕. ชุดกิจกรรม“เกมเศรษฐี บาลี-สันสกฤต”

๖. บัตรคำตัวอย่างคำบาลี – สันสกฤต

๗. สื่อมัลติมีเดีย Power Point

๘. ใบงาน เรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา”

๙. ใบงาน เรื่อง “ภาษานี้ มีที่มา”

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	**หลักฐาน**	**เครื่องมือวัด**	**เกณฑ์การประเมิน**
สาระสำคัญ - คำยืมภาษาต่างประเทศ	- ใบงาน เรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา” - ใบงาน เรื่อง “ภาษานี้ มีที่มา”	เกณฑ์การประเมินจากใบงาน	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์
ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๓/๑	- ใบงาน เรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา” - ใบงาน เรื่อง	เกณฑ์การประเมินจากใบงาน	ได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์

“ภาษานี้ มีที่มา”

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกต	แบบสังเกต	ได้คะแนน
มุ่งมั่นในการทำงาน	พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมนักเรียน	ร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์
สมรรถนะสำคัญ	แบบประเมิน	แบบประเมิน	ได้คะแนน
ความสามารถในการสื่อสาร	สมรรถนะ	สมรรถนะ	ร้อยละ ๗๐ ถือว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกหลังสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... .....

(อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม)

ผู้สอน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

ความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร.สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		๓	๒	๑	๐
๑. รักความเป็นไทย	๑.๑ ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม				
	๑.๒ เข้าใจหลักและที่มาของคำยืมภาษาต่างประเทศ				

ลงชื่อ.....

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ ๓ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ ๒ คะแนน
- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ ๑ คะแนน
- พฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ ๐ คะแนน

สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่าน
ระดับ ☐ ดีเยี่ยม ☐ ดี ☐ ผ่านเกณฑ์การประเมิน
☐ ไม่ผ่าน ระดับ ☐ ปรับปรุง

ร้อยละ ๕๐ - ๖๖	ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม	(๓)
ร้อยละ ๔๐ - ๔๙	ระดับคุณภาพ ดี	(๒)
ร้อยละ ๒๐ - ๓๙	ระดับคุณภาพพอใช้	(๑)
ร้อยละ ๐ - ๑๙	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง	(๐)

ใบงานเรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา”

ตอนที่ ๑ ลักษณะบอกภาษา

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจงให้นักเรียนบอกลักษณะคำยืมภาษาต่างประเทศที่กำหนดต่อไปนี้ให้ถูกต้องครบถ้วน พร้อมบอกตัวอย่างอย่างน้อย ๓ คำ (๕ คะแนน)

ลักษณะของคำยืมภาษาจีน

ใบงานเรื่อง “รู้เฟื่อง เรื่องภาษา”

ลักษณะของคำยืมญี่ปุ่น

ลักษณะของคำยืมอังกฤษ

ลักษณะของคำยืมชวามลายู

เขมร

๑. คำยืมภาษาจีนมักมีวรรณยุกต์ตรี จัตวา

๒. มักมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง

๓. คำในภาษาจีนมักมีเสียงวรรณยุกต์ เช่น จันฉ่าย กุยช่าย เก้าอี้

ลักษณะของคำยืม

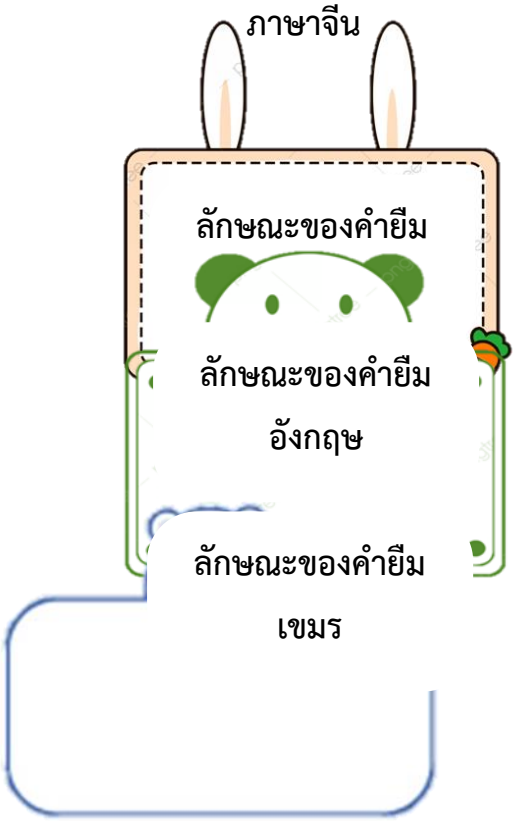

ภาษาจีน

๑. มีการเรียงประโยคแบบ ประธาน + กรรม + กริยา
๒. ไม่มีวรรณยุกต์
๓. ในการยืมภาษาญี่ปุ่นจะมีวิธีการทับศัพท์ เช่น ซากุระ ซูชิ กิโมโน

ลักษณะของคำยืม

อังกฤษ

๑.เป็นคำทับศัพท์
๒. เป็นศัพท์บัญญัติ
เช่น ฟุตบอล คอมพิวเตอร์ กอล์ฟ

ลักษณะของคำยืม

เขมร

๑. เป็นคำที่มักสะกดด้วย จ ร ล ญ
๒. คำเขมรมักแผลงเป็นคำไทย
๓. เป็นคำที่มักขึ้นต้นด้วยคำว่า บัง บรร บัน ประ บำ
๔. เป็นคำที่มักขึ้นต้นด้วยคำว่า กำ คำ ทำ สำ
๕. มักออกเสียงแบบอักษรนำ
๖. เป็นคำราชาศัพท์ในภาษาไทย เช่น บำเพ็ญ กำเดา สำเร็จ

ลักษณะของคำยืม

ชวามลายู

๑. คำส่วนใหญ่มักเป็นคำสองพยางค์
๒. มักไม่มีเสียงควบกล้ำ
๓. มักไม่มีเสียงวรรณยุกต์ เช่น น้อยหน่า กระดังงา ทุเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	ระดับการประเมิน
๓ - ๕	ผ่าน
๐ - ๒	ไม่ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน (คะแนนเต็ม๕ คะแนน)
๑. ตอบถูกต้องตามเฉลย ๑ ข้อ ได้ ๑ คะแนน
๒. ตอบไม่ถูกต้องตามเฉลย ได้ ๐ คะแนน

ตอนที่ ๒ จำแนกตามภาษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกคำจากภาษาต่อไปนี้ว่ามาจากภาษา

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใด

กอล์ฟ	กอเอี๊ยะ	คลอโรฟิลล์	สุกี้	เปอเซนต์	กัปตัน	ก๋วยจั๊บ
สำราญ	**บำเหน็จ**	**เปาะเปี๊ยะ**	**บันใด**	**เจ้าสัว**	**ดับเบิ้ล**	**ทุเรียน**
กระดังงา	**เฉาก๋วย**	**เสด็จ**	**ซามูไร**	**งูกะปะ**	**เทคนิค**	**ตะเบ๊ะ**
ภูเก็ต	**คาราเต้**	**วาซาบิ**	**ซากุระ**	**กิโมโน**	**บังคับ**	**บุ้งกี๋**
น้อยหน่า	**สลัก**	**กำเดา**	**จับฉ่าย**			

๑. คำยืมภาษาจีน

.....

.....

๒. คำยืมภาษาญี่ปุ่น

.....

.....

๓. คำยืมภาษาอังกฤษ

.....

.....

๔. คำยืมภาษาเขมร

.....

.....

๕. คำยืมภาษา ชวา มลายู

.....

.....

กอล์ฟ	กอเอี๊ยะ	คลอโรฟิลล์	สุกี้	เปอเซนต์	กัปตัน	ก๋วยจั๊บ
สำราญ	**บำเหน็จ**	**เปาะเปี๊ยะ**	**บันใด**	**เจ้าสัว**	**ดับเบิ้ล**	**ทุเรียน**
กระดังงา	**เฉาก๋วย**	**เสด็จ**	**ซามูไร**	**งูกะปะ**	**เทคนิค**	**ตะเบ๊ะ**
ภูเก็ต	**คาราเต้**	**วาซาบิ**	**ซากุระ**	**กิโมโน**	**บังคับ**	**บุ้งกี๋**
น้อยหน่า	**สลัก**	**กำเดา**	**จับฉ่าย**			

๑. คำยืมภาษาจีน

เปาะเปี๊ยะ เฉาก๋วย กอเอี๊ยะ เจ้าสัว ก๋วยจั๊บ
บุ้งกี๋ จับฉ่าย

๒. คำยืมภาษาญี่ปุ่น

ซากุระ กิโมโน คาราเต้ วาซาบิ สุกี้
ซามูไร

๓. คำยืมภาษาอังกฤษ

กอล์ฟ เปอร์เซ็นต์ กัปตัน เทคนิค คลอโรฟิลล์
ดับเบิ้ล

๔. คำยืมภาษาเขมร

บันได สำราญ เสด็จ บังคับ กำเดา
บำเหน็จ

๕. คำยืมภาษา ชวา มลายู

กระดังงา งูกะปะ ตะเบ๊ะ น้อยหน่า ภูเก็ต
สลัก ทุเรียน

ใบงานเรื่อง “ภาษานี้มีที่มา”

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าวในพระราชสำนักแล้วพิจารณาจำแนกคำยืมที่มาจากภาษาบาลี – สันสกฤตพร้อมทั้งนำไปเขียนลงในตารางให้ถูกต้อง

“....พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปด้านหลังฐานชุกชีขึ้นเกยไปยังบุษบกที่ประดิษฐานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรทรงถอดมงกุฎจากพระเศียรพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร มอบเจ้าพนักงานทรงหยิบพระมหาสังข์ประจำพระองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ที่ตั้งอยู่ด้านข้างทรงสรงพระสุคนธ์ที่พระอังสาซ้ายขวาพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เสร็จแล้วทรงวางพระมหาสังข์ไว้ที่เดิม ทรงรับพระมหาสังข์ทักษิณาวัฏจากเจ้าพนักงาน ทรงสรงพระสุคนธ์ที่พระอังสาซ้ายขวา พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ทรงรับผ้าขาวจากเจ้าพนักงานซับตามองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรเสร็จแล้ว ทรงรับมงกุฎประจำฤดูร้อนจากเจ้าพนักงาน ทรงสวมถวายที่พระเศียร ทรงกราบ...”

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต

<u>เกณฑ์การประเมิน</u> (คะแนนเต็ม ๑๔ คำ)

ช่วงคะแนน	**๑๐ – ๑๔**	**๕ - ๙**	**๐ - ๔**
คุณภาพ	**ดีมาก**	**ปานกลาง**	**ปรับปรุง**

<u>ตัดสินผล</u> ดีมาก,ปานกลาง = ผ่าน ปรับปรุง = ไม่ผ่าน

ใบงานเรื่อง “ภาษานี้มีที่มา”

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าวในพระราชสำนักแล้วพิจารณาจำแนกคำยืมที่มาจากภาษาบาลี – สันสกฤตพร้อมทั้งนำไปเขียนลงในตารางให้ถูกต้อง

“....พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ไปด้านหลังฐานชุกชีขึ้นเกยไปยังบุษบกที่ประดิษฐานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรทรงถอดมงกุฎจากพระเศียรพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร มอบเจ้าพนักงานทรงหยิบพระมหาสังข์ประจำพระองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ที่ตั้งอยู่ด้านข้างทรงสรงพระสุคนธ์ที่พระอังสาซ้ายขวาพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เสร็จแล้วทรงวางพระมหาสังข์ไว้ที่เดิม ทรงรับพระมหาสังข์ทักษิณาวัฏจากเจ้าพนักงาน ทรงสรงพระสุคนธ์ที่พระอังสาซ้ายขวา พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ทรงรับผ้าขาวจากเจ้าพนักงานซับตามองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรเสร็จแล้ว ทรงรับมงกุฎประจำฤดูร้อนจากเจ้าพนักงาน ทรงสวมถวายที่พระเศียร ทรงกราบ...”

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต
ปฏิมากร	บุษบา
มงกุฎ	ประดิษฐาน
สังข์	ทรง
องค์	เศียร
สุคนธ์	สรง
พุทธ	ทักษิณาวรรต
รัตน	ฤดู

<u>เกณฑ์การประเมิน</u> (คะแนนเต็ม ๑๔ คำ)

ช่วงคะแนน	**๑๐ – ๑๔**	**๕ - ๙**	**๐ - ๔**
คุณภาพ	**ดีมาก**	**ปานกลาง**	**ปรับปรุง**

<u>ตัดสินผล</u>ดีมาก,ปานกลาง = ผ่าน ปรับปรุง = ไม่ผ่าน

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (๓)	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)	สรุปผลการประเมิน
ความสามารถในการคิด	๑. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง
	๒. มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
	๓. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
	๔. มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้					
	๕. ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					

สรุปผลการประเมินสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับคุณภาพ

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ระดับ ๓ คะแนน
ดี	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ระดับ ๒ คะแนน
พอใช้	หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ระดับ ๑ คะแนน
ต้องปรับปรุง	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย	ให้ระดับ ๐ คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล ใช้หลักการหาค่ากลางแบบฐานนิยม (MODEL)

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก, ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว) จำนวน 3 ข้อ

แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

<u>จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย x ทับตัวเลขหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. นักเรียนคิดว่า ใครเป็นคนแต่งบทละครพูด เรื่อง เห็นแก่ลูก

ก. คุณหญิงศรีนาถสุริยะ ข. พระยาอุปกิตศิลปสาร

ค. ดอกไม้สด ง. รัชกาลที่ ๖

๒. นักเรียนคิดว่าข้อใดมีความสำคัญที่สุดในบทละครพูด

ก. ฉาก ข. บทบรรยาย

ค. บทสนทนา ง. ความสมจริง

๓. พฤติกรรมทั่วไปของนายล้ำ แสดงให้เห็นว่าเป็นคนเช่นไร

ก. ขี้โกง ข. เกียจคร้าน

ค. ไม่รับผิดชอบ ง. ไม่ชอบทำงานประจำ

๔. “เครื่องประดับประดาเป็นของไม่มีราคา แต่ใช้ได้ดี ๆ” นักเรียนคิดว่าข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะของเจ้าของบ้านได้ตรงกับข้อใด

ก. สมถะ ข. ยากจน

ค. ไม่ฟุ่มเฟือย ง. ตระหนี่ถี่เหนียว

๕.“เห็นได้ว่าเป็นคนกินเหล้าจัด แต่งกายจะค่อนข้างจะปอน ๆ แต่ยังเห็นได้ว่าเคยเป็นผู้ดีมาครั้งหนึ่งแล้ว” นักเรียนคิดว่าข้อใดแสดงให้เห็นว่าเคยเป็นผู้ดี

ก. คำพูด ข. รูปร่าง

ค. หน้าตา ง. บุคลิกภาพ

๖. นักเรียนคิดว่า อ้ายคำปฏิบัติต่อแขกของนายเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. เหมาะสม เพราะสุภาพและรักษาประโยชน์ของนาย

ข. เหมาะสม เพราะแสดงท่าทางให้แขกเห็นว่าไม่ไว้ใจอย่างชัดเจน

ค. ไม่เหมาะสม เพราะไม่ควรให้แขกเข้าบ้านเมื่อไม่น่าไว้วางใจ

ง. ไม่เหมาะสาม เพราะแสดงความสุภาพอ่อนน้อมมากเกินไป

๗. นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์

ก. แกไม่ต้องนั่งคอยอยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำเสียเถอะ

ข. ถ้าจะต้องคอยอยู่เพราะฉันละก็ ฉันขอบอกว่าไม่จำเป็น แกจะไปก็ได้

ค. ฮะ ๆ ฮะ ๆ แกเห็นท่าทางฉันมันไม่ได้การกระมัง

ง. แต่ที่จริงฉันนะเป็นผู้ดีเหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำไม่เลวไปกว่าเจ้าคุณภักดีเลย

๘. นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดพระยาภักดีฯ จึงให้เงินนายล้ำและขอร้องแกมบังคับให้รีบหนีไป

ก. ให้ไปตั้งตัวใหม่

ข. ให้ตอบแทนที่สำนึกตัวได้

ค. ตอบแทนนายล้ำที่ยกแม่ลออให้

ง. ให้เป็นสินน้ำใจในฐานะเพื่อนเก่า

๙. บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก มีกลวิธีการเขียนต่างจากปัจจุบันที่ข้อใด

ก. สรรพนามที่ใช้

ข. การนำเสนอเรื่อง

ค. เครื่องหมายวรรคตอน

ง. การเรียงลำดับคำในประโยค

๑๐. บทบรรยายในละครพูดที่มีประโยชน์มากที่สุดคือข้อใด

ก. เสริมเนื้อเรื่อง

ข. เสริมบทสนทนา

ค. เชื่อมบทสนทนา

ง. กำกับบทให้ตัวละครแสดง

๑๑. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นายล้ำมาแสดงตัวในบ้านของพระยาภักดี

๑. เพราะไม่มีทางทำมาหากิน

๒. เพราะตั้งใจจะมาพึ่งพาลูกสาว

๓. เพราะเป็นห่วงลูกสาวที่กำลังจะแต่งงาน

๔. เพราะต้องการแสดงความรักของพ่อที่มีต่อลูก

๑๒. ในบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก จากคำกล่าวของอ้ายคำที่ว่า...

“ผมบอกว่าใต้เท้ายังไม่กลัยจากออฟฟิศ ก็ไม่ยอมไป” สะท้อนลักษณะการใช้ภาษาในสมัยนั้นอย่างไร

๑. ภาษาแสดงความเจริญทางวัฒนธรรม

๒. ภาษาต่างประเทศมีใช้ในภาษาพูดของคนไทย

๓. คนรับใช้ใช้ภาษาระดับเดียวกับเจ้านาย

๔. คนทุกชนชั้นมีความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ

๑๓. **“ดิฉันจะเข้าไปในเรือนเสียทีค่ะ คุณพ่อกับคุณอาคงอยากคุยกันอย่างผู้ชาย ๆ สนุกกว่า”** จากบทสนทนานี้แสดงว่าแม่ลออเป็นคนเช่นไร

๑. เป็นคนขี้อาย

๒. เป็นคนสุภาพอ่อนหวาน

๓. เป็นคนรู้จักกาลเทศะ

๔. เป็นคนไม่กล้าคุยกับเพศตรงข้าม

๑๔. **“น้ำเหลือง ๆ ไม่มีหรือครับ มันค่อยชื่นอกชื่นใจหน่อยนหนึ่ง?”** จากบทสนทนานี้จัดเป็นบทสนทนาที่เหมาะสมกับตัวละครในด้านใด

๑. บทสนทนาที่เหมาะสมกับนิสัยตัวละคร

๒. บทสนทนาที่เหมาะสมกับอายุตัวละคร

๓. บทสนทนาที่เหมาะสมกับฐานะตัวละคร

๔. บทสนทนาที่เหมาะสมกับสถานภาพตัวละคร

๑๕. บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก แสดงแนวคิดสำคัญในข้อใดเด่นชัดที่สุด

๑. ความห่วงใยของพ่อที่มีต่อลูก

๒. ความเสียสละของพ่อที่มีต่อลูก

๓. ความปรารถนาดีที่มีต่อลูก

๔. ความรักที่ยิ่งใหญ่จของพ่อที่มีต่อลูก

๑๖. ในบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก บทสนทนาในข้อใดแสดงความคิดที่น่ายกย่องของพระยาภักดี

๑. แกรับเงินร้อยชั่งแล้วรีบไปเสียเถอะ

๒. ก็ถ้าพูดกันดี ๆ ไม่ชอบก็ต้องพูดกันอย่างเดียรฉาน

๓. แกสู้ฉันไม่ได้หรอก ฤทธิ์เหล้ามันฆ่ากำลังแกเสียหมดแล้ว

๔. เงินน่ะไม่เสียดายหรอก ฉันเสียดายชื่อและความสุขของแม่ลออ

๑๗. เมื่อผีพนันเข้าสิง ทำให้นายล้ำหันมาค้าขายอะไร และเหตุใดจึงไม่ได้รับโทษ

๑. ขายหวยใต้ดิน ; มีเจ้านายดี

๒. ขายอาวุธเถื่อน ; เสียเงินให้เจ้าหน้าที่

๓. ขายฝิ่น ; มีทนายดี

๔. ขายทองคำเถื่อน ; เจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือ

๑๘. ใครตรงกับสำนวนว่า “**เป็นหมาหัวเน่า**”

๑. กำปั่นเป็นที่รังเกียจของคนอื่น

๒. กำปั้นชอบทำร้ายคนอื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. กำแพงชอบทำตัวเข้ากับทั้งสองฝ่าย

๔. กำไลชอบพูดเอะอะแสดงว่าเก่งแต่ไม่กล้าจริง

๑๙. นายล้ำมอบสิ่งใดเป็นของขวัญแต่งงานแก่แม่ลออ

๑. สร้อยของแม่นวลที่นายล้ำซื้อให้

๒. แหวนรักของนายล้ำที่ใส่มาตั้งแต่ยังหนุ่ม

๓. สร้อยที่แม่นวลซื้อให้นายล้ำก่อนเสียชีวิต

๔. แหวนของแม่นวลที่นายล้ำเก็บไว้ดูต่างหน้า

๒๐. ในบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก สำนวนภาษาใดที่**ไม่นิยม**ใช้ในปัจจุบัน

๑. คุณจะให้ผมขายลูกผมยังงั้นหรือ

๒. แม่ลออก็จะมีเหย้ามีเรือนอยู่แล้ว

๓. ก็แน่ล่ะ ไม่มีเงินก็อดตายเท่านั้นเอง

๔. แกได้พยายามที่จะสำแดงให้ปรากฏอย่างไรบ้าง

แบบทดสอบวันผลการเรียนรู้ เรื่อง บทละครพูดสื่อภาษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก, ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล และด้านการป้อนกลับของเรื่องราว) จำนวน 3 ข้อ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้องสอดคล้องกับเหตุผลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

1.จากเนื้อเรื่องซึ่งนายล้ำพ่ายแพ้ “ภาพ” ที่แม่ลออวาดไว้ในใจ “ภาพ” ที่ว่านี้มีอิทธิพลต่อมนุษย์เราจริงหรือไม่ อย่างไร ยกตัวอย่างอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าคนเรามักเกรง “ภาพ” ชนิดนี้ และตัวอย่างการสร้าง “ภาพ” ของบุคคลในปัจจุบัน (ด้านกระบวนการวิเคราะห์ระบบในแนวลึก)

2. บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูกให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง จงตอบมาเป็นข้อ ๆ และให้ความคิดเห็นสนับสนุนข้อคิดที่นักเรียนเขียนเสนอมาอย่างสมเหตุผล (ด้านกระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องเหตุและผล)

3. ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในบทละครเรื่องนี้ตอนใดอ่อนหวานที่สุด ตอนใดรุนแรงที่สุด และตอนใดเศร้าที่สุด (ด้านการป้อนกลับของเรื่องราว)

.....ด้วยความปรารถนาดีเสมอ .....อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม.....

ชื่อ ..... สกุล..... เลขที่ .....

<u>ตอนที่ 1</u> จงทำเครื่องหมาย ✕ หน้าคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียว

ข้อ	1	2	3	4	ข้อ	1	2	3	4	ข้อ	1	2	3	4
1.					11.					21.				
2.					12.					22.				
3.					13.					23.				
4.					14.					24.				
5.					15.					25.				
6.					16.					26.				
7.					17.					27.				
8.					18.					28.				
9.					19.					29.				
10.					20.					30.				

<u>ตอนที่ 2</u> แบบทดสอบประเภทอัตนัย (แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงระบบ 3 ด้าน)

คำตอบ ข้อ 1

.....

.....

.....

คำตอบ ข้อ 2

.....

.....

.....

คำตอบ ข้อ 3

.....

.....

.....

.....ด้วยความปรารถนาดีเสมอ .....อาจารย์ ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล ดร.บัวลักษณ์ เพชรงาม

ที่อยู่ 13 หมู่ 9 ต.บางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130

ที่ทำงาน ร.ร.สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540 ค.บ.(ภาษาไทย) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2545 ค.อ.ม.(หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2556 กศ.ด.(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยบูรพา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโครงการภาคภาษาอังกฤษ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา